

Center for
Higher Education
Policy Studies

Evaluatie Bètabeurzen

Eindrapport

Marika Faber
Frans Kaiser
Andrea Kottmann
Hans Vossensteyn

CHEPS
Enschede
November 2010
C10HV082

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Lijst van figuren	3
Lijst van tabellen	4
1 Inleiding	5
1.1 De onderzoeksvragen	6
1.2 De onderzoekopzet – Theoretisch kader en gegevensbronnen	6
1.2.1 Het effect van de bètabeurs in theorie	6
1.2.2 Bestaande gegevensbronnen	7
1.2.3 Originele gegevensbronnen.....	8
1.3 Opbouw van het onderzoeksrapport.....	11
2 De implementatie van het instrument	12
2.1 Kwantitatieve evaluatie bètabeurzen	13
2.1.1 Criteria voor toekenning Bètabeurs	14
2.1.2 Instroom naar type bètabeurs-opleidingen	14
2.1.3 Aantal uitbetaalde bètabeurzen.....	15
2.2 Kwalitatieve evaluatie Bètabeurs door de opleidingen	17
3 Verandering in instroom, studieduur en studierendement	19
3.1 Veranderingen in de instroom: trendanalyses	20
3.2 Verandering in studieduur	26
3.2.1 Studieduur in maanden	26
3.2.2 Studievertraging	28
3.3 Studierendement	29
4 Studiekeuze en (achtergrond)kenmerken student.....	31
4.1 Studieachtergrond studenten	32
4.1.1 Hoogste vooropleiding	33
4.1.2 Profiel vooropleiding	38
4.1.3 Eindexamencijfer	39
4.2 Sociale herkomst van de respondenten	42
4.3 Studiekeuze / studiemotivatie	44
4.4 Opinie invloed Bètabeurs.....	47
5 Conclusies en Aanbevelingen	49
5.1 De implementatie van de bètabeurs	49
5.2 De instroom van studenten na implementatie van de bètabeurs.....	49
5.3 Studieduur en studierendement.....	50
5.4 Discussie en aanbevelingen	51
5.4.1 Discussie van de resultaten	51
Literatuur.....	55
Bijlagen	56
Vragenlijst opleidingen (enquête opleidingen).....	56
Vragenlijst studenten (Studentenenquête CHEPS).....	60
Overzicht van opleidingen van benaderde studenten.....	72
Overzicht van respondenten.....	76
Criteria en geraamde uitbetalingsjaar voor wo en hbo	80

Lijst van figuren

Figuur 1: Direct effect bètabeurs op studiekeuzegedrag.....	6
Figuur 2: Model van studiekeuzegedrag	7
Figuur 3: Instroom in bètabeurs-opleidingen naar type gebruikte criteria	14
Figuur 4: Instroom in bètabeurs-opleidingen, naar categorie	15
Figuur 5: Ontwikkeling in de eerste instroom in het hoger onderwijs, naar type opleiding (2002=100)	21
Figuur 6: Ontwikkeling in de instroom in het hoger onderwijs, naar type opleiding en sector, (2002=100)	21
Figuur 7: Instroom in bètacluster opleidingen als percentage van totale instroom, inclusief en exclusief instroom in bètabeurs-opleidingen.....	22
Figuur 8: Ontwikkeling in het aandeel vrouwen in de eerste instroom in het hoger onderwijs, naar type opleiding en sector.....	23
Figuur 9: Ontwikkeling in de verdeling van de eerste instroom in het hoger onderwijs naar etniciteit en type opleiding	23
Figuur 10: Instroom in HBO opleidingen naar vooropleiding als percentage van totale HBO instroom, naar type opleiding	24
Figuur 11: Instroom in WO opleidingen naar vooropleiding als percentage van totale WO instroom, naar type opleiding.....	24
Figuur 12: Aandeel van instroom met N-profiel in totale instroom naar soort HO en type opleiding.....	25
Figuur 13: Aandeel van instroom met 'Platform-relatie' in totale instroom naar type opleiding.....	26
Figuur 14: Studieduur van respondenten die een diploma hebben behaald, of nog zullen behalen, naar onderzoeksgroep.....	27
Figuur 15: Studievertraging opgelopen (in %).....	28
Figuur 16: Respondenten die hun diploma hebben behaald, als percentage van het totaal aantal studenten, naar onderzoeksgroep.	29
Figuur 17: Hoogste vooropleiding van HBO respondenten, naar onderzoeksgroep (in %) ..	33
Figuur 18: Hoogste vooropleiding van WO respondenten, naar onderzoeksgroep (in %).	34
Figuur 19: Respondenten naar profiel in vooropleiding, naar onderzoeksgroep (in %).	39
Figuur 20: Relatief belang studiekeuzemotieven voor alle respondenten, in %.....	45
Figuur 21: Studiekeuzemotivatie groep A, naar sector en instroomcohort (in %).....	46
Figuur 22: Studiekeuzemotivatie groep B, naar sector en instroomcohort (in %).....	46
Figuur 23: Studiekeuzemotivatie groep C, naar sector en instroomcohort (in %).....	46
Figuur 24: Invloed van de bètabeurs op het studiegedrag van respondenten die een bètabeurs hebben ontvangen (in %).	47
Figuur 25: Invloed van de bètabeurs op het studiegedrag van respondenten die geen bètabeurs hebben ontvangen (in %).	47

Lijst van tabellen

Tabel 1: Relevante gegevens in de databestanden van de Gegevensmakelaar	9
Tabel 2: Aantal uitbetaalde bètabeurzen per opleidingsgroep (in absolute aantallen)	15
Tabel 3: Aantal uitbetaalde beurzen over de periode 2004-2010 als % van de ramingen	16
Tabel 4: Uitbetalingpercentage voor lerarenopleidingen over de periode 2005-2010	16
Tabel 5: Uitbetalingpercentage voor andere opleidingen over de periode 2005-2010	17
Tabel 6: Redenen waarom respondenten (groep B) geen bètabeurs hebben ontvangen	17
Tabel 7: Studieduur van respondenten die een diploma hebben behaald.....	27
Tabel 8: Studievertraging opgelopen naar onderzoeksgroep en sector	28
Tabel 9: Studieduur in maanden naar studievertraging en onderzoeksgroep.....	29
Tabel 10: Hoogst genoten vooropleiding en het opleidingsprofiel.....	32
Tabel 11: Studieduur in maanden, per onderzoeksgroep en per type opleiding	35
Tabel 12: Studieduur in maanden, per type opleiding en hoogste vooropleiding.....	35
Tabel 13: Studieduur in maanden in het HBO, naar vooropleiding	36
Tabel 14: Studieduur in maanden in het WO, naar vooropleiding	36
Tabel 15: Studierendement in het HBO, naar vooropleiding.....	37
Tabel 16: Studierendement in het WO, naar vooropleiding.....	38
Tabel 17: Gemiddelde eindexamencijfer van respondenten naar geslacht.....	40
Tabel 18: Gemiddelde studieduur van respondenten naar eindexamencijfer.....	41
Tabel 19: Studieduur in maanden naar gemiddeld eindexamencijfer.....	41
Tabel 20: Gemiddeld eindexamencijfer en studierendement.....	42
Tabel 21: Opleidingsniveau, opleidingsrichting en beroepsrichting van de ouders	43
Tabel 22: Opleidingen waarvan studenten aan het onderzoek deelnemen	72
Tabel 23: Aantal respondenten naar instelling en onderzoeksgroep	76
Tabel 24: Respondenten naar instelling, opleiding en onderzoeksgroep	77

1 Inleiding

Het dreigende tekort aan kenniswerkers, en vooral in bèta en techniek, is een beleidsthema dat sinds de Lissabon verklaring weer hoog op de politieke agenda's staat. Nationale overheden en andere belangengroepen hebben met hernieuwde energie beleid ontwikkeld om het aantal bèta en techniek afgestudeerden in de periode 2000–2010 met 15% te laten stijgen. Ook in Nederland is met het Deltaplan Bèta en Techniek (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2003) een aantal initiatieven ontwikkeld om de interesse in bèta en technische studies te stimuleren.

In het kader van het Deltaplan, actielijn 'aantrekkelijke keuzes', heeft de Minister van OCW in juli 2004 het experiment bètabeurs aangekondigd. Het experiment bètabeurs betrof een financiële prikkel gericht op het verbeteren van het rendement en studiesnelheid in vier opleidingsgebieden:

- (Bedrijfs)wiskunde en Technische wiskunde (HBO en WO)
- Lerarenopleiding wiskunde (HBO en WO)
- Lerarenopleiding technische vakken (HBO), en
- Opleidingen op het terrein van Life Sciences (HBO en WO)

De doelgroepen voor de bètabeurzen waren

- de HBO en WO bachelorinstroom 2004/2005 en 2005/2006
- de masterinstroom universitaire lerarenopleiding wiskunde 2004/2005 en 2005/2006

Naast het verbeteren van het rendement beoogde de bètabeurzen door middel van voorlichting de instroom in deze opleidingen te verhogen. Onderwijsinnovaties zouden moeten helpen de doorstroom te verbeteren.

Het bètabeurzen experiment was een geïndividualiseerd programma waarbij aan studenten eenmalig (of in termijnen) een uitkering van €1500 per persoon wordt verstrekt. De wijze waarop de bètabeurs wordt uitgekeerd is aan de instellingen overgelaten.

Instellingen werden uitgenodigd voorstellen te ontwikkelen voor deelname aan het experiment. De voorstellen moesten zo zijn opgezet dat na twee jaar conclusies konden worden getrokken over het vervolg van het experiment.

In 2006 heeft een eerste evaluatie plaatsgevonden. Deze evaluatie betrof een inventarisatie van de status van het bètabeurs experiment (De Weerd & Van der Wel, 2006). Deze inventarisatie geeft een overzicht van de aanpakken die door de bètabeurs-opleidingen zijn ontwikkeld en beschrijft de verwachtingen van de contactpersonen van de opleidingen ten aanzien van de effectiviteit van de bètabeurs. De inventarisatie bevat geen informatie over de effectiviteit van het instrument bètabeurs omdat ten tijde van de inventarisatie nog vrijwel geen beurzen waren uitgekeerd. Het meest gehanteerde criterium voor uitkering van een beurs was het behalen van een diploma na drie jaar; een termijn die in 2006 nog niet was verstreken.

Om de evaluatie van het experiment bètabeurs een verdere empirische basis te geven heeft de uitvoerder van het experiment, het Platform Bèta Techniek (het Platform) aan de Center for Higher Education Policy Studies (CHEPS) de opdracht gegeven voor een tweede onderzoek. Dit onderzoek is in twee stappen onderverdeeld. In 2009 is een tussenrapportage verschenen over de eerste stap van dit onderzoek. Het onderhavige rapport betreft de conceptrapportage over beide stappen.

1.1 De onderzoeksvragen

De centrale vraag van de evaluatiestudie is: Heeft de inzet van het instrument bètabeurzen geleid tot:

- een grotere instroom in de vier gespecificeerde opleidingsgebieden;
- een lagere uitval in die opleidingsgebieden; en
- een hoger rendement in die opleidingsgebieden?

Om de centrale vraag te kunnen beantwoorden hebben we haar uiteen gerafeld in drie onderzoeksvragen. Deze vragen zijn:

- a. Is het instrument (volledig) geïmplementeerd?
- b. Is er een verandering in de drie afhankelijke variabelen (instroom, uitval, doorlooptijd) na implementatie van het instrument waarneembaar?
- c. Is de verandering toe te schrijven aan de inzet van het instrument; de bètabeurzen zelf, de voorlichting hierover en/of de aanpalende onderwijsinnovaties?

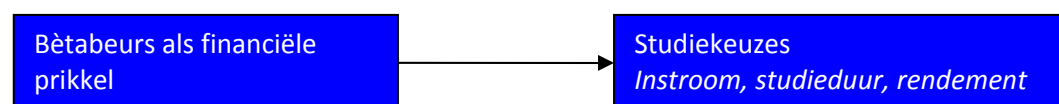
1.2 De onderzoekopzet – Theoretisch kader en gegevensbronnen

1.2.1 Het effect van de bètabeurs in theorie

Om het effect van de bètabeurs op de instroom, uitval en studierendement te evalueren, wordt in dit onderzoek gebruik gemaakt van een theoretisch model dat inzicht kan geven in de relatie tussen financiële prikkels en het studiekeuzegedrag van de student.

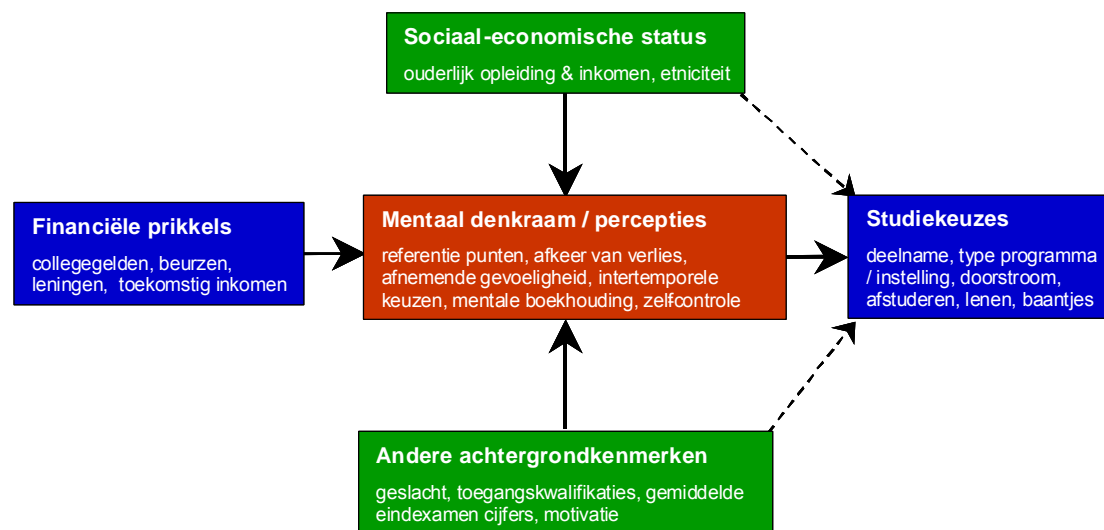
In relatie tot de onderzoeksvragen wordt in de tweede onderzoeksvraag het directe effect gemeten tussen de financiële prikkels en de studiekeuzes. Schematisch ziet dit er als volgt uit:

Figuur 1: Direct effect bètabeurs op studiekeuzegedrag

Studiekeuze, de keuze om al dan niet te stoppen met een studie en doorstroom zijn echter individuele keuzeprocessen waarin, naast financiële prikkels, een groot aantal factoren een rol spelen. In de literatuur wordt een groot aantal factoren onderscheiden die een invloed kunnen hebben op de studiekeuze en de keuze om een studie te stoppen (Hossler *et al.*, 1999; Hoxby, 2004; De Jong *et al.*, 2001). Grofweg zijn deze onder te verdelen in factoren met betrekking tot de sociale omgeving (SES van de ouders, de vriendengroep en hun verwachtingen), (psychologische) kenmerken van de student (zoals risico-aversie, intrinsieke motivatieschoolprestaties, geslacht) en economische factoren (directe en indirecte kosten en baten van de keuze). De relatie tussen deze factoren en hun invloed op de uiteindelijke keuze zijn in diverse modellen benoemd. In de twee modellen die wij verder zullen analyseren (het *expectancy value* model van Eccles (Eccles *et al.*, 1983) en het *financiële percepties* model van Vossensteyn (2005) spelen percepties van feitelijke omstandigheden een belangrijke rol. Hieronder schetsen wij kort dit model en de belangrijkste variabelen daarbinnen.

Figuur 2: Model van studiekeuzegedrag

Om de rol van de bètabeurs in deze keuzeprocessen te bepalen, moet zoveel mogelijk gecontroleerd worden voor de mogelijke invloed van andere factoren. Voor de invloed van de sociaal-economische status wordt in dit onderzoek nagegaan wat het opleidingsniveau en de richting van de opleiding en beroep van de ouders van de respondenten is. Ook wordt gecontroleerd voor de etniciteit van de (ouders van) de respondenten. Andere achtergrondkenmerken waar in dit onderzoek rekening mee wordt gehouden zijn: het geslacht van de respondent, de hoogst behaalde opleiding, het studieprofiel van deze opleiding en het gemiddelde eindexamencijfer. Ook wordt gekeken naar de studiekeuzemotivatie van de respondenten. Verwacht wordt dat de sociaal economische status en de andere achtergrondkenmerken zowel een direct als een indirect effect kunnen hebben op het studiekeuze gedrag van de student. Onderzoeksvraag drie stelt dit effect ter discussie.

1.2.2 Bestaande gegevensbronnen

Bij de beantwoording van de onderzoeksvragen bepalen we ons tot het niveau van de opleiding: we kijken naar de instroom, de studieduur en het rendement van opleidingen die wel of niet meedoen aan het experiment. De verzamelde informatie heeft niet alleen betrekking op opleidingen maar ook op studenten. Voor het onderzoek hebben we gebruik gemaakt van reeds bestaande gegevensbronnen alsmede van zelf gegenereerde originele gegevensbronnen.

Startnotitie Platform Bèta Techniek

De eerste bestaande bron is de startnotitie, zoals die door het Platform is opgesteld (Hamer, 2008). In een bijlage bij die startnotitie is informatie over de bètabeurs-opleidingen, de gebruikte criteria en de geraamde aantallen uit te keren beurzen opgenomen.

Inventarisatie Regioplan

De tweede gegevensbron is het inventarisatie onderzoek zoals dat in 2006 door Regioplan is opgesteld (De Weerd & Van der Wel, 2006). In 2006 heeft Regioplan een inventarisatie gemaakt van de status van dit programma. Toen werd nog geen aanwijsbaar effect op de instroom gevonden en bleek het nog te vroeg om de effecten van de bètabeurs op de doorstroom te meten. Wel bleek dat de universiteiten en hogescholen verschillende uitvoeringswijzen hebben gekozen. De uitkering kan in geld of natura worden gedaan,

bovendien kan het bedrag of ineens of deels (dus flexibel) worden uitgekeerd nadat een student aan een criterium heeft voldaan. Gehanteerde criteria zijn studiesnelheid (aantal studiepunten binnen een termijn) of het afronden van de studie (bijvoorbeeld bij een master wiskunde). De instelling keert de beurs uit en dient een declaratie in bij het Platform.

Databestand Platform Bèta Techniek

Verder is gebruik gemaakt van een databestand zoals dat door het Platform ter beschikking is gesteld. In dit databestand zijn gegevens over de instroom in het hoger onderwijs, naar sector, instelling, opleiding geslacht en achtergrond kenmerken met betrekking tot de vooropleiding van de instroom van het instroomcohort 2004 vervat. Daarnaast is in dit bestand aangegeven of een bepaalde opleiding een bepaalde band met het Platform activiteiten heeft. In 2004 hebben 10 Universiteiten (waaronder de 3 TU's) en 14 hogescholen voorstellen ingediend voor deelname aan het bètabeurzen-experiment. Voor drie van de vier opleidingsgebieden is er een maximum van in het totaal 500 beurzen gesteld, maar voor de lerarenopleiding wiskunde geldt een open-einde regeling (geen maximum). In totaal hebben de instellingen geschat dat er 1485 bètabeurzen zouden worden uitgekeerd. Het totale bedrag aan beurzen dat zou worden uitgekeerd bedroeg, naar verwachting in 2006, ongeveer €2,25 miljoen. Voor het totale experiment bètabeurs heeft de minister €3,2 miljoen uitgetrokken, waarvan ongeveer € 2,4 miljoen voor uitgekeerde beurzen. Volgens de ramingen van de instellingen zelf zouden bètabeurzen worden uitbetaald in de studie jaren 2005/2006, 2006/2007, 2007/2008 en 2008/2009. Ook verwachtte een aantal instellingen in december 2009 nog beurzen uit te betalen.

1.2.3 Originele gegevensbronnen

Met behulp van twee (online) vragenlijsten zijn twee nieuwe originele gegevensbestanden opgebouwd.

Enquête Opleidingen CHEPS

De vragenlijst voor de contactpersonen van de bètabeurs-opleidingen is aan alle contactpersonen van hogeronderwijsinstellingen verstuurd en omvat vragen over de instroom in 2004 en het aantal daadwerkelijk uitgekeerde beurzen per programma. Verder werd in deze vragenlijst gevraagd naar (geplande) veranderingen ten aanzien van de situatie in 2006, toen Regioplan de gehanteerde criteria, voorlichtingsactiviteiten en ramingen beschreef. In het najaar van 2009 heeft het Platform zelf een enquête verspreid onder de deelnemende opleidingen. CHEPS heeft hier voor de tweede fase van het onderzoek aansluiting bij gezocht, om de instellingen niet dubbel te belasten met vragenlijsten. De follow-up op deze vragenlijst is door CHEPS uitgevoerd. De vragenlijsten zijn te vinden in de bijlagen.

Studentenenquête CHEPS

De vragenlijst voor de studenten is gestuurd aan twee groepen studenten: studenten die instroomden in bètabeurs-opleidingen en studenten die instroomden in opleidingen die vergelijkbaar zijn met de bètabeurs-opleidingen, maar geen voorstel voor deelname aan het bètabeurs experiment hebben ingediend. De laatste groep fungeert als controlegroep. De studenten uit het instroomcohort 2004 hebben de enquête ingevuld in de periode maart t/m mei 2009. Studenten uit het tweede instroomcohort (2005) zijn in het najaar van 2009 uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen en konden deze tot en met februari 2010 invullen. Op grond van de ervaringen van de eerste ronde is de vragenlijst op enkele punten aangepast. Beide vragenlijsten zijn terug te vinden in bijlagen.

Gegevensmakelaar IB-Groep / Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)

Om de studentgerelateerde onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden hebben we informatie nodig over een groot aantal kenmerken en opvattingen van studenten. Om de vragenlijsten zo beperkt mogelijk te houden hebben we gebruik gemaakt van de gegevensbestanden van de Gegevensmakelaar¹ met daarin een vast aantal kenmerken van studenten (zie Tabel 1).

Tabel 1: Relevante gegevens in de databestanden van de Gegevensmakelaar

• geslacht	• datum uitschrijving
• leeftijd	• diploma (j/n)
• geboorteland student	• inschrijvingsduur (datum afstuderen – datum instroom)
• geboorteland ouder1	• studiefinanciering j/n op 1e maand ingeschreven
• geboorteland ouder2	• hoogte basisbeurs op peildatum
• instelling	• hoogte aanvullende beurs op peildatum
• opleiding	• hoogte lening peildatum
• datum inschrijving	• uit of thuiswonend

De Gegevensmakelaar heeft verder zorg gedragen voor de steekproeftrekking en de verzending van de uitnodigingen om deel te nemen aan de enquête. Bij de verzending van de enquête is gebruik gemaakt van het IBG respondentnummer, waardoor de gegevens die Gegevensmakelaar heeft aangeleverd (zie bovenstaande lijst), zijn te koppelen aan de gegevens zoals die uit de enquête naar voren komen, zonder de anonimiteit van de respondenten in gevaar te brengen.

De informatie over vooropleiding, profiel en gemiddeld eindexamencijfer bleek niet op een zodanige manier in de bestanden van de 'gegevensmakelaar' te staan dat we betrouwbare informatie hierover uit de 'gegevensmakelaar' bestanden kunnen halen. Vandaar dat de informatie aan de respondenten is gevraagd. Daarnaast is in de enquête informatie gevraagd over de perceptie van de bètabeurs, studiemotivatie en achtergrondkenmerken als de opleiding en beroep van de ouders.

In het onderzoek zijn drie onderzoeksgroepen onderscheiden. Daartoe is een onderscheid gemaakt tussen opleidingen die een voorstel hebben ingediend om deel te nemen aan het experiment bètabeurzen (in het vervolg ook wel kortweg bètabeurs-opleidingen genoemd) en overige opleidingen. De drie onderzoeksgroepen zijn:

- A. studenten die zijn ingestroomd in bètabeurs-opleidingen en die een bètabeurs hebben ontvangen
- B. studenten die zijn ingestroomd in bètabeurs-opleidingen en die geen bètabeurs hebben ontvangen (voldeden niet aan de criteria)
- C. studenten die zijn ingestroomd in vergelijkbare opleidingen die niet meedoen met het bètabeurs-experiment (controlegroep).

Gegevens over het instroomcohort in de bètabeurs-opleidingen zijn bekend bij de Gegevensmakelaar. Omdat deze groep in zijn geheel in de onderzoekspopulatie wordt opgenomen hebben we via een vraag in de enquête groep A van groep B kunnen onderscheiden. Daartoe is de instromers de vraag gesteld of ze een bètabeurs hebben

¹ De gegevensmakelaar is een onderdeel van de Informatie Beheer Groep dat voor de levering van gegevens aan derden verantwoordelijk is. Sinds 1 januari 2010 vormt IBG samen met DFI een nieuwe organisatie met de naam Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).

ontvangen. Zij die daarop met 'ja' antwoorden behoren tot groep A, zij die 'nee' antwoorden behoren tot groep B.

De instromers van groep C vormen de controlegroep in het onderzoek. Aan de hand van informatie over deze groep kan de vraag worden beantwoord of de deelname aan het bètabeurzen-experiment van invloed is op de te verklaren variabelen (het rendement, de studieduur en de instroom). Om die vraag zo effectief mogelijk te kunnen beantwoorden moet de controlegroep zoveel mogelijk lijken op groep A en B.

Daarom is in het CROHO bestand gezocht naar opleidingen die niet deelnemen aan het bètabeurzen experiment maar die dezelfde ISAT-code hebben als de bètabeurs-opleidingen. Bij de hogescholen is bij vrijwel elke bètabeurs-opleiding een niet-deelnemende opleiding met gelijke ISAT-code te vinden. De instroom in deze opleidingen is als populatie gebruikt voor de te trekken steekproef voor het verkrijgen van groep C. Bij de universiteiten blijkt dat er buiten de bètabeurs-opleidingen vrijwel geen opleidingen met gelijke ISAT-codes zijn. Vandaar dat we voor de universiteiten gezocht hebben naar 'verwante' opleidingen. Daarvoor hebben we eerst gezocht in de ISCED indeling van onderwijsgebieden². In deze indelingen worden negen hoofdgebieden onderscheiden, waarbinnen een verdere uitsplitsing plaatsvindt. Deze indeling bleek echter niet specifiek genoeg om tot een lijst van verwante opleidingen te komen. Voor de uiteindelijke selectie van verwante opleidingen, hebben we gebruik gemaakt van de informatie op www.studiekeuze123.nl. Daar wordt per opleiding een aantal verwante opleidingen genoemd. Per opleiding is één (meest) verwante opleiding geselecteerd, waarna de bijbehorende ISAT code in de CROHO bestanden is opgezocht. In de bijlage wordt de lijst van opleidingen zoals die door Gegevensmakelaar is gebruikt bij de steekproeftrekking weergegeven.

Respons

In totaal zijn 2659 studenten aangeschreven van het instroomcohort 2004. Na de eerste uitnodiging om de vragenlijst in te vullen hebben zij een tweede brief ontvangen ter herinnering hieraan. Uiteindelijk hebben 361 respondenten de vragenlijst ingevuld; hiermee is een responsratio behaald van 14%. Hiervan komen 124 studenten uit onderzoeksgroep A, 101 studenten uit onderzoeksgroep B, en 136 studenten uit onderzoeksgroep C. Van het instroomcohort 2005 zijn 2800 studenten aangeschreven. Naar studenten uit dit instroomcohort is eveneens een rappelbrief gestuurd. De respons uit dit instroomcohort is als volgt. In totaal hebben 469 studenten de enquête ingevuld; dit is een responsratio van 17%. Hiervan komen 151 studenten uit onderzoeksgroep A, 125 uit onderzoeksgroep B, en 193 uit onderzoeksgroep C.

Resultaten

In de analyses naar het effect van de bètabeurs gaat de aandacht uit naar de vergelijking van de groep respondenten die een bètabeurs heeft ontvangen (groep A) en de controlegroep studenten die in het geheel niet aan de het bètabeurs-experiment hebben meegedaan (groep C). Groep B is feitelijk een subgroep van groep A. De analyses die zijn uitgevoerd hebben betrekking op studenten uit het instroomcohort 2004 en 2005.

Vergelijking instroomcohorten binnen één onderzoeksgroep

Om de verschillende onderzoeksgroepen te kunnen vergelijken is allereerst nagegaan in hoeverre de respondenten uit de twee instroomcohorten binnen een onderzoeksgroep met elkaar overeenkomen gelet op de populatie (samenstelling groep). Hierbij is gekeken naar vergelijkbaarheid tussen de twee cohorten binnen één onderzoeksgroep naar de

² Voor een nadere toelichting zie <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/methoden/classificaties/>

studieloopbaan van studenten³ en de opleidingsachtergrond van de ouders⁴ van de respondenten. Zowel binnen groep A als groep C zijn beide cohorten vergelijkbaar wanneer we kijken naar de studieloopbaan van de studenten en de opleidingsachtergrond van de ouders, met uitzondering van bèta studierichting van de vader.

Vergelijking tussen de onderzoeksgroepen A en C

Nu we weten dat er nauwelijks onderscheid bestaat tussen de beide cohorten voor groep A en groep C, is vervolgens nagegaan of de groepen A en C *als geheel* met elkaar vergeleken kunnen worden. Ook hiervoor is gekeken naar de studieloopbaan van de respondenten en de opleidingsachtergrond van de ouders van de respondenten. Uit deze vergelijking blijkt dat de groepen A en C van elkaar verschillen gelet op de studieloopbaan. De groepen A en C zijn vergelijkbaar gelet op de opleidingsachtergrond van de ouders. In de vergelijking van de onderzoeksgroepen valt op dat in groep C het merendeel van de respondenten de studie Biologie en Medisch laboratoriumonderzoek heeft gevolgd. De resultaten zijn hier echter niet significant door vertekend.

In het algemeen kunnen zowel de instroomcohorten alsook de groepen A en C met elkaar worden vergeleken. Wanneer enkel wordt gelet op de studieachtergrond van de respondenten kunnen de groepen A en C wel significant van elkaar verschillen. Hier wordt in de analyses op gelet.

1.3 Opbouw van het onderzoeksrapport

Dit onderzoeksrapport is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 wordt de implementatie van het instrument bètabeurzen beschreven. Hierbij wordt antwoord gegeven op de eerste onderzoeksvraag 'Is het instrument (volledig) geïmplementeerd?'. Hoofdstuk 3 presenteert de resultaten van het onderzoek op studiekeuzegedrag. Er wordt een antwoord geformuleerd op de tweede onderzoeksvraag: 'Is er een verandering in de drie afhankelijke variabelen (instroom, uitval, doorlooptijd) na implementatie van het instrument waarneembaar?'. In hoofdstuk 4 wordt nagegaan of eventuele veranderingen in instroom, uitval en doorlooptijd ook beïnvloedt (kunnen) zijn door (achtergrond)kenmerken van de studenten. Hierbij wordt een antwoord gegeven op de derde onderzoeksvraag: 'Is de verandering toe te schrijven aan de inzet van het instrument; de bètabeurzen zelf, de voorlichting hierover en/of de aanpalende onderwijsinnovaties?'. In het laatste hoofdstuk worden de conclusies gepresenteerd. Dit hoofdstuk beantwoordt de centrale onderzoeksvraag naar het effect van de bètabeurs als financiële prikkel op instroom, studieduur en studierendement. Ook worden in dit hoofdstuk aanbevelingen gedaan over mogelijke verbeterpunten in een instrument als de bètabeurzen.

³ *Studieloopbaan student*: vooropleiding, profiel van de vooropleiding en eindexamencijfer. Hierbij is ook gelet op samenstelling van de groep op basis van gender.

⁴ *Opleidingsachtergrond ouders*: hoogste opleiding ouders, richting opleiding ouders, bètaopleiding ouders en bètaberoep ouders.

2 De implementatie van het instrument

Samenvatting

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op onderzoeksvraag 1: 'Is het instrument Bètabeurs (volledig) geïmplementeerd?'

De analyses voor deze onderzoeksvraag hebben betrekking op de deelnemende opleidingen waarvoor gegevens van zowel de instroom als het aantal uitbetaalde bètabeurs beschikbaar zijn. In het kader van het experiment zijn op het moment van het onderzoek⁵ in totaal 674 bètabeurs uitgereikt, verdeeld over beide instroomcohorten. In het WO zijn 386 bètabeurs uitbetaald, in het HBO zijn dit er iets minder, namelijk 288.

Het aantal werkelijk uitbetaalde bètabeurs is lager dan het vooraf geraamd aantal uitbetalingen. In het HBO is 45% van alle geraamde bètabeurs uitbetaald; in het WO is dit 68%. Onder studenten van het instroomcohort 2004 ligt het percentage hoger dan voor studenten uit het instroomcohort 2005.

Het aantal uitbetaalde bètabeurs onder de HBO lerarenopleidingen is laag: in totaal heeft 1 op de 5 HBO studenten die is ingestroomd in een bètabeurs lerarenopleiding ook een beurs ontvangen. Van alle ingestroomde Life Sciences studenten heeft 1 op de 4 een bètabeurs ontvangen (HBO én WO). Voor de wiskundeopleidingen in zowel het HBO als in het WO zijn er naar verhouding meer beurzen uitbetaald: in het HBO heeft de helft van alle studenten hier een beurs ontvangen, in het WO is dit iets meer dan de helft.

Het instrument bètabeurs is niet volledig geïmplementeerd. Vooral het aantal daadwerkelijk uitbetaalde bètabeurs blijft achter bij het aantal vooraf geraamde bètabeurs. Veel studenten hebben niet kunnen voldoen aan de voorwaarden die zijn gesteld aan het ontvangen van de bètabeurs. Studenten zelf geven aan dat zij ook lang niet altijd (voldoende) bekend waren met het experiment bètabeurs.

⁵ Het uiteindelijke aantal kan iets hoger uitvallen omdat beurzen nog tot 15 september 2010 kunnen worden uitgekeerd.

Het instrument bètabeurs bestaat uit een individuele beurs (of bonus) die wordt uitbetaald als een student aan bepaalde criteria voldoet. Deze criteria hebben voornamelijk betrekking op de gevolgde opleiding, de studievoortgang, en het behalen van het diploma. In de rapportage van Regioplan in 2006 (De Weerd & Van der Wel, 2006) is een overzicht gepresenteerd van de door de deelnemende opleidingen gebruikte criteria. De lijst omvat twintig criteria, die soms slechts in detail van elkaar verschillen. De meeste criteria hebben betrekking op het aantal studiepunten dat binnen een bepaalde termijn moet zijn behaald. Het aantal studiepunten dat moet worden behaald varieert van 54 tot 210 en de termijnen waarbinnen dat moet worden volbracht verschillen van 1 jaar tot 4 jaar. Naast de studiepunten werden door enkele instellingen andere criteria gebruikt. Zo werd door drie instellingen 'geslacht' als aanvullend criterium gebruikt (om de instroom van vrouwelijke studenten te bevorderen). Het profiel waarmee kandidaten waren geslaagd werd door drie instellingen als aanvullend criterium geformuleerd, en twee instellingen gebruikten het criterium dat de kandidaten een MBO4 vooropleiding moesten hebben.

Enkele instellingen hebben iets extra gedaan om de instroom en doorstroom van bèta studenten te verhogen. Deze maatregelen hadden voor een deel betrekking op de instroom en voor een deel op de doorstroom. De instroom georiënteerde initiatieven betroffen (voorlichtings)activiteiten in de laatste klas van het voortgezet onderwijs. De doorstroom georiënteerde maatregelen betroffen vooral het organiseren van een tutoraat (hetzij door staf, hetzij door andere studenten: bèta 1 op 1).

Dit deel van de rapportage heeft als centrale vraag: *'Is het instrument geïmplementeerd?'* De implementatie behelst, naast de formulering van criteria door de bètabeurs-opleidingen, de daadwerkelijke uitbetaling van de beurzen en het gebruik van informatie over de beurzen in de werving van nieuwe studenten. Dit laatste is van belang omdat we ervan uitgaan dat de bètabeurs alleen dan een invloed kan hebben op de instroom als potentiële studenten (scholieren) op de hoogte zijn van het bestaan van de beurzen. Op grond hiervan worden in dit hoofdstuk de volgende deelvragen beantwoord:

- a. Hoeveel bètabeurzen zijn er uitbetaald, onderverdeeld naar opleiding?
- b. In hoeverre stemmen de aantallen vooraf geraamde uitbetalingen overeen met de werkelijke uitbetalingen per opleiding?
- c. Wat is de verhouding tussen het aantal uitbetaalde beurzen (groep A) en de omvang van het oorspronkelijke instroomcohort per opleiding (groep A+B)? Deze vraag wordt gesteld om inzicht te krijgen in de reikwijdte van de implementatie.
- d. Hoe evalueren de deelnemende opleidingen het experiment bètabeurzen?

Deelvragen a, b en c worden beantwoord in paragraaf 2.1. Deelvraag d wordt in paragraaf 2.2 besproken. Om na te gaan in hoeverre het instrument bètabeurs voor beide instroomcohorten is geïmplementeerd, is gebruik gemaakt van twee bestaande gegevensbronnen (het evaluatie onderzoek van Regioplan en de startnotitie van het Platform) en van de enquête onder de contactpersonen van deelnemende bètabeurs-opleidingen.

2.1 Kwantitatieve evaluatie bètabeurzen

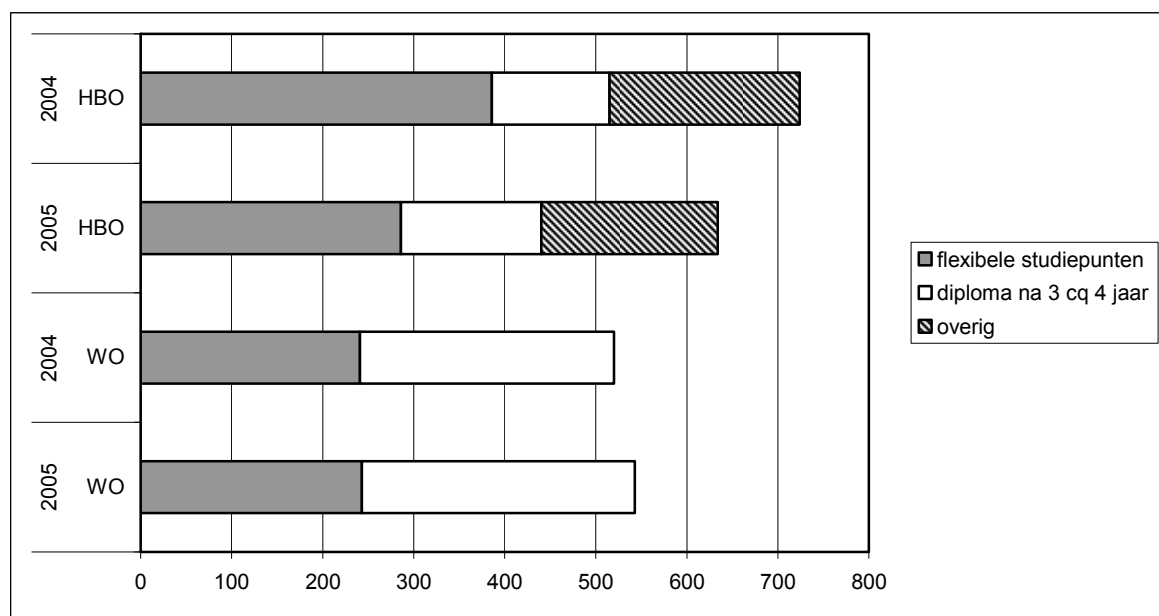
De contactpersonen van de bètabeurs-opleidingen is gevraagd hoeveel beurzen er daadwerkelijk zijn uitbetaald aan studenten die in het studiejaar 2004/2005 en 2005/2006 met hun studie zijn begonnen. Voor het eerste instroomcohort is hierbij ook nagegaan of de criteria zoals die door regioplan zijn beschreven tussentijds zijn veranderd en of er andere, aanvullende maatregelen zijn genomen om de instroom en doorstroom van studenten te

vergroten. Bij de enquête onder de instellingen is in de tweede fase van het onderzoek ook gevraagd naar een kwalitatieve evaluatie van de uitvoering en opbrengsten van het bètabeuren programma.

2.1.1 Criteria voor toekenning Bètabeuren

De opleidingen hebben verschillende criteria gebruikt om de bètabeuren toe te kennen. In het HBO is het flexibele studiepunten criterium het meest gebruikt. Bij dit criterium wordt een deel van beurs beschikbaar gesteld na het behalen van het propedeuse diploma binnen twee jaar (WO) of het behalen van een bepaald aantal studiepunten na één jaar (HBO). Het tweede deel wordt uitbetaald na afronding van de opleiding binnen vier jaar. In het WO is het diploma behaald na 3 c.q. 4 jaar het meest gebruikte criterium voor het toekennen van de Bètabeuren. Studenten moeten binnen een gestelde tijd ofwel het bachelor dan wel het masterdiploma halen. Figuur 3 laat de instroom in de bètabeuren-opleidingen zien naar het type gebruikte criteria voor de instroomcohorten 2004 en 2005.

Figuur 3: Instroom in bètabeuren-opleidingen⁶ naar type gebruikte criteria

bron: enquête opleidingen, gegevens Platform Bètatechniek en HBO-Raad.

noot: overig omvat criteria: 'prop gehaald' of '100 studiepunten na 24 maanden', dan wel '140 studiepunten binnen 2.5 jaar, of 170 studiepunten binnen 3 jaar, of 240 studiepunten binnen 4 jaar', of '90 studiepunten in het 2e studiejaar plus aanvullende activiteiten'.

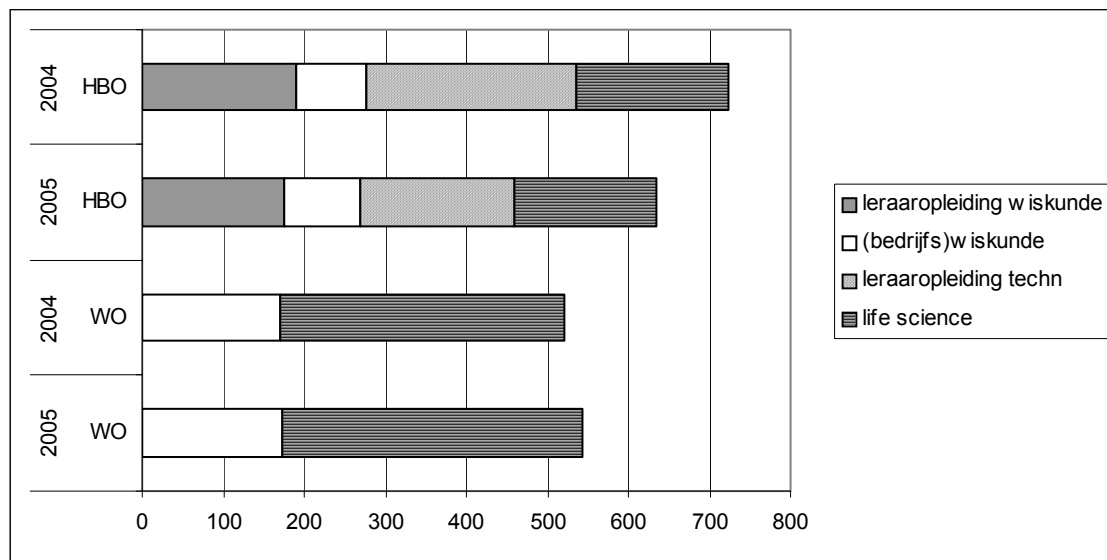
2.1.2 Instroom naar type bètabeuren-opleidingen

De instroom in de bètabeuren-opleidingen is vrij beperkt. Zoals uit het Platform databestand blijkt bedraagt de instroom in bètabeuren-opleidingen zowel in 2004 als 2005 0,7 % van de totale instroom in het hoger onderwijs in die jaren.

De verdeling van de instroom over de vier onderscheiden groepen bètabeuren-opleidingen verschilt sterk tussen HBO en WO: bij het WO betreft het vooral instroom in life science en wiskunde, terwijl de instroom in het HBO vooral instroom in lerarenopleidingen betreft.

⁶ Exclusief de WO-master Lerarenopleiding Wiskunde. Deze opleidingen hebben vaak als criterium voor het toekennen van de Bètabeuren dat het diploma moet zijn behaald.

Figuur 4: Instroom in bètabeurs-opleidingen, naar categorie

bron: gegevens Platform Bètatechniek en HBO-Raad

2.1.3 Aantal uitbetaalde bètabeurzen

Onderstaande tabel geeft weer hoeveel bètabeurzen er zijn uitbetaald, per gespecificeerde opleidingsgroep. De aantallen die hier zijn weergegeven hebben betrekking op de bètabeurs-opleidingen waarvan ook de instroom bekend is. De meeste bètabeurzen zijn uitbetaald in het wetenschappelijk onderwijs. Onder studenten van het instroomcohort 2004 zijn iets meer bètabeurzen uitgereikt dan studenten die in 2005 met hun studie zijn begonnen.

Tabel 2: Aantal uitbetaalde bètabeurzen per opleidingsgroep (in absolute aantallen)

		2004/2005	2005/2006	Totaal
Lerarenopleiding Wiskunde	HBO	28	29	57
	(Bedrijfs)wiskunde			
	WO	115	77	192
	HBO	33	28	61
	HO	148	105	253
Lerarenopleiding technische vakken	HBO	40	51	91
Life science	WO	96	98	194
	HBO	41	38	79
	HO	137	136	273
Totaal	HBO	142	146	288
	WO	211	175	386
	HO	353	321	674

Bron: enquête opleidingen

Bij de start van het bètabeurs-experiment hebben de bètabeurs-opleidingen ramingen gemaakt van het aantal beurzen dat zou worden uitbetaald (zie de bijlage). Als we die geraamde aantallen afzetten tegen het aantal daadwerkelijk uitbetaalde beurzen dan blijkt

dat de uitbetalingen ruim achterblijven bij de ramingen.⁷ In Tabel 3 staan deze gegevens weergegeven voor de instroomcohorten 2004 en 2005.

Tabel 3: Aantal uitbetaalde beurzen over de periode 2004-2010 (inclusief nog uit te keren aantal bètabeurzen) als percentage van het aantal geraamde uitbetalingen in %

		2004/2005	2005/2006	Totaal
Lerarenopleiding wiskunde	HBO	28	22	25
(Bedrijfs)wiskunde	WO	88	58	73
	HBO	56	38	46
	HO	78	51	64
Lerarenopleiding technische vakken	HBO	62	78	70
Life science	WO	69	60	64
	HBO	76	41	54
	HO	71	53	61
Totaal	HBO	51	41	45
	WO	78	59	68

bron: enquête opleidingen / gegevens het Platform

Van alle HBO-studenten die in 2004 of 2005 zijn ingestroomd in een bètabeurs lerarenopleiding, blijkt één op de vijf daadwerkelijk een beurs te hebben ontvangen. Van de andere bètabeurs-opleidingen, (bedrijfs)wiskunde en life science, heeft 1 op de drie studenten die zijn ingestroomd in de opleiding in 2004 of 2005 een bètabeurs ontvangen. Bij de wiskundeopleidingen ligt dit percentage duidelijk hoger.

Tabel 4: Aantal uitbetaalde beurzen voor lerarenopleidingen over de periode 2005-2010 als percentage van instroom, in % (Uitbetalingpercentage)

Lerarenopleidingen		HBO
Lerarenopleiding wiskunde	2004/2005	22
	2005/2006	26
	Totaal	24
Lerarenopleiding technische vakken	2004/2005	13
	2005/2006	24
	Totaal	18
Totaal		20

bron: enquête opleidingen / Gegevensbestand het Platform / HBO-Raad

⁷ Een enkele opleiding uitgezonderd, waar meer bètabeurzen zijn verstrekt dan oorspronkelijk was geraamd.

Tabel 5: Aantal uitbetaalde beurzen voor andere opleidingen over de periode 2005-2010 als percentage van instroom, in % (Uitbetalingpercentage)

Andere Bètabeurs-opleidingen		WO	HBO	HO
(Bedrijfs)wiskunde	2004/2005	67	51	64
	2005/2006	44	49	45
	Totaal	56	51	54
Life science	2004/2005	25	22	24
	2005/2006	25	22	24
	Totaal	25	22	24
Totaal		34	28	33

bron: enquête opleidingen / Gegevensbestand het Platform / HBO-Raad

Naar de redenen waarom er minder beurzen dan geraamd zijn uitbetaald is in de enquête onder de opleidingen niet gevraagd. Uit de studentenenquête komen enkele mogelijke redenen naar voren. Aan de respondenten die geen bètabeurs hebben ontvangen (Groep B) is de vraag voorgelegd waarom ze geen beurs hebben ontvangen. De resultaten van deze enquête staan in Tabel 6 weergegeven. Ruim 40% van de respondenten uit cohort 2004 gaf aan dat ze niet aan de criteria hadden voldaan. Van het cohort 2005 gaf 35% als reden aan dat zij niet aan de voorwaarden voldeden om een bètabeurs te ontvangen. Een gebrek aan informatie over de bètabeurs en de aanvraagprocedure was voor 38% van de respondenten uit groep B van het studentencohort 2004 de reden waarom ze geen bètabeurs hadden ontvangen. Voor het cohort 2005 was dit 45%. Het stoppen met de opleiding was voor 10% van de studenten uit cohort 2004 de reden waarom zij geen bètabeurs hadden ontvangen en voor 7% uit het cohort 2005.

Tabel 6: Redenen waarom respondenten (groep B) geen bètabeurs hebben ontvangen in %

	Voldeed niet aan de criteria	Geen / gebrekkige informatie	Gestopt met de opleiding	Overig
Cohort 2004	42	38	12	8
Cohort 2005	35	45	7	13

Bron: Studentenenquête CHEPS

2.2 Kwalitatieve evaluatie Bètabeurs door de opleidingen

Aan de contactpersonen van de opleidingen is in de tweede fase van het onderzoek gevraagd om een kwalitatieve evaluatie te geven van het experiment bètabeurzen. Deze kwalitatieve noties hebben betrekking op zowel de instroom, studieduur en rendement van studenten.

Effect op de instroom

Volgens de contactpersonen zagen veel studenten de bètabeurs als een welkome financiële tegemoetkoming. Wanneer we kijken naar het effect van de bètabeurs op de instroom blijkt allereerst dat de bètabeurzen niet altijd zijn ingezet voor werving van studenten. Bij voorlichtingsevenementen voor potentiële studenten voor de betreffende opleidingen is de bètabeurs niet altijd vermeld. Dit geldt vooral voor het cohort van 2004. Dit had te maken met het feit dat de definitieve informatie over deelname van de opleiding aan het bètabeurs-programma pas na aanvang van het studiejaar 2004/2005 bekend was. Een gebruikt argument om bètabeurzen bewust niet in te zetten als wervingsmiddel is dat het werven van studenten met geld niet als correct werd gezien. Verder is ook de korte looptijd

van het experiment (twee jaar) als argument gebruikt om de bètabeuren niet in te zetten als wervingsmiddel. Het zou niet goed zijn uit te leggen waarom scholieren uit Havo 5 wel in aanmerking zouden komen voor de beurs, terwijl scholieren uit Havo 4 (die vaak ook aanwezig zijn bij de voorlichting) deze beurs niet zouden krijgen.

Waar de bètabeuren niet is gebruikt in de studievoorlichting, kan ook niet worden verwacht dat de bètabeuren de studiekeuze van potentiële studenten heeft beïnvloed. Bij de opleidingen die de bètabeuren wel hebben genoemd bij de studievoorlichting is het effect op de studiekeuze niet duidelijk. Één van de contactpersonen zegt expliciet te hebben gevraagd naar de studiekeuzemotivatie bij de studenten; hier werd de bètabeuren niet genoemd als motiverende factor.

Nagenoeg alle opleidingen die in hun kwalitatieve evaluatie een opmerking hebben gemaakt over het effect van de bètabeuren op de instroom van studenten geven aan dat de bètabeuren niet heeft geleid tot een verhoogde instroom. Bij een aantal opleidingen is het effect op de instroom klein of onbekend. Wanneer de instroom is toegenomen is dit niet eenduidig toe te schrijven aan het experiment bètabeuren. Volgens de deelnemende opleidingen is er dus geen eenduidig effect van de bètabeuren als financiële prikkel op de studiekeuze van studenten. Één van de begeleidende docenten zegt over de bètabeuren het volgende: 'studenten laten zich echt niet door dit soort eenmalige prikkels leiden bij hun keuze voor de toekomst'. Ook wordt genoemd dat de omvang van de bètabeuren te beperkt is om van doorslaggevend effect te (kunnen) zijn op het studie(keuze)gedrag van studenten. De kwalitatieve evaluaties van de deelnemende opleidingen geven aanleiding om te concluderen dat de bètabeuren als financiële prikkel geen (doorslaggevende) rol heeft gespeeld bij de studiekeuze. Deze uitspraken door de opleidingen worden ondersteund door de kwantitatieve instroomgegevens (zie hoofdstuk 3).

Effect op het studietempo / doorstroom

Het experiment bètabeuren heeft mogelijk wel invloed gehad op het studiegedrag en daarmee het studietempo van de studenten. Dit komt naar voren in de evaluatie van de opleidingen. Dit effect is echter niet eenduidig en volgens een aantal opleidingen is het effect klein. Het is vaak niet aantoonbaar dat een student met een bètabeuren in het verschieft sneller is gaan studeren. Bij een aantal opleidingen wordt wel specifiek genoemd dat studenten door de bètabeuren sneller zijn gaan studeren. Één van de contactpersonen gaf aan dat dit effect vooral is terug te zien bij studenten die met een geringe inspanning aan de voorwaarden konden voldoen.

Naast de bètabeuren hebben de opleidingen andere voorzieningen om de doorstroom te bevorderen, zoals extra studiebegeleiding en het verbeteren van het onderwijs-leertraject.

Effect op het studierendement / uitstroom

Geen van de contactpersonen heeft aangegeven dat de bètabeuren een effect heeft gehad op het uiteindelijke studierendement. De opleidingen die de bètabeuren hierop hebben geëvalueerd geven echter ook aan dat het effect vaak nog niet duidelijk is. Wel heeft het mogelijk net mislopen van een beurs een aantal studenten aangezet tot een laatste eindspurt. Deze studenten zouden zonder de bètabeuren de opleiding echter ook hebben afgerond.

3 Verandering in instroom, studieduur en studierendement

Samenvatting

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op onderzoeksvraag 2: 'Is er na implementatie van het instrument een verandering in de drie afhankelijke variabelen (instroom, studieduur waarneembaar?'

Uit de trendgegevens zoals die bekend zijn bij het Platform Bèta Techniek blijkt dat er geen verhoogde instroom is in de bèta-opleidingen na implementatie van het instrument. Er is wel een groei in de bètabeurs-opleidingen, maar dit effect is al ingezet vóórdat het instrument bètabeuren is ingezet om studenten aan te trekken. De bètabeurs heeft dus niet méér mensen naar bètabeurs-opleidingen getrokken.

Het effect op de studiesnelheid is lastig te meten, omdat nationale databestanden met bruikbare data over studiesnelheid niet beschikbaar zijn. Om toch zicht te krijgen op de studiesnelheid van de studenten is respondenten in de CHEPS Studentenenquête gevraagd aan te geven hoe lang zij over hun studie doen of hebben gedaan. Analyse van deze gegevens geven geen duidelijk effect te zien van de bètabeurs op de studieduur.

Tot slot is gekeken naar het effect op het studierendement. Hierbij is nagegaan of studenten die een bètabeurs hebben ontvangen vaker hun diploma hebben behaald. Gezien het tijdstip van meting geven deze gegevens geen eenduidig inzicht in het mogelijke effect van de bètabeurs op het studierendement. Studenten die een bètabeurs hebben ontvangen hebben weliswaar vaker hun diploma al behaald, maar het is onzeker of dit een causaal effect is. Het behalen van het diploma is namelijk ook vaak een voorwaarde voor het ontvangen van een bètabeurs. Dit is echter noch een ontkenning noch een bevestiging dat de bètabeurs een positief effect heeft op het studierendement.

In dit hoofdstuk staat de vraag centraal of er na de implementatie van de bètabeurs een verandering waarneembaar is in de instroom van de opleiding, in de studieduur en in het studierendement. De veranderingen in de instroom worden bekeken door de instroomcijfers in bètabeurs (of vergelijkbare) opleidingen te vergelijken vóór en na de implementatie van de bètabeurs. Deze gegevens worden besproken in paragraaf 3.1. Voor de studieduur en het studierendement is een dergelijke benadering niet mogelijk omdat longitudinale gegevens hiervoor ontbreken. Wel is in de studentenenquête aan de respondenten gevraagd hoe lang zij over hun studie hebben gedaan, of zij studievertraging hebben opgelopen en of zij hun diploma hebben behaald. Voor de beantwoording van de vragen over studieduur en studierendement vergelijken we de onderzoeksgroepen met elkaar. De gegevens over studieduur worden gepresenteerd in paragraaf 3.2. In paragraaf 3.3 wordt gekeken naar het effect van de bètabeurs op studierendement.

3.1 Veranderingen in de instroom: trendanalyses

Eén van de doelstellingen van het bètabeurs-experiment was het vergroten van de instroom in bèta-opleidingen. Om na te gaan of deze doelstelling is bereikt is eerst de instroom in de bètabeurs-opleidingen vergeleken met de instroom in andere opleidingen. Hiervoor is gebruik gemaakt van de instroomgegevens over de periode 2000–2007, zoals verstrekt door het Platform.

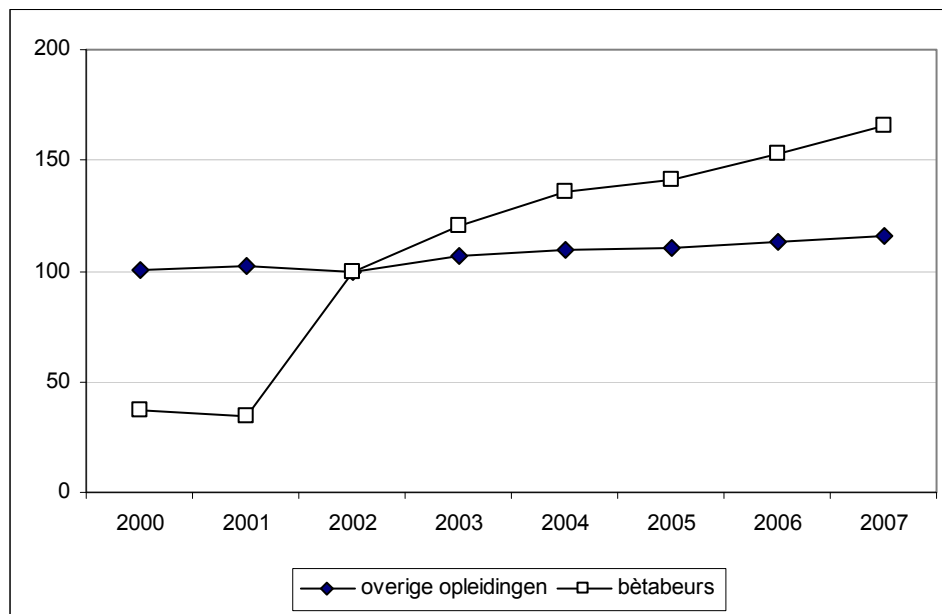
De concrete vragen die aan de orde komen zijn:

- a. Hoe verandert de instroom in de bètabeurs-opleidingen (groep A+B) door de tijd?
- b. Wijkt de ontwikkeling in de instroom in de bètabeurs-opleidingen (groep A+B) af van de instroomontwikkeling in vergelijkbare opleidingen die niet deelnemen aan het experiment (groep C)?

het Platform heeft een bestand samengesteld waarin de gegevens over de eerste instroom in het HO over de periode 2000–2007 zijn gekoppeld aan gegevens over vooropleiding, persoonskenmerken, hogeronderwijsinstelling en studiecluster.

De instroom in de bètabeurs-opleidingen (in de overzichten aangeduid als 'bètabeurs') is sterk gestegen. De sterke stijging in 2002 hangt samen met het feit dat voor 2002 volgens de gegevens geen instroom in de WO bètabeurs-opleidingen heeft plaatsgevonden. Maar ook als de situatie na 2002 in ogenschouw wordt genomen zien we een relatief sterke stijging in de instroom in de bètabeurs-opleidingen.

Figuur 5: Ontwikkeling in de eerste instroom in het hoger onderwijs, naar type opleiding (2002=100)

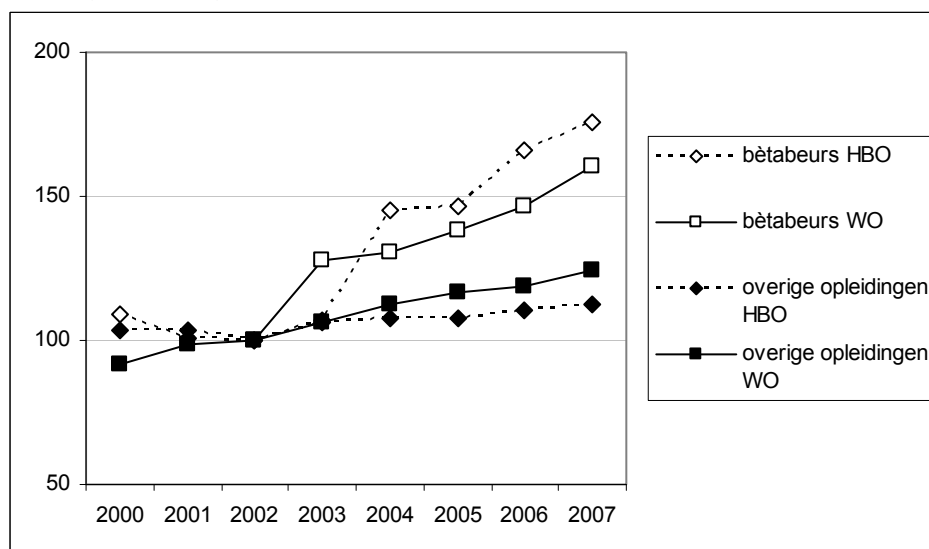

bron: het Platform, eigen berekeningen.

Het aandeel van de instroom in bètabeurs-opleidingen in de totale instroom steeg van 0,57% in 2002 tot 0,81% in 2007.

In de bovenstaande figuur is geen duidelijke trendbreuk te zien in de periode 2004 - 2005, de jaren waarin de bètabeurs is ingezet. De trends in het HBO en het WO verschillen in zoverre dat de toename in instroom in bètabeurs-opleidingen in het HBO een jaar later heeft plaatsgevonden dan in het WO. Dit wordt in de onderstaande figuur getoond.

Figuur 6: Ontwikkeling in de instroom in het hoger onderwijs, naar type opleiding en sector, (2002=100)

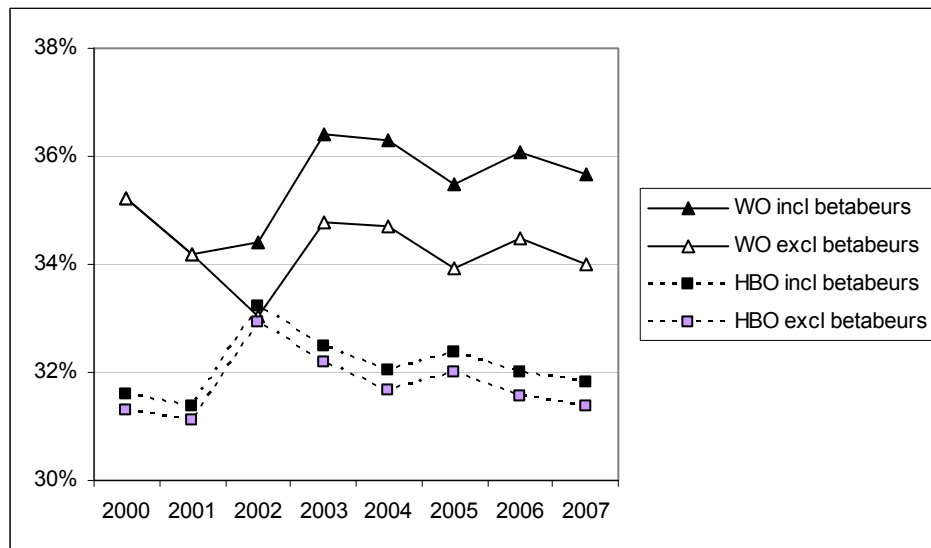

bron: het Platform, eigen berekeningen.

Om een mogelijk effect van de bètabeurs in te kunnen schatten moet gekeken worden naar het aandeel van de instroom in het bètacluster (definitie het Platform) in de totale instroom

omdat een sterke groei of krimp van het totale studentenaantal de cijfers voor bètaopleidingen kan vertekenen. Figuur 7 toont dat in het HBO in 2002 en in het WO in 2003 het aandeel bèta instromers fors is toegenomen. Daarna daalt dit aandeel weer. Voor een bètabeers effect zijn deze ontwikkelingen te vroeg en de bètabeers-opleidingen volgen hetzelfde patroon als andere bètaopleidingen. Op basis van deze figuur concluderen wij dat de bètabeers niet meer mensen naar bètabeersopleidingen heeft getrokken.

Figuur 7: Instroom in bètacluster opleidingen als percentage van totale instroom, inclusief en exclusief instroom in bètabeers-opleidingen

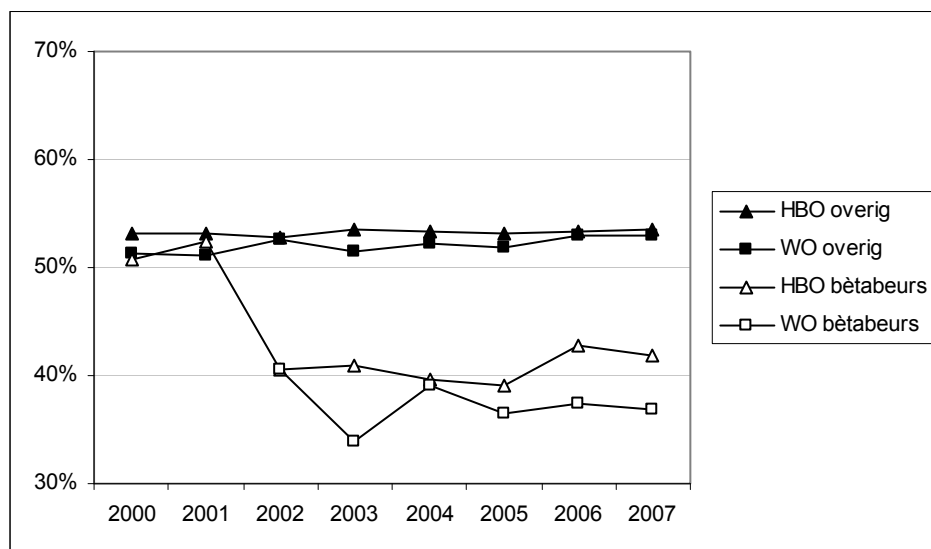

bron: het Platform, eigen berekeningen.

De groei in de instroom in de bètabeers-opleidingen in het WO is onder mannelijke studenten iets groter dan onder vrouwelijke studenten, terwijl de groei in het HBO bij de vrouwen iets groter is.

Het aandeel vrouwen in de bètabeers-opleidingen is bijna 15% lager dan in de overige opleidingen (53% vs. 39%). In 2004 was het percentage vrouwen in de instroom in bètabeers-opleidingen in het WO nagenoeg gelijk aan het percentage in het HBO, maar in 2007 scoorden de WO bètabeers-opleidingen iets lager dan de HBO bètabeers-opleidingen (37% versus 42%).

Figuur 8: Ontwikkeling in het aandeel vrouwen in de eerste instroom in het hoger onderwijs, naar type opleiding en sector

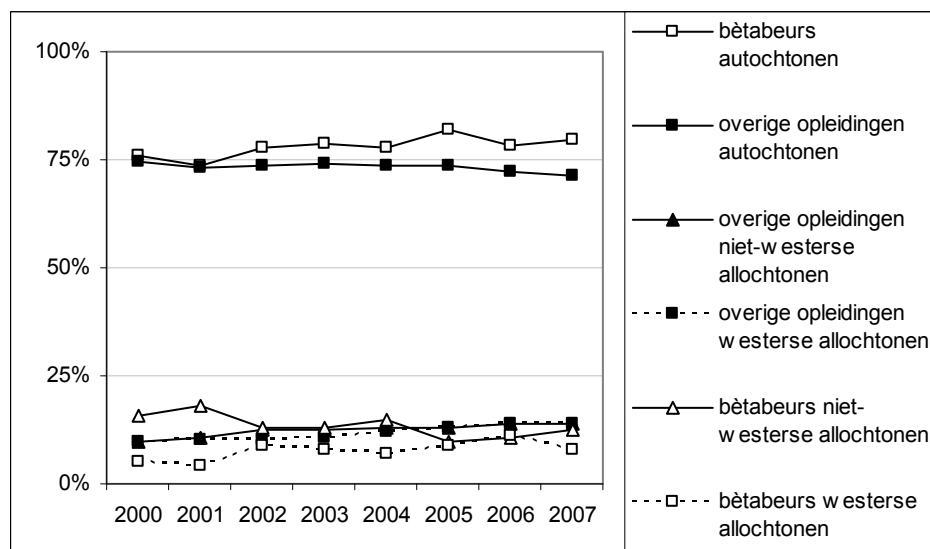

bron: het Platform, eigen berekeningen.

noot: de sterke daling van het percentage vrouwen in WO bètabeurs-opleidingen in 2002 valt samen met de sterke stijging van de totale instroom in bètabeurs-opleidingen

Autochtone studenten vormen de overgrote meerderheid onder de instromers, bij de bètabeurs-opleidingen nog meer dan bij de overige opleidingen. Het aandeel allochtone instromers neemt bij de overige opleidingen iets toe, terwijl bij de bètabeurs-opleidingen geen duidelijk opwaartse trend te zien is. Verder zijn er relatief meer niet-westerse allochtone instromers in de bètabeurs-opleidingen in het HBO dan in het WO.

Figuur 9: Ontwikkeling in de verdeling van de eerste instroom in het hoger onderwijs naar etniciteit en type opleiding

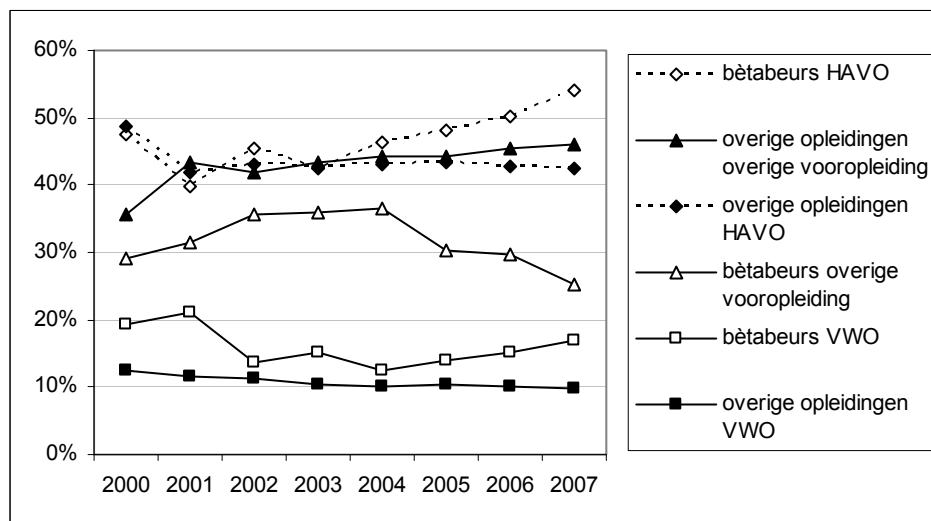

bron: het Platform, eigen berekeningen.

Er zijn duidelijke verschillen in de vooropleiding van de instroom in HBO bètabeurs-opleidingen (Figuur 10) en WO bètabeurs-opleidingen (Figuur 11). De instroom in het HBO komt voornamelijk uit het MBO ('overige vooropleidingen') en de HAVO. VWO diplomahouders zijn met ongeveer 10% duidelijk in de minderheid in het HBO maar in de

bètabeuren-opleidingen zijn zij ruimer vertegenwoordigd. Bij de bètabeuren instroom liggen de verhoudingen anders. Daar zijn het vooral mensen met een HAVO diploma die instromen (meer dan de helft) en een kwart met een 'overige vooropleiding'. Opvallend is dat het percentage met 'overige vooropleiding' in de bètabeuren instroom de laatste jaren duidelijk daalt ten gunste van de instroom met een HAVO- of VWO-diploma.

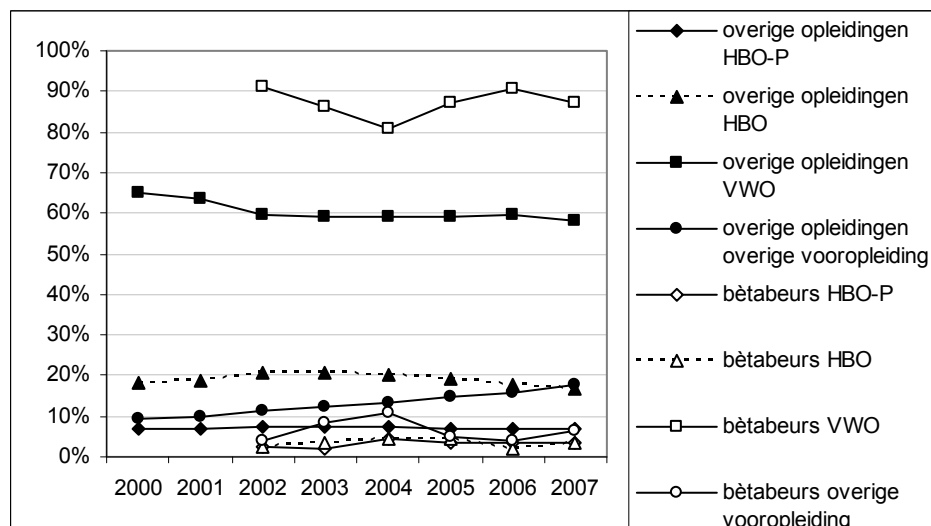
Figuur 10: Instroom in HBO opleidingen naar vooropleiding als percentage van totale HBO instroom, naar type opleiding

bron: het Platform, eigen berekeningen.

In het WO hebben de meeste instromers een VWO-diploma (zie Figuur 11). Opvallend is dat dit percentage bij de instroom in bètabeuren-opleidingen duidelijk (nog) hoger ligt. In 2004 zit hier echter een lichte dip in, terwijl het aantal bètabeuren-instromers met een HBO of 'overige achtergrond' dan licht stijgen.

Figuur 11: Instroom in WO opleidingen naar vooropleiding als percentage van totale WO instroom, naar type opleiding

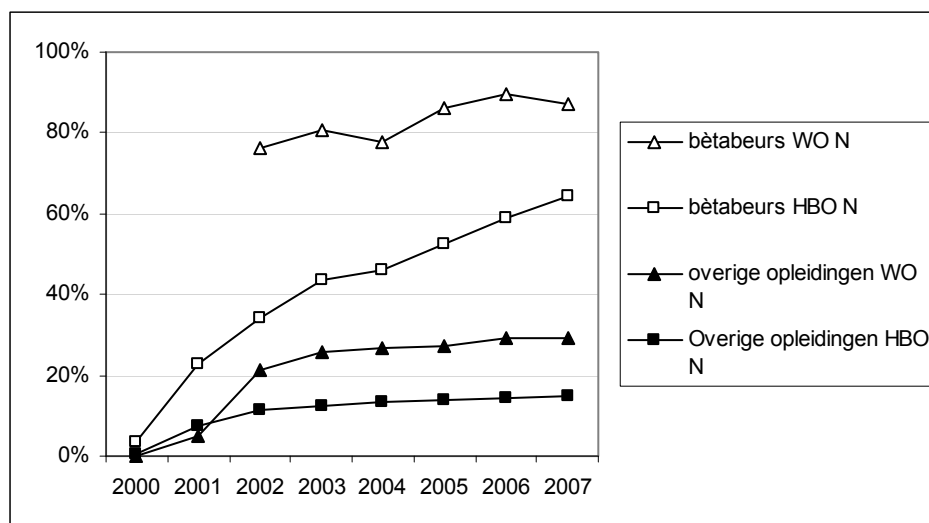

bron: het Platform, eigen berekeningen.

Zoals te verwachten is het percentage instromers met een N-profiel⁸ bij de bètabeurs instroom duidelijk hoger dan bij de overige instroom (zie Figuur 12). Dit verschil is bij de HBO instroom minder zichtbaar dan bij de WO-instroom. Verdere analyse die niet uit de figuur kan worden afgelezen toont dat bij de instroom in WO bètabeurs met een N-profiel relatief weinig mensen zijn met een NG profiel (in het algemeen vormt NG-profiel twee derde van het totale N-profiel, maar bij WO bètabeurs is dat slechts 45%).

Het aandeel van de instromers met een N-profiel is in de periode 2002–2007 met 30 tot 35% gestegen. Bij de instroom in WO bètabeurs opleidingen is die stijging minder groot, terwijl de stijging bij de HBO bètabeurs instroom veel hoger is geweest.

Figuur 12: Aandeel van instroom met N-profiel in totale instroom naar soort HO en type opleiding

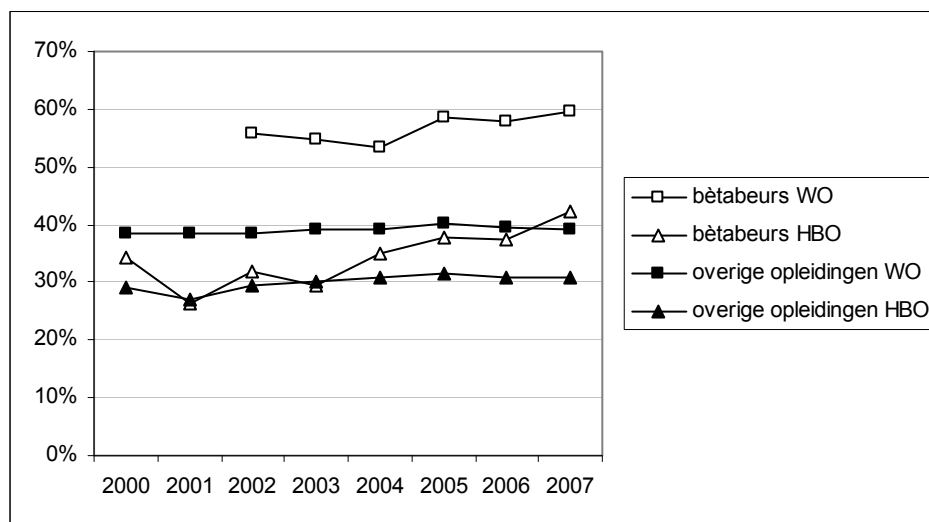

bron: het Platform, eigen berekeningen.

In het bestand van het Platform staat tot slot aangegeven of de school waar de vooropleiding is afgesloten op een of andere manier participeert in een Platform project, hetzij in Jetnet, universumschool, als netwerkschool of op enigerlei andere wijze. Deelname in een Platform project geeft aan dat de school een duidelijke bèta oriëntatie heeft (ook al voordat ze een formele relatie met het Platform hebben gekregen). Grofweg één op de drie instromers komt van een school met een dergelijk duidelijke bèta oriëntatie. Onder de instroom in bètabeurs opleidingen is dat percentage duidelijk hoger: ruim de helft.

⁸ Een profiel bestaat uit een aantal vakken, dat een HAVO- of VWO-leerling in de bovenbouw volgt. Er zijn 4 profielen: Natuur en Techniek (N&T); Natuur en Gezondheid (N&G); Economie en Maatschappij (E&M); Cultuur en Maatschappij (C&M). Studenten met een 'N-profiel' hebben of een N&T profiel of een N&G profiel.

Figuur 13: Aandeel van instroom met 'Platform-relatie' in totale instroom naar type opleiding

bron: het Platform, eigen berekeningen.

3.2 Verandering in studieduur

Naast verandering in de instroom wordt in dit onderzoek gekeken naar verandering in studieduur. In deze paragraaf wordt hiervoor gekeken naar het effect van de bètabeurs op studieduur en studievertraging.

3.2.1 Studieduur in maanden

In de studentenenquête is respondenten gevraagd aan te geven hoe lang zij over hun studie doen of hebben gedaan. Deze gegevens dienen met enige voorzichtigheid te worden benaderd, omdat beide instroomcohorten op verschillende tijdstippen in een studiejaar is gevraagd naar de studieduur (in maanden) van de student.⁹ Voor het eerste instroomcohort hebben studenten de enquête ingevuld in de periode maart - mei; voor het tweede instroomcohort was dit in december - februari. De mediaan¹⁰ van de studieduur kan dan ook enkel binnen de cohorten met elkaar worden vergeleken. Bij de meting gaan wij ervan uit dat de respondenten die op het meetmoment hun studie nog niet hebben afgerond, dit alsnog zullen doen in de toekomst.

De studieduur in maanden staat in Tabel 8 gepresenteerd. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat alle respondenten hun studie nog zullen afronden.

⁹ Studieduur in maanden is het verschil in aantal maanden tussen de aanvang van de studie (maand, jaar) en het moment waarop het diploma is behaald (maand, jaar volgens de respondent). Als voorbeeld: een student die in september 2005 met zijn studie is begonnen en in januari 2010 zijn of haar diploma heeft behaald heeft 53 maanden gestudeerd.

¹⁰ De mediaan geeft het midden van de verdeling weer.

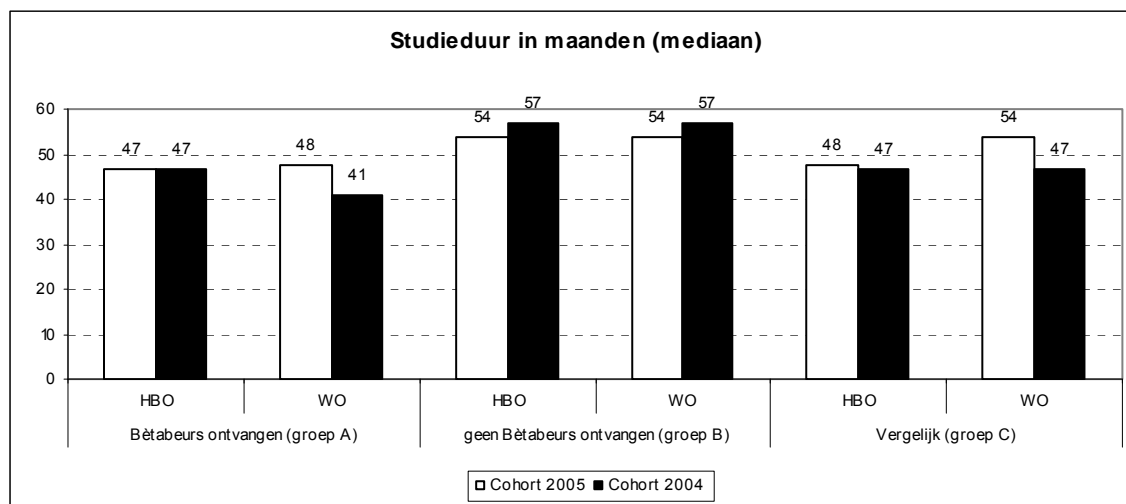
Tabel 7: Studieduur van respondenten die een diploma hebben behaald, of nog zullen behalen, naar onderzoeksgroep (in maanden)

	Bètabeurs ontvangen (groep A)			geen Bètabeurs ontvangen (groep B)			Vergelijk (groep C)		
	HBO	WO	HO	HBO	WO	HO	HBO	WO	HO
cohort 2005									
Mediaan	47	48	47	54	54	54	48	54	49
Gemiddelde	43	46	45	48	51	50	48	46	47
Aantal (N)	33	117	150	48	70	118	84	101	185
cohort 2004									
Mediaan	47	41	46	57	57	57	47	47	47
Gemiddelde	46	43	44	46	49	47	44	44	44
Aantal (N)	38	86	124	58	43	101	50	86	136

Bron: Studentenenquête CHEPS

Uit de tabel is af te lezen dat de onderzoeksgroepen verschillen ten aanzien van de studieduur. Deze verschillen zijn statistisch significant. Zowel HBO als WO respondenten met een bètabeurs (groep A) doen minder lang over hun studie dan de HBO en WO respondenten die geen bètabeurs hebben ontvangen (groep B). De bètabeurs lijkt dus effect te hebben op studieduur, zowel in het HBO als in het WO voor de bètabeurs-opleidingen. Dit wordt duidelijker wanneer we de studieduur illustreren in een figuur.

Figuur 14: Studieduur van respondenten die een diploma hebben behaald, of nog zullen behalen, naar onderzoeksgroep.

Bron: Studentenenquête CHEPS

Wanneer we echter kijken naar het verschil in studieduur tussen de respondenten die wel een bètabeurs hebben ontvangen (groep A) en de vergelijkingsgroep (groep C), dan blijkt dat verschil voor HBO respondenten niet of nauwelijks aanwezig. De WO respondenten uit de vergelijkingsgroep doen wel langer over hun studie in vergelijking met de respondenten die een bètabeurs hebben ontvangen, maar die verschillen zijn statistisch niet significant. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de bètabeurs in het WO een behoorlijk effect lijkt te hebben op de studieduur en in het HBO in mindere mate.

3.2.2 Studievertraging

In de vragenlijst is ook een vraag opgenomen naar studievertraging. In onderstaande tabel staat weergegeven hoeveel studenten studievertraging hebben opgelopen.

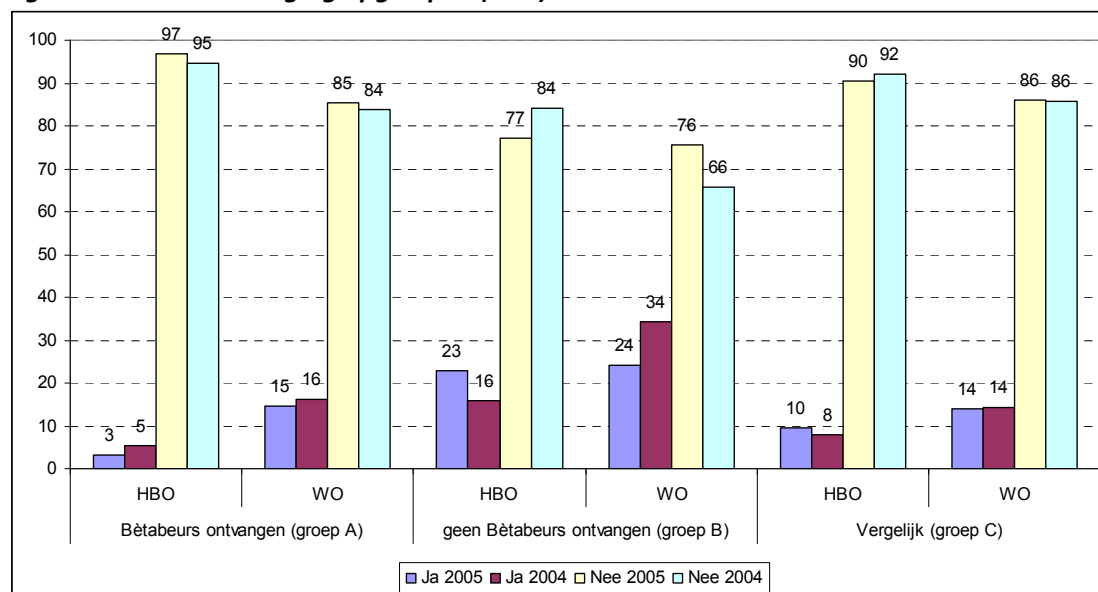
Tabel 8: Studievertraging opgelopen naar onderzoeksgroep en sector, cohort 2004 en 2005

		Bètabeurs ontvangen (groep A)			geen Bètabeurs ontvangen (groep B)			Vergelijk (groep C)		
		HBO	WO	Total	HBO	WO	Total	HBO	WO	Total
Cohort 2005										
Ja	%	3	15	12	23	24	24	10	14	12
nee	%	97	85	88	77	76	76	90	86	88
	N=	33	117	150	48	70	118	83	101	184
Cohort 2004										
ja	%	5	16	13	16	34	23	8	14	12
nee	%	95	84	87	84	66	77	92	86	88
	N=	38	86	114	57	41	98	50	84	134

Bron: Studentenenquête CHEPS

In een grafiek zien deze gegevens er als volgt uit:

Figuur 15: Studievertraging opgelopen (in %)

Bron: Studentenenquête CHEPS

HBO-respondenten met een bètabeurs (groep A) lopen minder vaak studievertraging op dan HBO-respondenten die geen bètabeurs hebben ontvangen (groep B) en de controlegroep (groep C). WO-respondenten met een bètabeurs (groep A) lopen minder vaak vertraging op dan WO-respondenten uit bètabeurs-opleidingen die geen bètabeurs ontvangen. Maar zij (groep A) lopen echter vaker vertraging op dan respondenten uit de controlegroep (groep C). Hieruit kan worden geconcludeerd dat de bètabeurs enkel een positief effect lijkt te hebben op een vermindering van de studievertraging in het HBO. Voor het WO draagt de bètabeurs niet bij aan het voorkómen van studievertraging. Wederom is er geen eenduidig effect van de bètabeurs waarneembaar.

Wanneer we studieduur en studievertraging tegen elkaar afzetten komt het volgende naar voren:

Tabel 9: Studieduur in maanden naar studievertraging en onderzoeksgroep

	Studievertraging?			
	Nee		Ja	
	Mediaan	N	Mediaan	N
Cohort 2005				
Bètabeurs ontvangen (groep A)	47	133	54	18
geen Bètabeurs ontvangen (groep B)	54	96	54	29
Vergelijk (groep C)	48	170	54	22
Cohort 2004				
Bètabeurs ontvangen (groep A)	43	108	54	16
geen Bètabeurs ontvangen (groep B)	48	75	57	23
Vergelijk (groep C)	46	118	57	16

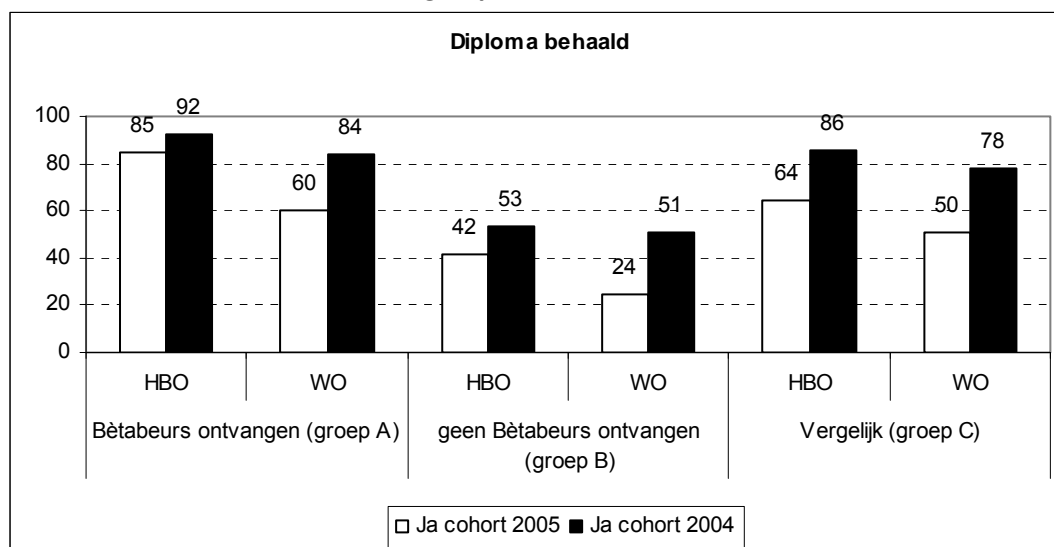
Bron: Studentenenquête CHEPS

Uit deze tabel is af te lezen dat respondenten die studievertraging hebben opgelopen ook langer over hun studie doen (54-57 maanden tegenover 43-54 maanden). Onder respondenten in het cohort 2004 studeren respondenten die een bètabeurs hebben ontvangen gemiddeld iets sneller dan de controlegroep (groep C). In het cohort 2005 is dit effect nauwelijks aanwezig. Hierdoor is het lastig om een effect op studieduur toe te schrijven aan de bètabeuren.

3.3 Studierendement

Uit de enquête onder de instroom blijkt dat er in beide cohorten verschillen bestaan tussen de onderzoeksgroepen ten aanzien van het studierendement. Zie onderstaande figuur.

Figuur 16: Respondenten die hun diploma hebben behaald, als percentage van het totaal aantal studenten, naar onderzoeksgroep.

Bron: Studentenenquête CHEPS

die een bètabeurs hebben ontvangen (groep A) hebben vaker hun diploma behaald dan studenten uit de controlegroep (groep C), hetgeen duidt op een effect van de bètabeuren.

Echter, het behalen van een diploma is vaak een voorwaarde voor het ontvangen van een bètabeurs en het is dus te verwachten dat bètabeurs ontvangers (groep A) ook vaker hun diploma hebben behaald. Door dit selectie effect is de interne validiteit op dit punt niet gewaarborgd en kunnen we niet concluderen dat de bètabeurs een positief effect heeft op het studierendement. Ook moet hierbij de kanttekening worden geplaatst dat ook andere factoren het verschil kunnen beïnvloeden. Het effect is dus niet eenduidig toe te schrijven aan de bètabeurs.

4 Studiekeuze en (achtergrond)kenmerken student

Samenvatting

In dit hoofdstuk staat de derde onderzoeksvraag centraal: Is de verandering toe te schrijven aan de inzet van het instrument; de bètabeurzen zelf, de voorlichting hierover en/of de aanpalende onderwijsinnovaties?

De rationale van het bètabeurs experiment is dat het vooruitzicht van een financiële prikkel (de bètabeurs) het gedrag van (toekomstige) studenten zal veranderen. Daarbij kijken we naar het gedrag van studenten bij de keuze van een studie en het gedrag tijdens de studie. Het gedrag van (toekomstige) studenten wordt door tal van factoren bepaald (Hossler et al., 1999; Hoxby, 2004; De Jong et al., 2001): individuele kenmerken en achtergrondkenmerken van studenten alsmede externe factoren zoals het vooruitzicht van een bètabeurs. Om beter zicht te krijgen op het effect van de bètabeurs, moeten we de verschillen in gedrag controleren voor al die factoren. Uit Figuur 2 in het inleidende hoofdstuk blijkt dat zowel de studieachtergrond van de student als zijn of haar sociaal-economische status (SES) een direct dan wel een indirect effect kunnen hebben op het studieverloop.

Voor wat betreft de studieachtergrond van studenten wordt in dit hoofdstuk gekeken naar de hoogst behaalde vooropleiding en het gemiddelde eindexamencijfer. Studenten die een bètabeurs hebben ontvangen hebben vaker een hogere vooropleiding genoten. Ook hebben zij vaker een bètaprofiel in hun vooropleiding gehad, in vergelijking met de andere onderzoeksgroepen. Studenten met een bètabeurs hebben ook een hoger gemiddeld eindcijfer behaald tijdens hun vooropleiding.

De SES-factoren waar in dit hoofdstuk naar wordt gekeken zijn het opleidingsniveau en de richting van zowel de opleiding als beroep van de ouders van de respondenten. Studenten die een bètabeurs hebben ontvangen hebben vaker ouders die een die een hoge opleiding hebben gevolgd in vergelijking met de twee andere onderzoeksgroepen. Er is geen relatie tussen het al dan niet toegekend krijgen van een bètabeurs en de richting van de opleiding of beroep van de ouders.

Naast deze achtergrondkenmerken, kan ook het mentaal denkraam van studenten van invloed zijn op studie(keuze)gedrag. Hier wordt gekeken naar de studiekeuzemotivatie van studenten en de perceptie van studenten ten aanzien van het effect van de bètabeurs. In hun studiekeuzen hechten studenten het meeste waarde aan het aspect 'kwaliteit en reputatie van de opleiding en de instelling'. De respondenten hebben zich in hun studiekeuze niet laten leiden door de bètabeurs. Nagenoeg de helft van de respondenten geeft aan dat de bètabeurs geen invloed heeft gehad op het studiegedrag. Uit de antwoorden komt naar voren dat voor een deel van de WO-respondenten de bètabeurs wel een prikkel is geweest om de opleiding af te maken. Ook zijn er respondenten die aangeven dat de bètabeurs meer druk gaf om sneller te studeren.

De studiekeuze, de studieduur en het studierendement van studenten die een bètabeurs hebben ontvangen kunnen niet eenduidig worden toegeschreven aan het instrument bètabeurzen. De literatuur over studiegedrag toont ook dat andere factoren zoals het opleidingsniveau, inkomen en beroep van ouders, vooropleiding en gemiddelde scores van studenten ook een (sterke) invloed op het gedrag en succes van (toekomstige) studenten. De bètabeurs is voor de respondenten geen belangrijke reden geweest in de keuze van hun studie.

In het vorige hoofdstuk is naar voren gekomen dat er een groei is in het aantal studenten dat een bètabeurs-opleiding volgt. De respondenten met een WO opleiding die een bètabeurs hebben ontvangen hebben gemiddeld minder lang over hun studie gedaan dan zij die geen bètabeurs hebben ontvangen voor hun academische studie (nb. dit effect is niet significant). Verder is gebleken dat respondenten in het HBO met een bètabeurs minder vaak studievertraging hebben opgelopen. In dit hoofdstuk staat de vraag centraal of deze veranderingen en verschillen tussen de onderzoeksgroepen zijn toe te schrijven aan de inzet van het instrument bètabeurzen. Daarbij wordt nagegaan in hoeverre de scores op verschillende achtergrondkenmerken tussen groep A+B (respondenten die zijn of waren ingeschreven bij een van de deelnemende opleidingen) en groep C (respondenten die zijn of waren ingeschreven bij een vergelijkbare opleiding) van elkaar verschillen. De achtergrondkenmerken die hier worden meegenomen zijn:

- de vooropleiding, profiel en eindexamencijfer van studenten, samen de studieachtergrond genoemd (zie paragraaf 4.1),
- de (opleidings)achtergrond van de ouders van de respondenten (in paragraaf 4.2)
- de motivatie voor de studiekeuze van de student (in paragraaf 4.3).
- de waardering en de invloed die de respondenten toeschrijven aan de bètabeurs (in paragraaf 4.4).

4.1 Studieachtergrond studenten

In deze paragraaf worden de drie onderzoeksgroepen nader bekeken en met elkaar vergeleken wat betreft de studieachtergrond van de respondenten. Achtereenvolgens worden de volgende studentkenmerken besproken: de hoogste vooropleiding van de respondenten, het profiel van deze vooropleiding en het gemiddelde eindexamencijfer dat door de respondenten is behaald.

In onderstaande tabel staat de hoogste vooropleiding van de studenten en het profiel van deze opleiding weergegeven per cohort en per type opleiding.

Tabel 10: Hoogst genoten vooropleiding en het opleidingsprofiel per onderzoeksgroep, naar cohort en type opleiding (in %).

	Bètabeurs ontvangen (groep A)			geen Bètabeurs ontvangen (groep B)			Vergelijk (groep C)		
	HBO	WO	Total	HBO	WO	Total	HBO	WO	Total
Cohort 2005									
Vooropleiding									
Havo	56	0	12	60	0	25	69	0	31
VWO	16	96	79	6	91	57	10	93	55
HBO Propedeuse	0	3	2	0	3	2	5	1	3
anders	28	2	7	33	6	17	17	6	11
Profiel vooropleiding									
Bètaprofiel	63	91	85	58	91	78	75	78	77
geen Bètaprofiel	6	2	3	0	0	0	4	13	9
Andere combinatie	13	2	4	21	4	11	12	1	6
Niet van toepassing	19	5	8	21	4	11	10	8	9

	Bètabeurs ontvangen (groep A)			geen Bètabeurs ontvangen (groep B)			Vergelijk (groep C)		
	HBO	WO	Total	HBO	WO	Total	HBO	WO	Total
Cohort 2004									
Vooropleiding									
Havo	45	0	14	43	0	25	58	1	22
VWO	26	95	74	12	84	43	20	81	59
HBO Propedeuse	5	2	3	9	7	8	0	1	1
anders	24	2	9	36	9	25	22	16	18
Profiel vooropleiding									
Bètaprofiel	66	94	85	59	72	64	80	74	76
geen Bètaprofiel	5	2	3	5	2	4	0	7	4
Andere combinatie	11	0	3	9	5	7	0	3	2
Niet van toepassing	18	3	8	28	21	25	20	15	17

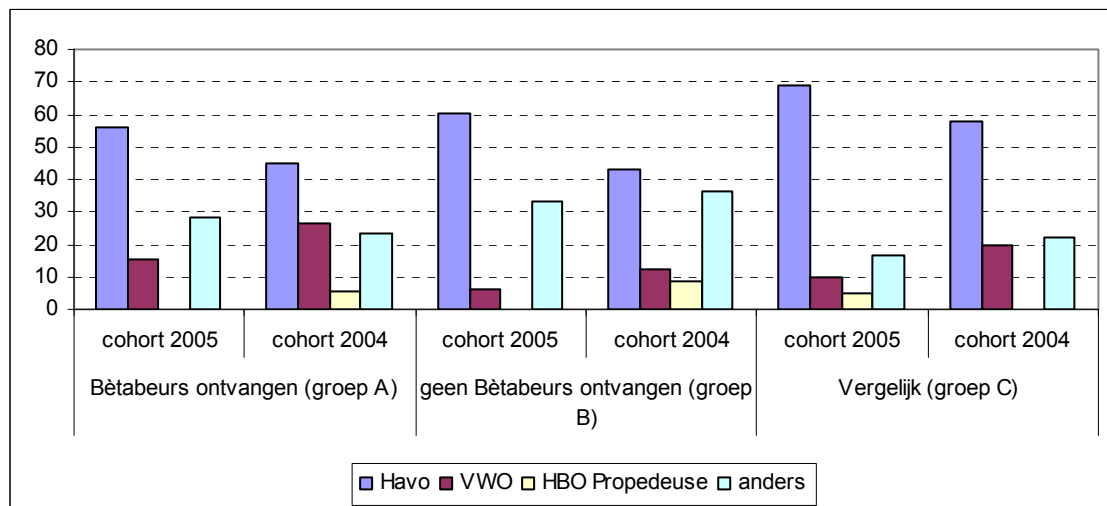
Bron: Studentenenquête CHEPS

4.1.1 Hoogste vooropleiding

Bij de studentkenmerken wordt hier allereerst gekeken naar de vooropleiding van de studenten. Figuur 17 illustreert deze verhouding per cohort en per onderzoeksgroep voor het HBO;

Figuur 18 voor het WO.

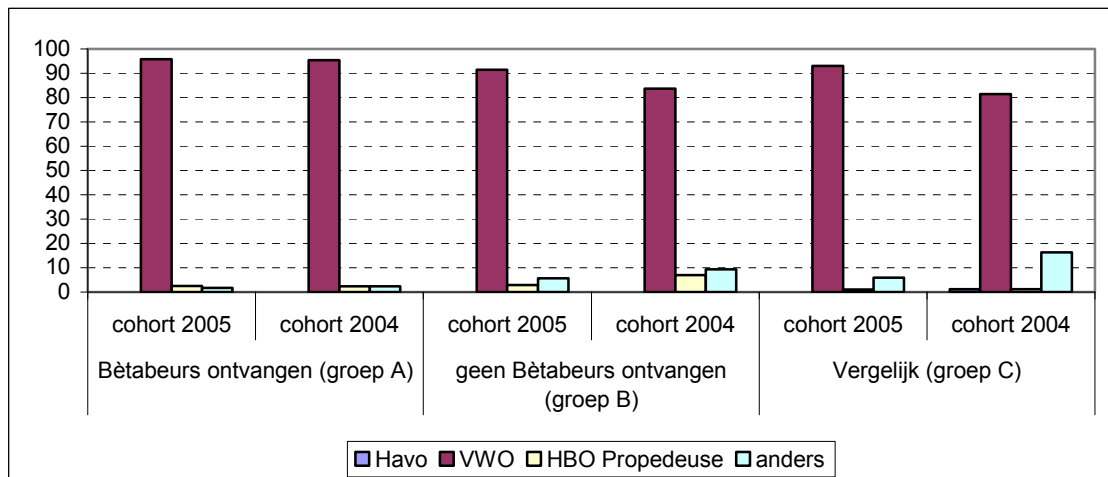
Figuur 17: Hoogste vooropleiding van HBO respondenten, naar onderzoeksgroep (in %)

Bron: Studentenenquête CHEPS en de Gegevensmakelaar

In het HBO hebben de meeste respondenten Havo als vooropleiding. Het aantal VWO-ers is echter in de groep die een bètabeurs hebben ontvangen hoger dan in de andere onderzoeksgroepen. In verhouding zitten er in de controlegroep (groep C) de meeste respondenten met Havo als vooropleiding.

Figuur 18: Hoogste vooropleiding van WO respondenten, naar onderzoeksgroep (in %).

Bron: Studentenenquête CHEPS en de Gegevensmakelaar

Nagenoeg alle respondenten in het WO hebben het VWO als hoogste vooropleiding. Wel is dit aandeel in onderzoeksgroep A, zij die een bètabeuren hebben ontvangen, groter in vergelijking met de twee andere onderzoeksgroepen.

Studenten die een bètabeuren hebben ontvangen hebben dus vaker het VWO als hoogste vooropleiding. Mogelijk heeft het hebben van een VWO diploma een verklarende kracht wat betreft het krijgen van een bètabeuren.

Als we de relatie tussen het instrument bètabeuren en het studiegedrag van studenten bekijken moeten we er bovendien rekening mee houden dat er een effect kan zijn van de hoogst genoten vooropleiding op studieduur.

Effect vooropleiding op studieduur en studierendement¹¹

De samenhang tussen de hoogst behaalde vooropleiding, studieduur en studierendement wordt hier nader bekeken. Een mogelijke samenhang tussen vooropleiding en studieovertraging wordt hier buiten beschouwing gelaten, omdat de n hiervoor te klein is.

Effect vooropleiding op studieduur

In het HBO is er nauwelijks een verschil in studieduur tussen respondenten die een bètabeuren hebben ontvangen (groep A) en de controlegroep (groep C). In het WO doen respondenten die een bètabeuren hebben ontvangen minder lang over hun studie in vergelijking met respondenten uit de controlegroep.

¹¹ Bij de meting van een mogelijke samenhang tussen een onafhankelijke variabele en de studie duur gaan wij ervan uit dat de respondenten die op het meetmoment hun studie nog niet hebben afgerond, dit alsnog zullen doen in de toekomst.

Tabel 11: Studieduur in maanden, per onderzoeksgroep en per type opleiding

			Studieduur in maanden		
			Bètabeurs (groep A)	geen Bètabeurs (groep B)	Vergelijk (groep C)
			Mediaan	Mediaan	Mediaan
HBO	Cohort	2005	47	54	48
		2004	47	57	47
WO	Cohort	2005	48	54	54
		2004	41	57	47

Bron: Studentenenquête CHEPS

Uitgesplitst naar vooropleiding blijkt het volgende (zie tabel 13). In het HBO doen respondenten met een vwo diploma of een 'andere vooropleiding' minder lang over hun studie dan respondenten met een havo-diploma of een HBO propedeuse.

In het WO doen respondenten met een vwo diploma minder lang over hun studie dan respondenten met een HBO propedeuse. Respondenten met een andere vooropleiding (dan havo, vwo of HBO-P) doen het minst lang over hun studie in het WO.

Tabel 12: Studieduur in maanden, per type opleiding en hoogst behaalde vooropleiding

		Studieduur in maanden	
		Mediaan	N
HBO	Havo	48	177
	VWO	46	45
	HBO Propedeuse	54	11
	Anders	46	80
WO	Havo	55	1
	VWO	49	464
	HBO Propedeuse	54	13
	Anders	35	32

Bron: Studentenenquête CHEPS

Hieronder wordt nagegaan of de onderzoeksgroepen van elkaar verschillen wanneer rekening wordt gehouden met de vooropleiding van de respondenten. Hierbij is ook gekeken of eventuele verschillen in beide cohorten aanwezig zijn.

Effect van vooropleiding op studieduur in het HBO

In Tabel 13 staan de resultaten voor het HBO weergegeven. Respondenten met een havo vooropleiding uit cohort 2004 doen minder lang over hun studie in vergelijking met havisten in de controlegroep. Voor cohort 2005 is er geen verschil in studieduur tussen beide onderzoeksgroepen voor respondenten met een havo vooropleiding.

Respondenten met een vwo diploma én een bètabeurs doen minder lang over hun studie in vergelijking met respondenten uit de controlegroep die vwo hebben gevolgd. Dit verschil is in beide cohorten aanwezig.

Voor respondenten met een 'andere vooropleiding' zijn er geen eenduidige verschillen tussen zij die een bètabeurs hebben ontvangen en de controlegroep.

Hieruit zou kunnen worden afgeleid dat in het HBO een bètabeurs enkel een positief effect heeft op studieduur voor respondenten met een vwo diploma.

Tabel 13: Studieduur in maanden in het HBO, naar hoogst behaalde vooropleiding

		Bètabeurs (groep A)		geen Bètabeurs (groep B)		Vergelijk (groep C)	
		Mediaan	N	Mediaan	N	Mediaan	N
HBO	Havo	47	35	54	54	48	86
	VWO	47	15	50	10	39	18
	HBO Propedeuse	40	2	57	5	50	4
	anders	43	18	47	37	42	25
WO	Havo	.	0	.	0	55	1
	VWO	46	194	54	100	51	164
	HBO Propedeuse	54	5	57	5	23	2
	anders	46	4	47	8	33	20

Bron: Studentenenquête CHEPS

Effect van vooropleiding op studieduur in het WO

Geeft de eventuele samenhang tussen vooropleiding en studieduur weer in het WO voor de verschillende onderzoeksgroepen. Uit deze tabel kan het volgende worden opgemaakt:

In het WO doen respondenten met een vwo diploma die een bètabeurs hebben ontvangen minder lang over hun studie dan vwo-ers in de controlegroep. In beide cohorten is dit verschil te zien. Voor respondenten met een andere vooropleiding dan het vwo zijn de aantallen te klein om hier uitspraken over te doen.

Tabel 14: Studieduur in maanden in het WO, naar hoogst behaalde vooropleiding

		Bètabeurs (groep A)		geen Bètabeurs (groep B)		Vergelijk (groep C)	
		studieduur		studieduur		studieduur	
		Mediaan	N	Mediaan	N	Mediaan	N
WO							
cohort 2005	Havo	.	0	.	0	.	0
	VWO	48	112	54	64	54	94
	HBO Propedeuse	54	3	48	2	36	1
	anders	25	2	51	4	36	6
cohort 2004	Havo	.	0	.	0	55	1
	VWO	40	82	57	36	48	70
	HBO Propedeuse	50	2	57	3	10	1
	anders	57	2	34	4	29	14

Bron: Studentenenquête CHEPS

Conclusie effect vooropleiding op studieduur

Gelet op vooropleiding, lijkt het erop dat de bètabeers zowel in het HBO als in het WO (enkel) een positief effect heeft op studieduur voor respondenten met VWO als hoogstbehaalde vooropleiding.

Effect vooropleiding op studierendement

Effect vooropleiding op studierendement in het HBO

In paragraaf 3.3 was te zien dat respondenten die een bètabeers hebben ontvangen vaker hun diploma hebben behaald dan respondenten uit de controlegroep (groep C). Tabel 15 laat zien hoe de verdeling is (in %) van het al dan niet behalen van het diploma, naar vooropleiding in het HBO. Hierbij is onderscheid gemaakt naar cohort.

In het HBO hebben respondenten met een Havo-diploma én een bètabeers vaker hun diploma behaald dan respondenten met dezelfde vooropleiding in de controlegroep (groep C). Dit gaat op voor beide cohorten. De bètabeers lijkt dus een positief effect te hebben voor respondenten met een Havo-diploma.

Voor respondenten met een Vwo diploma lijkt er geen effect te zijn voor de bètabeers; de cohorten verschillen van elkaar wanneer wordt gekeken naar vooropleiding. In cohort 2004 hebben Vwo-ers met een bètabeers vaker hun diploma behaald in vergelijking met de controlegroep; in cohort 2005 hebben respondenten uit de controlegroep hun diploma vaker behaald. Ook voor respondenten met een 'ander' diploma verschillen beide cohorten van elkaar.

Bètabeers lijkt enkel positief effect op het behalen van een diploma voor respondenten in het HBO met een Havo vooropleiding.

Tabel 15: Studierendement in het HBO, naar type vooropleiding en onderzoeksgroep

		Bètabeers ontvangen (groep A)				geen Bètabeers (groep B)				Vergelijk (groep C)			
		Diploma behaald?				Diploma behaald?				Diploma behaald?			
		ja		nee		ja		nee		ja		nee	
		N	Row N %	N	Row N %	N	Row N %	N	Row N %	N	Row N %	N	Row N %
HBO													
cohort 2005	Havo	14	78	4	22	9	31	20	69	35	61	22	39
	VWO	4	80	1	20	1	33	2	67	7	88	1	13
	HBO P	0	0	0	0	0	0	0	0	2	50	2	50
	anders	9	100	0	0	10	63	6	38	10	71	4	29
cohort 2004	Havo	15	88	2	12	12	48	13	52	24	83	5	17
	VWO	10	100	0	0	4	57	3	43	9	90	1	10
	HBO P	2	100	0	0	1	20	4	80	0	0	0	0
	anders	8	89	1	11	14	67	7	33	10	91	1	9

Bron: Studentenenquête CHEPS

Effect vooropleiding op studierendement in het WO

Tabel 16 laat zien hoe de verdeling is (in %) van het al dan niet behalen van het diploma, naar vooropleiding in het WO. Hierbij is onderscheid gemaakt naar cohort.

In het WO hebben respondenten met een VWO diploma die een bètabeuren hebben ontvangen vaker het diploma behaald in vergelijking met de controlegroep. Dit lijkt op een positief effect van de bètabeuren voor VWO-ers in het WO op de kans van het behalen van het diploma.

Het aantal respondenten met een ander diploma is te klein om hier uitspraken over te doen.

Tabel 16: Studierendement in het WO, naar type vooropleiding en onderzoeksgroep

		Bètabeuren ontvangen (groep A)				geen Bètabeuren (groep B)				Vergelijk (groep C)			
		Diploma behaald?				Diploma behaald?				Diploma behaald?			
		ja		nee		ja		nee		ja		nee	
		N	N %	N	N %	N	N %	N	N %	N	N %	N	N %
WO													
cohort 2005	Havo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	VWO	67	60	45	40	14	22	50	78	45	48	49	52
	HBO P	1	33	2	67	1	50	1	50	1	100	0	0
	anders	2	100	0	0	2	50	2	50	5	83	1	17
cohort 2004	Havo	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0
	VWO	71	87	11	13	18	50	18	50	52	74	18	26
	HBO P	1	50	1	50	0	0	3	100	1	100	0	0
	anders	0	0	2	100	4	100	0	0	13	93	1	7

Bron: Studentenenquête CHEPS

Conclusie relatie vooropleiding en studierendement

Gelet op vooropleiding, lijkt het erop dat de bètabeuren (enkel) een positief effect heeft op de kans van slagen voor HBO-ers met een havo diploma en voor WO-ers met een vwo diploma.

4.1.2 Profiel vooropleiding

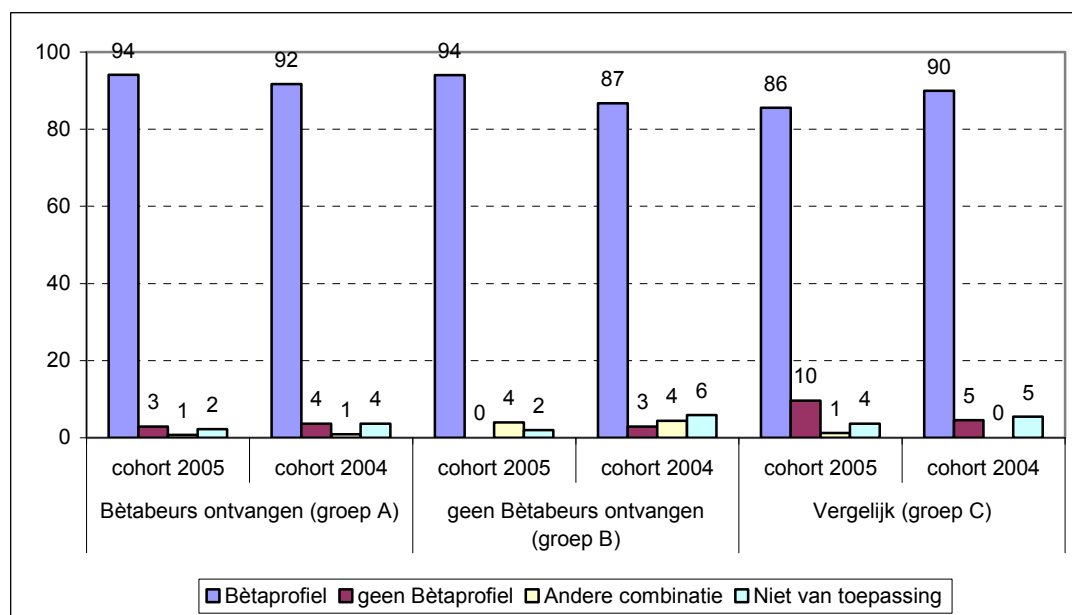
Naast de hoogst genoten vooropleiding van de student, wordt een onderscheid gemaakt naar het profiel van de vooropleiding. Dit om na te gaan of er een relatie bestaat tussen (het effect van) de bètabeuren en het profiel. In het middelbaar onderwijs kiezen leerlingen van de Havo en het Vwo uit vier richtingen of profielen:

- natuur en techniek
- natuur en gezondheid
- economie en maatschappij
- cultuur en maatschappij.

Deze profielen zijn voor dit onderzoek gecategoriseerd in een bètaprofiel (natuur & techniek en natuur & gezondheid) en een profiel zonder bètavakken (economie & maatschappij en cultuur & maatschappij). Onderstaande tabel geeft de spreiding naar deze profielen weer per cohort en per onderzoeksgroep. In de analyse zijn hierbij alleen respondenten meegenomen die Havo of Vwo als vooropleiding hebben gehad. In

Figuur 19 is het profiel van de vooropleiding weergegeven per cohort en per onderzoeksgroep.

Figuur 19: Respondenten naar profiel in vooropleiding, naar onderzoeksgroep (in %).

Bron: Studentenenquête CHEPS

De meeste respondenten hebben een bètaprofiel in hun vooropleiding gehad, vooral omdat dit in veel gevallen vereist is. Van de resterende respondenten blijkt voor een groot deel het profiel niet van toepassing. Dit hangt voor een belangrijk deel samen met de 'niet-Havo/Vwo' achtergrond van die respondenten.

In de groep respondenten die een bètabeurs hebben ontvangen zijn er relatief meer respondenten met een bètaprofiel in vergelijking met de controlegroep. In de controlegroep (groep C) zitten in vergelijking met onderzoeksgroep A de meeste studenten die geen bètaprofiel hebben gehad in hun vooropleiding. Dit geldt zowel voor het HBO als voor het WO en voor beide cohorten (zie ook Tabel 10 waar het profiel voor alle respondenten is weergegeven). Studenten die een bètabeurs hebben ontvangen hebben dus relatief vaker een bètaprofiel.

Als we de relatie tussen het instrument bètabeurs en het studiegedrag van studenten bekijken moeten we er rekening mee houden dat het profiel van de vooropleiding ook van invloed kan zijn.

Effect profiel vooropleiding op studieduur en studierendement

In dit onderzoek is het aantal respondenten dat geen bètaprofiel heeft gevolgd te klein om een mogelijk verband tussen profiel en een van de afhankelijke variabelen (studieduur, studievertraging en studierendement) inzichtelijk te maken.

4.1.3 Eindexamencijfer

Een derde element van de vooropleiding is het gemiddeld eindexamencijfer. In onderstaande Tabel 17 staan deze behaalde cijfers.

Tabel 17: Gemiddelde eindexamencijfer van respondenten

	Bètabeurs ontvangen (groep A)		geen Bètabeurs ontvangen (groep B)		Vergelijk (groep C)	
	Gemiddelde	N	Gemiddelde	n	Gemiddelde	n
Cohort 2005						
Man	7,1	86	6,6	68	6,8	77
Vrouw	7,1	64	6,9	50	6,6	108
onbekend	7,0	1	7,0	7	6,8	8
Totaal	7,1	151	6,8	125	6,7	193
Cohort 2004						
Man	7,2	65	6,8	60	6,8	56
Vrouw	7,2	59	6,9	41	6,4	80
Totaal	7,2	124	6,8	101	6,6	136

Bron: Studentenenquête CHEPS

De respondenten die een bètabeurs hebben ontvangen (groep A) hebben een hoger gemiddelde eindexamencijfer in vergelijking met de twee andere onderzoeksgroepen (groep A en groep C). Dit geldt zowel voor het eerste instroomcohort (2004) als voor het tweede instroomcohort (2005).

Als we de relatie tussen het instrument bètabeurs en het studiegedrag van studenten bekijken moeten we er dus rekening mee houden dat de schoolprestaties aan het eind van de vooropleiding een 'verstorende' factor kan zijn.

Effect gemiddeld eindexamencijfer op studieduur en studierendement

Effect gemiddeld eindexamencijfer op studieduur

Uit de analyses van de respondentgegevens blijkt geen significant verband tussen de hoogte van het eindcijfer en de studieduur in maanden in het HBO. In het WO lijkt er wel een lineair verband te zijn: hoe hoger het eindexamencijfer, hoe minder lang de student over zijn studie doet.

Tabel 18: Gemiddelde studieduur in maanden van respondenten naar eindexamencijfer

	Gemiddeld eindexamencijfer	Studieduur in maanden	
		Mediaan	N
HBO			
	6	54	59
	7	47	204
	8	47	34
	9	54	3
	onbekend	47	15
WO			
	6	54	59
	7	49	326
	8	46	104
	9	37	11
	onbekend	35	10

Bron: Studentenenquête CHEPS

Wanneer we de eindexamencijfers en studieduur in maanden uitsplitsen naar onderzoeksgroep blijkt het volgende. In het HBO is er nagenoeg geen verschil in studieduur tussen respondenten die een bètabeurs hebben ontvangen en de controlegroep (groep C). Verschil in studieduur lijkt hier noch te kunnen worden toegeschreven aan het behaalde eindexamencijfer, noch aan de bètabeurs.

In het WO is er geen duidelijk effect te zien van de bètabeurs op studieduur, gelet op het behaalde eindexamencijfer.

Tabel 19: Studieduur in maanden naar gemiddeld eindexamencijfer en onderzoeksgroep

		Studieduur in maanden					
		Bètabeurs (groep A)		geen Bètabeurs (groep B)		Vergelijk (groep C)	
		Mediaan	N	Mediaan	N	Mediaan	N
HBO	onbekend	47	1	50	4	46	10
	6	47	9	54	26	47	23
	7	47	49	51	63	48	90
	8	47	12	54	10	47	11
	9	.	0	54	3	.	0
WO	onbekend	29	2	54	2	31	6
	6	43	14	54	20	54	25
	7	48	118	54	75	48	128
	8	43	62	54	13	37	27
	9	36	7	54	3	25	1

Bron: Studentenenquête CHEPS

Effect gemiddeld eindexamencijfer op studierendement

Er lijkt wel een samenhang te zijn tussen het eindexamencijfer en het studierendement. Hierbij laten we het eindexamencijfer '9' buiten beschouwing, omdat deze n erg klein is. Dan gaat op dat hoe hoger het eindexamencijfer, hoe vaker de respondent zijn diploma heeft behaald. Dit gaat zowel in het HBO als in het WO op, en in beide cohorten.

Tabel 20: Gemiddeld eindexamencijfer en studierendement, naar type opleiding en cohort.

		Diploma behaald?			
		ja		nee	
		N %	N	N %	N
eindexamencijfer					
HBO					
cohort 2005	onbekend	73	8	27	3
	6	44	12	56	15
	7	65	73	35	39
	8	71	12	29	5
	9	50	1	50	1
cohort 2004	onbekend	25	1	75	3
	6	50	16	50	16
	7	85	78	15	14
	8	82	14	18	3
	9	0	0	100	1
WO					
cohort 2005	onbekend	50	2	50	2
	6	31	12	69	27
	7	45	82	55	100
	8	60	37	40	25
	9	88	7	13	1
cohort 2004	onbekend	100	6	0	0
	6	45	9	55	11
	7	76	109	24	35
	8	83	35	17	7
	9	67	2	33	1

Bron: Studentenenquête CHEPS

De n is echter te klein om de mogelijke samenhang na te gaan tussen eindcijfer en studierendement, gelet op onderzoeksgroep.

4.2 Sociale herkomst van de respondenten

Waar in de vorige paragraaf vooral is ingegaan op kenmerken van de studieloopbaan van de respondenten, wordt in deze paragraaf de opleidingsachtergrond van de ouders van de respondenten besproken. De ouders maken deel uit van de sociale omgeving van de student. Uit verschillende onderzoeken blijkt, dat de sociale omgeving een belangrijke factor van invloed kan zijn op studiekeuzeprocessen van de individuele studenten (Hossler *et al.*, 1999; Hoxby, 2004; De Jong *et al.*, 2001; Vossensteyn, 2005). Om meer inzicht te krijgen in

deze achtergrondkenmerken van de studenten, hebben we de respondenten in de vragenlijst gevraagd naar het opleidingsniveau, de opleidingsrichting en het beroep van hun ouders.

Voor het opleidingsniveau van de ouders van de respondenten hebben wij gekeken of de ouders hoger onderwijs (HBO of hoger) hebben genoten of niet. Daarnaast zijn wij geïnteresseerd of de opleiding dan wel het beroep van de ouders een bèta-richting¹² heeft of niet. In onderstaande tabel staan deze gegevens weergegeven.

Tabel 21: Opleidingsniveau, opleidingsrichting en beroepsrichting van de ouders (in%)

		Bètabeurs ontvangen (groep A)		geen Bètabeurs ontvangen (groep B)		Vergelijk (groep C)	
		cohort 2005	cohort 2004	cohort 2005	cohort 2004	cohort 2005	cohort 2004
Vader	Hoogste opleiding vader: hoger onderwijs	62	65	46	45	47	50
	Waarvan een bèta-opleiding	61	55	75	58	63	61
	Bèta beroep vader	27	26	25	28	28	25
Moeder	Hoogste opleiding moeder: hoger onderwijs	50	49	42	37	37	40
	Waarvan een bèta-opleiding	83	88	94	83	97	84
	Bèta beroep moeder	6	4	7	6	1	4

Bron: Studentenenquête CHEPS

Uit de tabel blijkt dat meer ouders van de respondenten die een bètabeurs hebben ontvangen (groep A) hoger onderwijs hebben gevolgd dan in de twee andere onderzoeksgroepen (groep B en groep C). Ouderlijk opleidingsniveau lijkt dus van invloed op het ontvangen van een bètabeurs. Van de respondenten die een bètabeurs hebben ontvangen (groep A) waarvan de vader hoogopgeleid zijn, hebben de respondenten minder vaak een bètaopleiding gevolgd dan de vaders van de respondenten uit beide andere groepen. Daarnaast hebben de vaders van onderzoeksgroep A (zij die een bètabeurs hebben ontvangen) ongeveer even vaak een bètaberoep als de vaders van de respondenten van de andere respondenten. Dit betekent dat het opleidingsprofiel en beroepsprofiel van vaders geen invloed heeft op het al dan niet verkrijgen van een bètabeurs.

Wanneer we kijken naar de moeders van de respondenten, zijn de moeders van groep A (zij die een bètabeurs hebben ontvangen) vaker hoog opgeleid dan de moeders van de andere respondenten (groepen B en C). Er komt geen duidelijk beeld naar voren wanneer wordt gelet op de studierichting van de moeders per onderzoeksgroep. De beide cohorten laten hier een verschillend beeld zien. Wel hebben de moeders van de respondenten die een

¹² Een bètarichting wordt hier gedefinieerd als een opleiding of beroep in een van de sectoren natuurwetenschappen, wiskunde of informatica.

bètabeours hebben ontvangen iets vaker een bèta-beroep dan de controlegroep (groep C). De moeders van de respondenten in de bètabeours-opleidingen (groepen A+B) hebben vaker een bètaberoep dan de moeders van de controlegroep (groep C).

Studenten die een bètabeours hebben ontvangen hebben vaker hoger opgeleide ouders. De meeste ouders met een hogere opleiding hebben eveneens een studie gevolgd in een bètarichting. Dit geldt echter voor alle drie de onderzoeksgroepen. Ook vertoont het beroepsprofiel van de ouders geen duidelijke samenhang met de bètabeours. De conclusie is dus dat het opleidingsniveau van de ouders wel positief samenhangt met het al dan niet krijgen van een bètabeours, maar een bèta profiel in de ouderlijke opleiding of beroep heeft geen invloed.

Effect achtergrondkenmerken op studieduur en studierendement

Voor de steekproef kunnen wij verder niet nagaan of er een mogelijk effect is van de bètabeours op studieduur en studierendement, gelet op de opleiding en het beroep van de ouders van de respondenten. Dit, omdat de n te klein is wanneer we de samenhang berekenen voor HBO en WO afzonderlijk.

4.3 Studiekeuze / studiemotivatie

Deze paragraaf bespreekt het effect van de bètabeours op de studiekeuze (studiemotivatie) en het studiegedrag van de student.

De beschikbare trendgegevens over instroom in het hoger onderwijs geven geen aanleiding om te concluderen dat de bètabeours een invloed hebben gehad op de instroom van studenten in bètabeours-opleidingen (zie hoofdstuk 3). De cijfers laten wel een toename van de instroom in de bètabeours-opleidingen zien, maar deze kan niet zondermeer worden toegeschreven aan de invoering van de bètabeours. De veronderstelling van de beleidsmakers is dat de invoering van de bètabeours een wervende werking heeft op schoolverlaters. Omdat pas in november 2004 duidelijk was of voorstellen tot deelname werden gehonoreerd is kan van een wervende invloed op de instroom van 2004 geen sprake zijn. Voor de instroom van 2005 kan er wel een wervende invloed zijn van de bètabeours. Om hier meer zicht op te krijgen is in de studentenenquête gevraagd naar studiekeuzemotieven. De antwoorden van de respondenten op de verschillende items zijn met een factoranalyse geclusterd. Hier zijn vier verschillende factoren (typen motieven) naar voren gekomen die van invloed kunnen zijn op de studiekeuze. Deze kunnen als volgt worden omschreven:

1. Kwaliteit en reputatie van instelling en het studieprogramma
2. Een praktische en / of onderzoekscomponent in het studieprogramma
3. Toekomstverwachting van de opleiding, gericht op baan en salaris op de arbeidsmarkt
4. Inhoud van het studieprogramma

Factor 1 heeft betrekking op kwaliteitsgerelateerde en studierelevante aspecten en omvat de volgende items:

- de goede kwaliteit van de opleiding aan deze hogeschool/universiteit
- deze opleiding besteedde veel aandacht aan onderzoeksvaardigheden
- de goede naam van deze hogeschool/universiteit
- de goede kwaliteit van onderwijs aan deze hogeschool/universiteit

Factor 2 beschrijft de secundaire aspecten van de opleiding en gaat over de mogelijkheid om binnen de studie praktische en- / of onderzoekservaringen op te doen. Deze factor omvat de items:

- deze opleiding bood veel mogelijkheden om praktijkervaring op te doen
- het was mogelijk een korte onderzoeksroutte te volgen

Bij factor 3 wordt de motivatie voor een bepaalde studie gegeven door het perspectief van de opleiding op de arbeidsmarkt. Deze factor omvat de items:

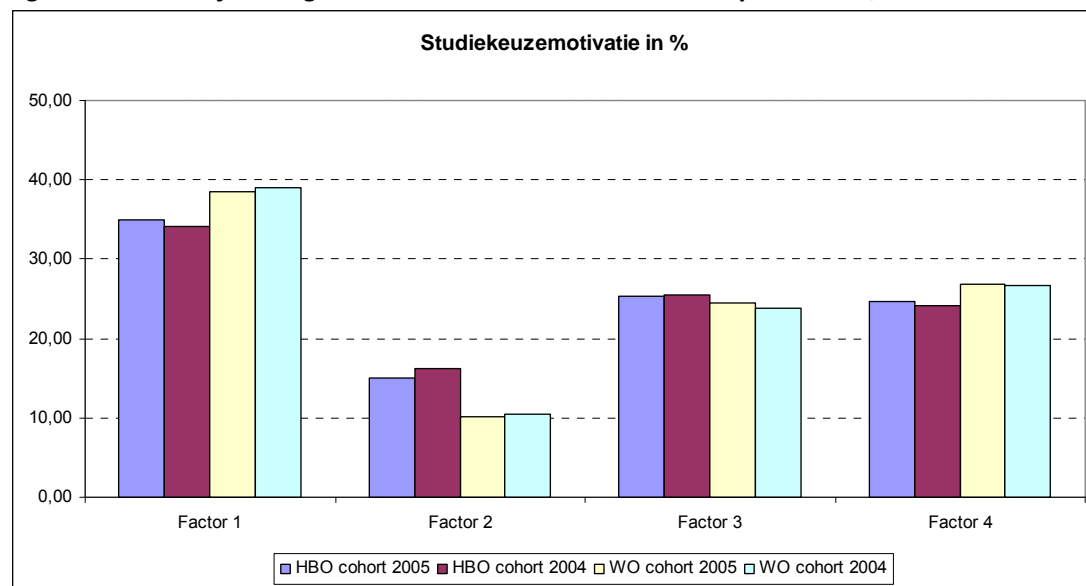
- ik verwachtte dat deze opleiding niet te moeilijk voor mij zou zijn
- met deze opleiding dacht ik een hoog salaris te kunnen verdienen
- met deze opleiding heb ik kans op een goede baan

Factor 4 tot slot omvat de inhoudelijke aspecten van de opleiding met de items:

- deze opleiding sloot goed aan bij mijn capaciteiten
- ik vond deze opleiding inhoudelijk interessant

Onderstaande figuur geeft het relatieve gewicht van de vier verschillende motivatiefactoren weer voor de respondenten van het onderzoek. Hier is geen onderscheid gemaakt naar onderzoeksgroep.

Figuur 20: Relatief belang studiekeuzemotieven voor alle respondenten, in %.

Bron: Studentenenquête CHEPS

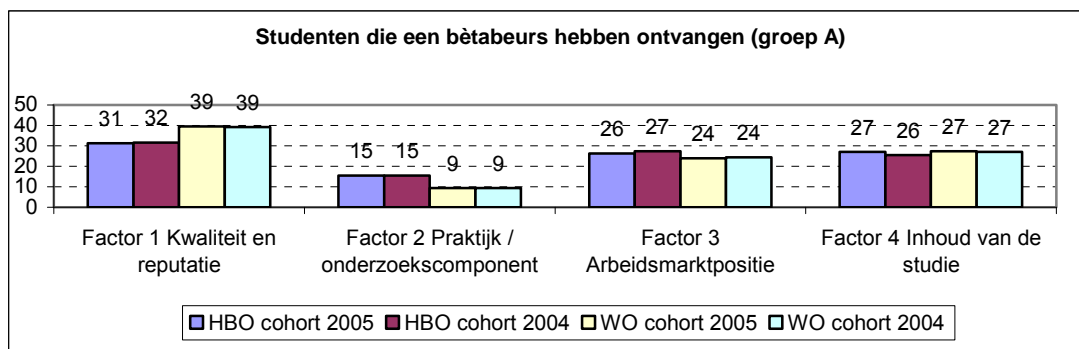
Het algemeen beeld dat naar voren komt is dat de 'kwaliteit en reputatie van de instelling en het studieprogramma' (factor 1) het meest belangrijk is in de studiekeuze van respondenten, gevolgd door de 'inhoud van het studieprogramma' (factor 4) en het arbeidsmarktperspectief dat wordt geboden (factor 3). Het hebben van een 'praktische en/of onderzoekscomponent in het studieprogramma' (factor 2) wordt van het minste belang gezien door de respondenten.

Als we de resultaten uitsplitsen naar sector valt op dat voor WO respondenten factor 1 belangrijker is dan voor de HBO respondenten. Aan de factoren 3 en 4 hechten de respondenten uit beide typen opleidingen ongeveer evenveel gewicht in hun studiekeuze. HBO respondenten hechten wel weer meer waarde aan de praktische component (factor 2) dan de WO-ers.

De vraag die nu voren komt is of onze onderzoeksgroepen van elkaar verschillen wat betreft deze studiekeuzemotieven. In Figuur 21, Figuur 22 en Figuur 23 is het relatieve gewicht van de verschillende motivatiefactoren weergegeven per onderzoeksgroep en sector.

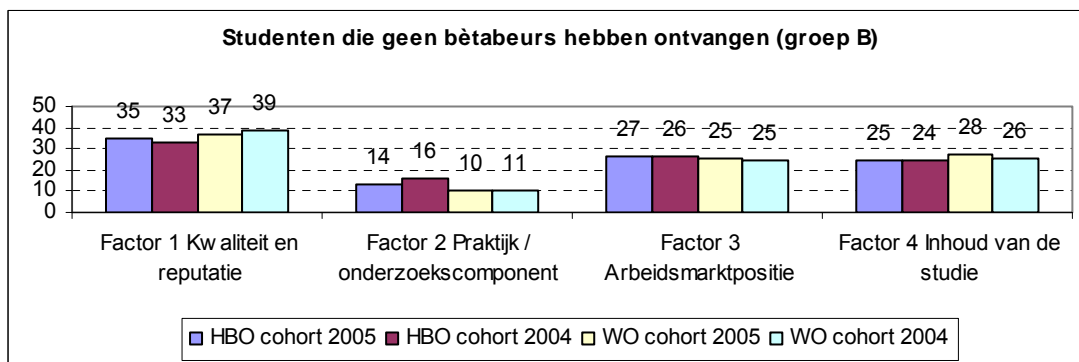
Daaruit blijkt dat de onderzoeksgroepen nauwelijks van elkaar verschillen als het gaat om de redenen om voor een opleiding te kiezen. Voor HBO respondenten lijken de praktische component en arbeidsmarktpositie iets belangrijker te zijn dan voor WO studenten. Voor de HBO respondenten met een bètabeurs (groep A) geldt dat de kwaliteit van de opleiding (factor 1) minder van belang is dan voor de groepen B en C. Bij de WO respondenten is er nagenoeg geen verschil te vinden tussen het belang in studiekeuzemotieven tussen de verschillende onderzoeksgroepen.

Figuur 21: Studiekeuzemotivatie groep A, naar sector en instroomcohort (in %)

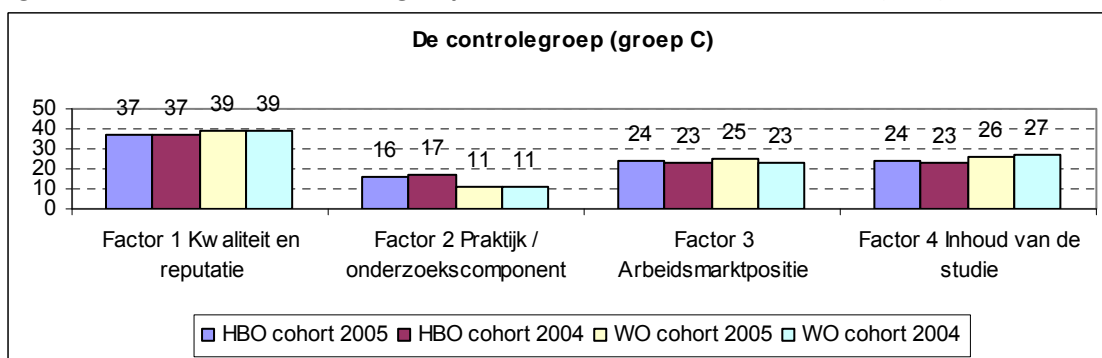
Bron: Studentenenquête CHEPS

Figuur 22: Studiekeuzemotivatie groep B, naar sector en instroomcohort (in %)

Bron: Studentenenquête CHEPS

Figuur 23: Studiekeuzemotivatie groep C, naar sector en instroomcohort (in %)

Bron: Studentenenquête CHEPS

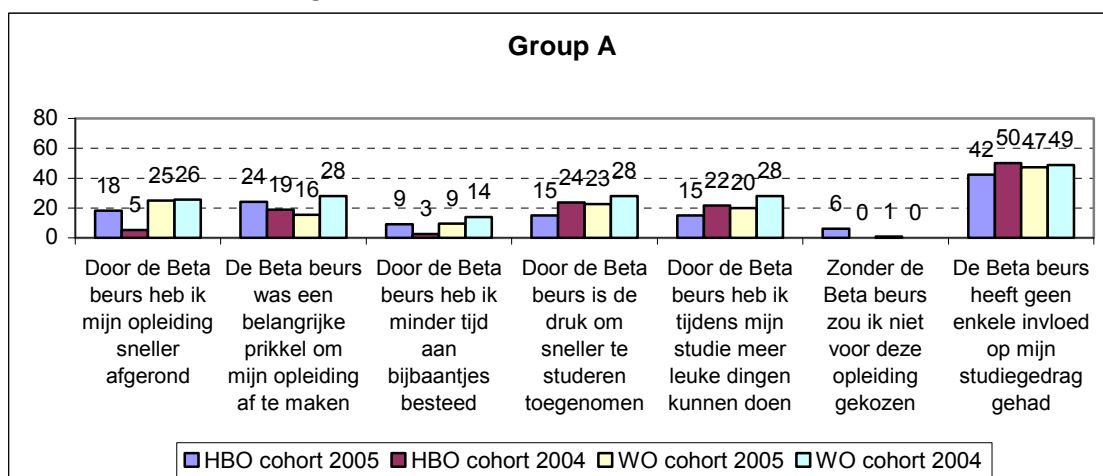
Op grond van dit alles kunnen wij niet concluderen dat studiekeuzemotivaties een rol spelen bij de keuze voor bètabeurs-opleidingen of voor het krijgen van een bètabeurs.

4.4 Opinie invloed Bètabeurs

Respondenten is ook gevraagd of het vooruitzicht op een bètabeurs van invloed is geweest op hun studiekeuze (zie ook paragraaf 4.4). Voor respondenten die in 2004 zijn ingestroomd, heeft de bètabeurs geen invloed gehad op de studiekeuze. Dat kan ook niet omdat de toekenning van het instrument pas in november 2004 bekend was. Het kon dus nog net voor de wervingsactiviteiten voor 2005 worden gebruikt. Voor studenten die in 2005 zijn ingestroomd heeft de bètabeurs voor een klein percentage van de HBO-ers invloed gehad op de studiekeuze. Voor WO studenten had de bètabeurs geen invloed op de studiekeuze.

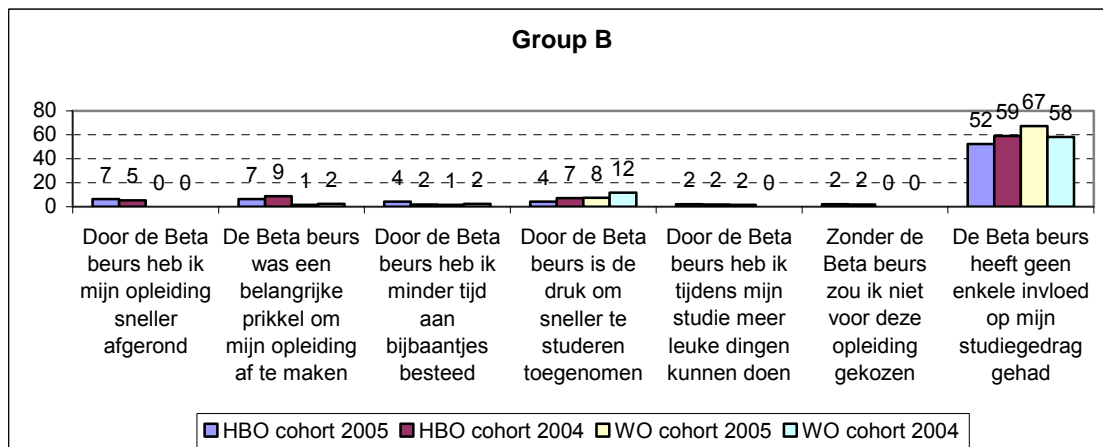
In de studentenenquête hebben we de respondenten ook gevraagd naar hun perceptie van de invloed van de bètabeurs op hun eigen studiegedrag (zie Figuur 24 en Figuur 25).

Figuur 24: Invloed van de bètabeurs op het studiegedrag van respondenten die een bètabeurs hebben ontvangen (in %).

Bron: Studentenenquête CHEPS

Figuur 25: Invloed van de bètabeurs op het studiegedrag van respondenten die geen bètabeurs hebben ontvangen (in %).

Bron: Studentenenquête CHEPS

Studiegedrag

Uit de waardering van de invloed van de bètabeuren komt duidelijk naar voren dat de respondenten uit groep A, zij die een bètabeuren hebben ontvangen, ervan uitgaan dat deze invloed heeft gehad op hun studiegedrag. Echter, een zeer opvallend element in dit onderzoek is dat het aantal respondenten dat aangeeft dat de bètabeuren geen enkele invloed heeft gehad op hun studiegedrag, eveneens zeer groot is. Studenten die geen bètabeuren hebben ontvangen (groep B) zijn minder positief over het effect van de bètabeuren op hun studiegedrag dan de studenten die de bètabeuren wel hebben ontvangen (groep A).

Studiesnelheid, studiedruk en studierendement

Nagenoeg een kwart van de WO studenten die een bètabeuren hebben ontvangen (groep A) geeft aan dat zij door de bètabeuren de opleiding sneller hebben afgerond. Voor HBO respondenten is uit het cohort 2005 ligt dit op 18% en voor het cohort 2004 is dit effect nauwelijks aanwezig (5%). Ook geeft ongeveer een kwart van de studenten met een beurs aan dat de bètabeuren de druk op studiesnelheid wel heeft verhoogd. Onder de respondenten van het cohort 2004 werd de druk om sneller te studeren meer ervaren dan onder de respondenten van het cohort 2005. Meer WO-ers dan HBO-ers uit het eerste cohort gaven aan dat druk om sneller te studeren is toegenomen door de bètabeuren. In het algemeen kan worden geconcludeerd dat de bètabeuren vooral studenten in een WO opleiding heeft gestimuleerd om sneller te studeren.

Een deel van de respondenten die een bètabeuren heeft ontvangen geeft verder aan dat de bètabeuren een belangrijke prikkel is geweest om de opleiding af te ronden (tussen de 16% en 28% van de bètabeurenontvangers). Onder de WO respondenten is dit effect sterker bij het eerste instroomcohort; bij HBO respondenten is het effect juist sterker in het tweede cohort. Opvallend is dat onder WO respondenten die geen bètabeuren hebben ontvangen (groep B) een aantal ook druk heeft ervaren om sneller te studeren.

Al met al is het gepercipieerde effect van de bètabeuren op studiegedrag niet heel erg groot geweest. Dit kan aan de vormgeving van het instrument gelegen hebben of aan de relatieve ongevoeligheid van studenten voor dergelijke prikkels, zoals vaker is onderschreven in relevante literatuur (Vossensteyn, 2005; De Jong *et al.*, 2001)

5 Conclusies en Aanbevelingen

5.1 De implementatie van de bètabeurs

In het kader van het bètabeurzen-experiment hebben 10 universiteiten en 14 hogescholen voorstellen ingediend. Wat betreft studentenaantallen vormt de instroom in de bètabeurs-opleidingen in zowel 2004 als 2005 0,7% van de totale instroom in het hoger onderwijs in deze studie jaren.

Bij aanvang van het experiment werd geschat dat 1485 bètabeurzen zouden worden uitgekeerd. Het totale bedrag dat daarmee gemoeid zou zijn werd geschat op € 2,25 miljoen. Wanneer we kijken naar het aantal daadwerkelijk uitgekeerde bètabeurzen dan kan worden geconcludeerd dat deze aantallen aanzienlijk lager liggen dan de vooraf geraamde aantallen. In het HBO is 45% van het aantal geraamde bètabeurzen uitgekeerd of wordt binnenkort uitgekeerd. In het WO is dit percentage 68%. Naar de redenen waarom er minder beurzen zijn uitgekeerd dan geraamd is in de enquête onder de opleidingen niet gevraagd.

Van alle eerstejaars studenten die in 2004 of in 2005 zijn ingestroomd in een deelnemende bètabeurs-opleiding heeft 29% een bètabeurs gekregen of ontvangt deze binnenkort. In het WO heeft 34% van de instroom een bètabeurs gekregen of krijgt deze binnenkort. In het HBO is dit 23%. Vooral bij de wiskunde opleidingen zijn er relatief veel beurzen uitgekeerd. Bij de lerarenopleiding technische vakken zijn er in verhouding minder beurzen uitgekeerd.

Aan de respondenten die geen bètabeurs hebben ontvangen (Groep B) is de vraag voorgelegd waarom ze geen beurs hebben ontvangen. Ruim 40% van deze respondenten uit cohort 2004 en 35% uit cohort 2005 gaven aan dat ze niet aan de criteria hadden voldaan. Een gebrek aan informatie over de bètabeurs en de procedure om het aan te vragen was voor 38% van de respondenten uit cohort 2004 en voor 45% uit cohort 2005 de reden waarom ze geen bètabeurs hadden ontvangen.

De voorstellen voor deelname aan het bètabeurs experiment zijn pas in november 2004 goedgekeurd. Daardoor is de informatievoorziening naar de eerstejaars erg laat op gang gekomen en konden bètabeurzen zeker in het eerste jaar niet als wervingsinstrument worden gebruikt. Dit is volgens veel respondenten van de studentenenquête een belangrijke reden geweest voor de relatief lage uitkeringspercentages. Het uitkeringspercentage bij het tweede instroomcohort (2005) is echter niet hoger.

5.2 Het effect van de bètabeurzen op de instroom van studenten

Hoewel de instroom van studenten in de bètabeurs-opleidingen sinds 2002 duidelijk is toegenomen kan op grond van de beschikbare trendgegevens echter niet worden geconcludeerd dat er een invloed is van de inzet van bètabeurzen op de instroom van studenten in bètabeurs-opleidingen. De sterke toename van de instroom vond vóór 2004 plaats. In het jaar 2004 of 2005, de jaren waarin de bètabeurs is ingezet, kan geen duidelijke trendbreuk worden gezien in de instroom van studenten. Daarnaast kan de bètabeurs in 2004 ook geen direct instroomeffect hebben gehad omdat de studenten in de periode dat zij hun studiekeuze moesten maken nog niet hebben kunnen weten van het bètabeurs-experiment. In 2005 konden studenten dat wel, maar ook toen was er geen grotere

instroom zichtbaar. Ook is er geen zichtbaar effect van de bètabeuren op de instroom in bèta-opleidingen in het algemeen.

De veronderstelling van de beleidsmakers was dat de invoering van de bètabeuren een wervend effect heeft op schoolverlaters. Om een dergelijk effect te genereren moeten aankomend studenten echter wel op de hoogte zijn van het instrument. Omdat pas in november 2004 duidelijk was of voorstellen tot deelname werden gehonoreerd, was dit te laat voor werving voor het cohort 2004. Op de instroom van 2005 is een dergelijk effect niet zichtbaar, mede omdat niet alle bètabeuren-opleidingen dit in de werving gebruikt hebben. Vaak omdat het experiment maar twee jaar duurde en opleidingen geen valse verwachtingen wilde wekken voor volgende cohorten.

Over het algemeen geven de studenten zelf aan dat de aanwezigheid van de bètabeuren geen effect heeft gehad op hun studiekeuze. De student kiest vooral voor een studie vanwege de kwaliteit en reputatie van de opleiding en instelling. Wel blijken leerlingen van scholen die participeren in andere Platform-projecten relatief vaker in een bètabeuren-opleiding in te stromen dan andere scholieren.

Een financiële prikkel als de bètabeuren lijkt onder de geboden condities studenten niet in hun studiekeuze te motiveren. Om deze reden lijkt een herhaling van het experiment – gericht op het vergroten van de instroom – op deze manier niet zinvol. Ten eerste moet een dergelijk instrument duidelijk in de studentenwerving worden ingezet om de doelgroep ervan bewust te kunnen maken.

5.3 Het effect van de bètabeuren op de studieduur en het studierendement

Verschillen in studiesnelheid tussen de verschillende onderzoeksgroepen zijn beperkt. Alleen onder de respondenten in het WO lag de studiesnelheid van studenten met een bètabeuren (groep A) hoger dan bij beide andere groepen studenten (studenten die geen bètabeuren hebben ontvangen en studenten uit de controlegroep). Of dit het gevolg is van de bètabeuren is niet duidelijk, vooral omdat dit verschil niet zichtbaar is onder de HBO respondenten.

Verschillen in de achtergrondkenmerken kunnen ook verantwoordelijk zijn voor het verschil in studiesnelheid. Uit de achtergrondgegevens van de studenten blijkt namelijk dat de studenten die een bètabeuren hebben ontvangen over het algemeen hoger gekwalificeerd zijn ten opzichte van de groep studenten die geen bètabeuren heeft ontvangen. In het HBO heeft het hebben van een VWO diploma een positief effect op studieduur. Zij studeren korter dan studenten met een HAVO of MBO vooropleiding. Daarnaast hebben respondenten die een bètabeuren hebben ontvangen (in het HBO en WO) vaker een bètaprofiel in hun vooropleiding. Een bètaprofiel heeft dus mogelijk effect op het studieverloop. Ook hebben studenten met een bètabeuren een gemiddeld hoger eindcijfer dan de studenten zonder bètabeuren. De analyses van de steekproef laten zien dat respondenten met een hoger gemiddeld eindexamencijfer minder lang over hun studie doen. Dit betekent dat vooropleiding, bètaprofiel en gemiddeld eindexamencijfer een sterke invloed hebben op studieduur en dus op het verkrijgen van een bètabeuren (waar studieduur een rol speelt in de toekenning van de bètabeuren).

Uit de beschikbare gegevens kunnen we verder opmaken dat het percentage afgestudeerden in de groep studenten met een bètabeuren aanzienlijk hoger is dan in de groep die geen bètabeuren heeft ontvangen. Dat is logisch omdat het behalen van het diploma vaak een voorwaarde voor het verkrijgen van een bètabeuren is. Ook hier geldt dat

dit relatief hoge studierendement niet zondermeer kan worden toegeschreven aan de bètabeuren. Er lijkt namelijk ook een samenhang te zijn tussen het studiesucces in de vooropleiding van de respondent (het eindexamencijfer) en de kans van slagen in het hoger onderwijs. Wel lijkt de bètabeuren een positief effect te hebben op de slaagkansen van havisten in het HBO en VWO-ers in het WO.

5.4 Discussie en aanbevelingen

Op grond van dit onderzoek moet geconcludeerd worden dat de effectiviteit van het instrument bètabeuren beperkt is gebleken. Na de verzameling en analyse van gegevens over beide instroomcohorten (2004 en 2005) zijn er geen duidelijke aanwijzingen dat de instroom, de studiesnelheid dan wel het studierendement onder invloed van de bètabeuren positief zijn beïnvloed. Hieronder bespreken we nogmaals de belangrijkste bevindingen van het onderzoek om vervolgens enkele aanbevelingen te formuleren.

5.4.1 Discussie van de bevindingen

Het plan voor de Bètabeuren is vormgegeven voor de start van het Platform Bèta Techniek. De uitvoering en coördinatie is door het Ministerie van OCW in opdracht gegeven aan het Platform Bèta Techniek.

Wat betreft het gehoopte positieve effect of de instroom in bèta-opleidingen lijkt de opzet van het experiment niet optimaal te zijn (geweest). Daarvoor is een aantal redenen aan te geven:

- Ten eerste de timing van de invoering van het instrument bètabeuren. Deelnemende instellingen waren in het eerste jaar te laat op de hoogte van de toekenningen van de bètabeuren-budgetten. In november 2004 wist men pas of men bètabeuren zou kunnen toekennen of niet. Daardoor is het niet gebruikt voor de werving van studenten. De doelgroep van studenten wist dus niets van de mogelijkheid af bij de keuze van de opleiding in het voorjaar van 2004.
- Ten tweede was de looptijd van het experiment te kort. Met een doorlooptijd van 2 jaar wordt een dergelijk instrument niet algemeen bekend. Daarom hebben ook veel deelnemende instellingen het ook in het tweede en laatste jaar (2005) niet als wervingsinstrument gebruikt. Dit is waarschijnlijk mede debet aan het niet optreden van een instroom-effect in 2005.
- Ten derde waren instellingen vrij in het opstellen van de criteria voor de toekenning van beurzen. Hoewel dit een invoering "op maat" mogelijk maakt wordt het voor aankomend studenten onduidelijker wat men kan verwachten. Dat maakt de keuze voor bètabeuren-opleiding en het onderzoek daarna moeilijker. Veel opleidingen hanteerden specifieke criteria voor studenten om überhaupt in aanmerking te komen voor een bètabeuren. Zo kwamen bij sommige opleidingen alleen studenten in aanmerking met een bepaalde vooropleiding, of alleen vrouwen.
- Ten vierde is het instrument bètabeuren, met name voor het cohort 2005, niet ingebed in een breder instellingsbeleid, wat wel tot de mogelijkheden behoorde en ook in de opdrachtbrieven is aangegeven.

Wat betreft de studiesnelheid en studierendement zijn er meer positieve effecten gevonden. Studenten die een bètabeuren ontvangen studeren gemiddeld sneller (lopen minder vertraging op) dan studenten die de bètabeuren zijn misgelopen en dan de controlegroep. Het vermeldde effect is echter logisch omdat alle bètabeuren-opleidingen als criterium voor de toedeling van beurzen het aantal behaalde studiepunten en de studiesnelheid hebben gebruikt. Als niet aan de op dit terrein gehanteerde criteria werd

voldaan volgde geen uitkering (hetgeen bij 40% van de respondenten uit de B-groep het geval was). Uit de enquêtes bleek dat ongeveer bijna de helft van de studenten die een bètabeurs ontvangt hierdoor op geen enkele wijze is beïnvloedt in de gemaakte studiekeuze, studiesnelheid of afstuderen. In de enquête hebben studenten aangegeven dat de bètabeurs wel heeft geleid tot een grotere studiedruk. Dat onderschrijft een mogelijk effect van de bètabeurs of studiesnelheid. Ook heeft de bètabeurs voor velen ook als prikkel gefungeerd om de studie af te ronden. Dat is een positief teken. Het is aannemelijk dat de bètabeurs effect heeft gehad op de eindspurt van studenten om te voldoen aan de gestelde criteria (het behalen van het diploma). Ook in de enquête onder de opleidingen wordt deze aanname bevestigd. Dit betekent echter niet dat de bètabeurs ook het afstudeerrendement positief heeft beïnvloed. De meeste studenten zouden ook hun diploma hebben behaald zonder de bètabeurs.

Daarnaast is het de vraag of de effecten van de bètabeurs op de studieduur en rendement niet kunnen worden wegverklaard door achtergrondfactoren. Zo bleken het niveau van de vooropleiding (MBO, HAVO of VWO), het profiel in de vooropleiding (natuur of niet) en het gemiddeld eindexamencijfer belangrijke verklarende factoren voor studieduur en studierendement te zijn. Daarnaast speelt ook de sociale omgeving (het opleidingsniveau van de ouders) een belangrijke factor in het sneller doorlopen van de studie en het behalen van het diploma. Dit zijn heel normale effecten die al in veel studiekeuze onderzoek zijn aangetoond. Financiële instrumenten spelen daarbij vaak een ondergeschikte rol tenzij de betrokkenen heel goed geïnformeerd zijn of de beurzen heel hard nodig hebben. Bij de bètabeurzen is – zoals eerder aangegeven – de informatievoorziening onder de maat geweest.

Wat betreft de uitvoering van dit onderzoek naar de impact van de bètabeurzen op het studiegedrag van studenten kunnen ook enkele kritische kanttekeningen worden geplaatst. De respons onder de studenten was relatief laag. De studenten zijn schriftelijk benaderd om deel te nemen aan het onderzoek. Wel konden zij de enquête online invullen, wat deelname makkelijk maakt. Ook is er een i-pod in het vooruitzicht gesteld die verloot wordt onder de deelnemers, om deelname te stimuleren. Desalniettemin viel de respons tegen voor beide instroomcohorten (2004 en 2005). Vooral omdat het om veel verschillende typen opleidingen en typen studenten bevat zijn analyses soms lastig te maken (vanwege een klein aantal respondenten per categorie). Daardoor kunnen de gevonden resultaten soms ook een beetje vertekend zijn, bijvoorbeeld als gevolg van selectie-effecten. De conclusies moeten dan ook met enige voorzichtigheid worden gebruikt.

Als meer praktisch onderdeel is het gebleken dat de studieduur van studenten lastig is te kwantificeren vanwege verschillen in studiepatronen van studenten. De invloed van de bètabeurs op de studieduur is ook hierdoor niet goed in te schatten. Het effect van de bètabeurs op het afstudeerrendement is ook niet eenduidig te interpreteren, omdat het onderzoek is uitgevoerd op het moment dat de onderzochte instroomcohorten (deels) nog met hun studie bezig waren. Een extra ronde van het enquête-onderzoek op een later tijdstip kan hier wellicht meer informatie opleveren.

Voor de interpretatie van de bevindingen in deze studie is het verder belangrijk te bedenken dat de deelnemende opleidingen aan het experiment bètabeurzen geen representatieve steekproef vormen. Om mee te kunnen doen, hebben de opleidingen hun deelname moeten motiveren. Het is aannemelijk dat deze opleidingen sterker gericht zijn op een verbetering van hun instroom, studieduur en afstudeerrendement dan andere opleidingen. Dit is ook naar voren gekomen in dit onderzoek. Daardoor kan men verwachten dat de enkele

positieve gevonden resultaten ook deels kunnen samenhangen met andere door de instellingen gebruikte instrumenten om de instroom, studieduur en het rendement te verbeteren, zoals curriculum structuren, examinering etc. Dat zou nader kunnen worden onderzocht.

5.4.2 Aanbevelingen

Op grond van dit onderzoek kunnen verschillende aanbevelingen worden gedaan. Enkele hebben betrekking op het instrument bètabeurzen, andere op het onderzoek naar de werking van dit instrument.

Aanbevelingen ten aanzien van het instrument bètabeurzen

- Om het wervende effect van bètabeurzen – of andere soorten beurzen – te verkrijgen zullen beursmogelijkheden ruim van te voren bekend zijn onder de betreffende doelgroepen: studenten, middelbare scholen en hoger onderwijsinstellingen.
- Om een instrument als bètabeurzen goede bekendheid te geven moet het een behoorlijke periode worden gebruikt, bijvoorbeeld minimaal vijf jaar. Toekomstige studenten oriënteren zich namelijk vaak ook al langer op een vervolgopleiding.
- Een instrument moet tijdig worden voorbereid en niet overhaast worden ingevoerd. Zo kan worden voorkomen dat een instrument niet is ingebed in het beleid van de instelling en de communicatie van de instelling richting (toekomstige) studenten.
- De criteria waaronder studenten bètabeurzen kunnen verkrijgen moeten transparant zijn voor de doelgroep en zo min mogelijk verschillen tussen opleidingen en instellingen.
- Bij het instellen van dergelijke instrumenten moet er rekening mee worden gehouden dat ongeveer de helft van de doelgroep zich niet door dergelijke beurzen laat beïnvloeden in zijn of haar studie(keuze)gedrag.
- Bètabeurs-opleidingen lijken een grotere aantrekkingskracht te hebben op studenten van scholen met een duidelijke bètaoriëntatie, die later een formele relatie hebben opgebouwd met het Platform. Daarom moet een instrument als bètabeurzen meer ingebed worden in een keten van activiteiten om de keuze voor bepaalde studies te stimuleren.

Aanbevelingen ten aanzien van het onderzoek

- Bij het opzetten van onderzoek naar de bètabeurzen is toegankelijkheid tot de onderzoekspopulatie van groot belang om een behoorlijke respons te genereren en zodoende goede en valide resultaten te kunnen krijgen. Om verzekerd te zijn van een goede respons is het is aan te bevelen dat studenten die deelnemen aan het experiment al vanaf het begin worden gemonitord. Dit kan door hen vóórafgaand en na deelname vragenlijsten te laten invullen over bijvoorbeeld motivatie en (verwachte) effecten van de bètabeurs.
- Er moeten zeer ruime steekproeven worden getrokken om een redelijke respons te kunnen garanderen zodat ook valide analyses kunnen worden uitgevoerd.
- Er moet een ruime periode worden genomen voor de evaluatie van een instrument als de bètabeurzen om een volledig beeld te kunnen vormen. Alle instroomcohorten moeten daarbij volledig kunnen worden geanalyseerd en daarom moeten veruit de meeste studenten uit een cohort zijn afgestudeerd.
- De analyse van een instrument zoals bètabeurzen moet rekening houden met zogenaamde selectie-effecten die de representativiteit kunnen beïnvloeden. Deelnemende instellingen en niet-deelnemende instellingen zouden kunnen worden bevraagd op eventueel andere instrumenten die zij gebruiken ter stimulering van

instroom, studieduur en rendement (denk aan voorlichting op scholen, curriculum organisatie, etc.).

Al met al kan worden geconcludeerd dat het experiment met bètabeurzen niet heeft geleid tot een stevige stimulans van de instroom, studieduur en rendement van bètaopleidingen. Dat ligt deels aan de inrichting van het instrument, deels aan andere factoren die studiekeuzegedrag sterk beïnvloeden, maar ook aan de beperkingen waarmee het onderzoek is uitgevoerd. Ondanks dat bètabeurzen geen heel sterk effect hebben, blijken zij wel onderdeel uit te maken van een keten aan activiteiten ter stimulering van de keuzes voor bètaopleidingen. Als er meer wervend mee om wordt gegaan kunnen zij het klimaat om bèta te gaan studeren positief beïnvloeden. Daarnaast is er toch ook zeker een groep studenten die zich met een financiële prikkel tot betere/snellere studieprestaties laat verleiden. Het lijkt daarom goed om in het kader van de algemene promotie van bèta en techniek in onze samenleving, toch ook in het hoger onderwijs hier met instrumenten zoals bètabeurzen meer aandacht aan te geven. Dat sluit goed aan bij de gedachte dat Nederland het in de toekomst moet hebben van haar hoogwaardige beroepsbevolking en innovatieve kracht zoals recent in het advies van de Commissie Toekomstbestendig Hoger Onderwijs (Veerman *et al.*, 2010) is benadrukt. Bèta en techniek vormen daarbij een belangrijke schakel waar zo veel mogelijk talent moet worden benut.

Literatuur

- Eccles J. S., Adler, T. F., Futterman, R., Goff, S. B., Kaczala, C. M., Meece, J. L., & Midgley, C. (1983). Expectancies, values, and academic behaviors. In J. T. Spence (Ed.), *Achievement and achievement motivation* (pp. 75–146). San Francisco, CA: W. H. Freeman.
- Hamer, R. en D.S. Lie, (2008) *Startnotitie Evaluatie Bètabeurzen*, Platform Bèta Techniek, Den Haag
- Hossler, D., J. Schmit and N. Vesper (1999), *Going to college, How social, economic and educational factors influence the decisions students make*, Baltimore: The Johns Hopkins University Press.
- Hoxby, C.M. (ed., 2004), *College Choices: The Economics of Where to Go, When to Go, and How to Pay for It*, Chicago: The University of Chicago Press.
- Jong, U. de, M. van Leeuwen, J. Roeleveld en M. Zijl (2001), *Deelname aan hoger onderwijs, Toegankelijkheid in beweging, Kiezen voor hoger onderwijs 1995-2000*, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Beleidsgerichte studies hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek 81, Den Haag: Sdu.
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2003), *Δ -plan β /techniek, Actieplan voor de aanpak van tekorten aan bèta's en technici*, Den Haag
- Veerman, C.P., R.M. Berdahl, M.J.G. Bormans, K.M. Geven, E. Hazelkorn, A.H.G. Rinnooy Kan, W.A. van Niekerk en J.J. Vossensteyn (2010), *Differentiëren in Drievoud, Omwille van kwaliteit en verscheidenheid in het hoger onderwijs*, Advies van de Commissie Toekomstbestendigheid Hoger Onderwijs, Den Haag: Koninklijke Broese & Peereboom.
- Vossensteyn, J.J. (2005), *Perceptions of student price-responsiveness. A behavioural economics exploration of the relationship between socio-economic status, perceptions of financial incentives and student choice*, (Dissertation), CHEPS (Center for Higher Education Policy Study Studies), University of Twente.
- Weerd, M. de en J. Van der Wel (2006), *Monitor Bètabeurs, eindrapport*, Regioplan Beleidsonderzoek, Amsterdam

Bijlagen

Vragenlijst opleidingen (enquête opleidingen)

Evaluatie Bèta beurzen
→

Welkom

Welkom bij de vragenlijst ten behoeve van het evaluatie onderzoek Bèta beurzen.

Uw instelling heeft met één of meer opleidingen deelgenomen aan het programma Bèta beurzen in het hoger onderwijs en de afgelopen jaren daadwerkelijk bèta beurzen uitgekeerd.

In deze vragenlijst willen we u enkele vragen voorleggen die voor de uitvoering van het evaluatie onderzoek van groot belang zijn.

←
Evaluatie Bèta beurzen
→

Wie en wat?

Het onderzoek wordt uitgevoerd door het Center for Higher Education Policy Studies (CHEPS), verbonden aan de Universiteit Twente, in opdracht van het Platform Bèta Techniek.

Met deze vragenlijst verzamelen we gegevens over de opleidingen die aan het bèta beurzen programma hebben deelgenomen. Hierbij gaat het om informatie over de omvang van de uitgekeerde beurzen en informatie over de studenten aan wie de beurzen zijn uitgekeerd. Daarnaast vragen we naar eventuele andere initiatieven die de opleiding of de instelling heeft ontwikkeld om de in- en doorstroom van bèta en techniek opleidingen te verbeteren.

Het grootste deel van het onderzoek betreft de verzameling en analyse van gegevens van instromende studenten in de deelnemende opleidingen uit de cohorten 2004 en 2005. Deze gegevens worden voor zover mogelijk uit bestaande gegevensbestanden van de IB-Groep gehaald. Ontbrekende gegevens zullen we via een enquête onder studenten verzamelen.

← Evaluatie Bèta beurzen

Contactgegevens

Voor we u de inhoudelijke vragen voorleggen willen we graag weten wie u bent. Mochten er onduidelijkheden of aanvullende vragen zijn dan weten we wie we het best kunnen benaderen. En als u opmerkingen, vragen of suggesties heeft kunnen we beter reageren.

Als u uw onderwijsinstelling uit de lijst kiest komt u meteen op de pagina voor uw instelling.

naam contactpersoon	<input type="text"/>
functie	<input type="text"/>
telefoon	<input type="text"/>
e-mail	<input type="text"/>
onderwijsinstelling	<input type="text"/>

Universiteit Twente

Een aantal opleidingen aan uw instelling heeft deelgenomen aan het programma Bèta Beurzen. Hieronder vragen we u, per opleiding, aan te geven hoeveel instromers van het cohort 2004 in principe in aanmerking kwamen voor een Bèta beurs. Vervolgens vragen we aan te geven hoeveel beurzen er daadwerkelijk zijn uitgekeerd.

Opleiding 1	Opleiding 2	Opleiding 3
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Instroom in 2004	Instroom in 2004	Instroom in 2004
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Uitgekeerde Bèta beurzen instroomcohort 2004	Uitgekeerde Bèta beurzen instroomcohort 2004	Uitgekeerde Bèta beurzen instroomcohort 2004
in 2005 <input type="text"/>	in 2005 <input type="text"/>	in 2005 <input type="text"/>
in 2006 <input type="text"/>	in 2006 <input type="text"/>	in 2006 <input type="text"/>
in 2007 <input type="text"/>	in 2007 <input type="text"/>	in 2007 <input type="text"/>
in 2008 <input type="text"/>	in 2008 <input type="text"/>	in 2008 <input type="text"/>

Evaluatie Bèta beurzen

De implementatie van de Bèta beurs

In 2006 heeft het onderzoeksbureau RegioPlan een onderzoek gedaan naar de implementatie van de Bèta beurzen. Op grond van gesprekken met mensen in de instelling is een rapport opgesteld (dat kunt u vinden op www.cheps.org/RegioplanEindrapport.pdf). In dat rapport wordt per instelling beschreven hoe de Bèta beurs is ingevoerd (wie in aanmerking kon komen voor een beurs, onder welke voorwaarden en hoe de beurs werd uitgekeerd).

Zijn er sinds de rapportage van Regioplan veranderingen in de implementatie van de Bèta beurzen geweest?

- Nee
 Ja, namelijk:

Evaluatie Bèta beurzen

Andere Bèta initiatieven

De Bèta beurzen waren een initiatief om studenten in Bèta opleidingen (sneller) te laten afstuderen en om de belangstelling voor Bèta opleidingen onder potentiële studenten te vergroten. Voor de evaluatie van de Bèta beurzen is het van belang te weten of er aan uw opleiding of instellingen rond 2004 nog andere initiatieven met een vergelijkbaar doel zijn ontwikkeld.

Zijn er aan uw opleiding of instelling rond 2004 nog andere initiatieven met een vergelijkbaar doel als de Bèta beurzen ontwikkeld?

- Nee
 Ja, namelijk:

← Evaluatie Bèta beurzen →

Uw opmerkingen

Als u naar aanleiding van onze vragen uw mening wil geven over het programma Beta beurzen, of over onze vraagstelling voor de evaluatie dan kunt u dit hieronder doen.
Ook vragen over of suggesties voor het evaluatieonderzoek zien we graag tegemoet.

U kunt natuurlijk ook direct contact met ons opnemen:

Frans Kaiser
Center for Higher Education Policy Studies
053-4893528
f.kaiser@utwente.nl

Vragenlijst studenten (Studentenenquête CHEPS)

Evaluatie Bèta beurzen

Welkom

Welkom bij de vragenlijst ten behoeve van het evaluatie onderzoek Bèta beurzen.

'Hoe krijgen we meer afgestudeerden in Bèta en techniek?' is een vraag die mensen in heel Europa, ook in Nederland, al jaren bezig houdt.

Om het aantal afgestudeerden in Bèta en techniek te verhogen heeft de minister van OCW in 2004 het programma Bèta beurzen opgestart. Eerstejaars in een beperkt aantal opleidingen konden een Bèta beurs krijgen als ze aan de voorwaarden van de beurs zouden voldoen. Bij de meeste opleidingen betekende dit dat als de student binnen een bepaalde termijn zou afstuderen, zij of hij een eenmalige beurs van 1500 euro zou krijgen.

Evaluatie Bèta beurzen

Het onderzoek

Om nu na te gaan of dit programma heeft gewerkt is een evaluatie-onderzoek gestart.

Dit onderzoek wordt uitgevoerd door CHEPS, het Center for Higher Education Policy Studies verbonden aan de Universiteit Twente, in opdracht van het Platform Bèta Techniek.

Om het effect van de Bèta beurs op het studiegedrag te kunnen vaststellen gebruiken we in het onderzoek een controle groep. Daarin zitten (oud) studenten die niet in aanmerking kwamen voor een bèta beurs. Dus ook als u nog nooit van de bèta beurs hebt gehoord vragen we u enkele vragen te beantwoorden.

← Evaluatie Bèta beurzen

De vragenlijst

Om deze vragenlijst zo kort mogelijk te houden maken we, waar mogelijk gebruik van gegevensbestanden van de IB-Groep.

De vragen in deze vragenlijst gaan vooral over uw mening over het Bèta beurs programma en de invloed die het op uw studiegedrag heeft gehad. Daarnaast vragen we enkele achtergrondgegevens die voor het interpreteren van de andere informatie van belang is.

Het beantwoorden van onze vragen zal u waarschijnlijk niet meer dan tien minuten kosten.

Meer informatie over de vraagstelling en aanpak van het evaluatieonderzoek vindt u op de website van het project:

<http://www.utwente.nl/cheps/research/projects/evaluatiebetabeurzen.doc/>

← Evaluatie Bèta beurzen

Uw ID-nummer

Hartelijk dank voor uw bereidheid mee te werken aan onze enquête. Omdat we de gegevens uit uw antwoorden moeten koppelen aan gegevens van de IB-Groep en tegelijkertijd de anonimiteit van de door u verstrekte gegevens moeten waarborgen maken we gebruik van een ID-nummer. In de brief die u heeft ontvangen staat dit ID-nummer. Vul dit nummer hieronder in.

Het ID-nummer in mijn brief luidt:

← Evaluatie Bèta beurzen

Uw hoger onderwijsinstelling

Hieronder geven we een lijst van instellingen die aan het Bèta beurzen programma hebben deelgenomen.

Als de instelling waar u in 2004 als eerstejaars uw opleiding begon niet in de lijst staat, kies dan 'andere instelling'.

Aan welke hoger onderwijsinstelling bent u in 2004 uw opleiding begonnen?

Kies een van de instellingen uit onderstaande lijst ▼

← Evaluatie Bèta beurzen

Uw opleiding

Hieronder geven we een lijst van opleidingen die aan het beta beurzen programma hebben deelgenomen.

Als de opleiding waar u in 2004 als eerstejaars begon niet in de lijst staat, kies dan 'andere opleiding'.

Aan welke opleiding van de Universiteit Utrecht bent u in 2004 als eerstejaars begonnen?

Kies een van de opleidingen uit onderstaande lijst ▼

← Evaluatie Bèta beurzen

Waarom heeft u voor deze opleiding en voor deze hogeschool of universiteit gekozen?

Kies voor iedere reden een antwoord.

	speelde geen rol			speelde een belangrijke rol	
ik vond deze opleiding inhoudelijk interessant	☐	☐	☐	☐	☐
deze opleiding sloot goed aan bij mijn capaciteiten	☐	☐	☐	☐	☐
het beroep dat ik met deze opleiding kan gaan uitoefenen sprak mij aan	☐	☐	☐	☐	☐
met deze opleiding heb ik een goede kans op een baan	☐	☐	☐	☐	☐
met deze opleiding dacht ik een hoog salaris te kunnen verdienen	☐	☐	☐	☐	☐
deze opleiding bood veel mogelijkheden om praktijkervaring op te doen	☐	☐	☐	☐	☐
deze opleiding besteedde veel aandacht aan theoretische grondslagen	☐	☐	☐	☐	☐
deze opleiding besteedde veel aandacht aan onderzoeksvaardigheden	☐	☐	☐	☐	☐
deze opleiding bood persoonlijke studiebegeleiding	☐	☐	☐	☐	☐
deze opleiding bevatte veel projectonderwijs	☐	☐	☐	☐	☐
het was mogelijk een verkorte onderwijsroute te volgen	☐	☐	☐	☐	☐

← Evaluatie Bèta beurzen

Waarom heeft u voor deze opleiding en voor deze hogeschool of universiteit gekozen? (vervolg)

Kies voor iedere reden een antwoord.

	speelde geen rol			speelde een belangrijke rol	
ik verwachtte dat deze opleiding niet te moeilijk voor mij zou zijn	☐	☐	☐	☐	☐
de goede kwaliteit van het onderwijs aan deze hogeschool/universiteit	☐	☐	☐	☐	☐
de goede kwaliteit van deze opleiding aan deze hogeschool/universiteit	☐	☐	☐	☐	☐
de goede naam van deze hogeschool/universiteit	☐	☐	☐	☐	☐
deze hogeschool/universiteit was dicht in de buurt	☐	☐	☐	☐	☐
het studentenleven was aantrekkelijk	☐	☐	☐	☐	☐
de mogelijkheid een beta beurs te krijgen	☐	☐	☐	☐	☐

 Evaluatie Bèta beurzen

Bèta beurs ontvangen

Uw opleiding heeft in 2004 deelgenomen aan het Bèta beurs programma. Eerstejaars ontvangen een Bèta beurs als ze aan de voorwaarden die de opleiding heeft geformuleerd voldoen.

Heeft u een Bèta beurs ontvangen?

- ja
 nee

 Evaluatie Bèta beurzen

Geen Bèta beurs ontvangen

Waarom heeft u geen Bèta beurs ontvangen?

- ik voldeed in het geheel niet aan de voorwaarden
 ik voldeed net niet aan de voorwaarden
 andere reden, namelijk:

← **Evaluatie Bèta beurzen** →

Wat was uw vooropleiding bij aanvang van uw studie?

maak hier uw keuze ▼

Wat was het profiel van dat diploma?

maak hier uw keuze ▼

Wat was uw gemiddelde eindexamencijfer?

← **Evaluatie Bèta beurzen** →

Wanneer heeft u uw diploma behaald?

▼ maand ▼ jaar

Heeft u uw studie langer dan drie maanden onderbroken?

- nee
 ja

← Evaluatie Bèta beurzen →

Welke invloed heeft de Bèta beurs in uw ogen op uw studiegedrag gehad?

	<i>helemaal niet mee eens</i>				<i>helemaal mee eens</i>
door de Bèta beurs heb ik mijn opleiding sneller afgerond	☐	☐	☐	☐	☐
de Bèta beurs was een belangrijke prikkel om mijn opleiding af te maken	☐	☐	☐	☐	☐
door de Bèta beurs heb ik minder tijd aan bijbaantjes besteed	☐	☐	☐	☐	☐
door de Bèta beurs is de druk om sneller te studeren toegenomen	☐	☐	☐	☐	☐
door de Bèta beurs heb ik tijdens mijn studie meer leuke dingen kunnen doen	☐	☐	☐	☐	☐
zonder de Bèta beurs zou ik niet voor deze opleiding gekozen hebben	☐	☐	☐	☐	☐
de Bèta beurs heeft geen enkele invloed op mijn studiegedrag gehad	☐	☐	☐	☐	☐

← Evaluatie Bèta beurzen →

Geen Bèta beurs ontvangen

Waarom heeft u geen Bèta beurs ontvangen?

- ik voldeed in het geheel niet aan de voorwaarden
- ik voldeed net niet aan de voorwaarden
- andere reden, namelijk:

← Evaluatie Bèta beurzen

Wat vindt u van de Bèta beurs en van de manier waarop uw opleiding de beurzen toekent?

	<i>helemaal niet mee eens</i>			<i>helemaal mee eens</i>		
de Bèta beurs kan een goed middel zijn om meer afgestudeerden in beta en techniek te krijgen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de omvang van de Bèta beurs is veel te beperkt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de voorwaarden om een Bèta beurs te krijgen zijn te strikt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de voorlichting (door de opleiding) over de Bèta beurs was voldoende	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de voorwaarden die door de opleiding zijn gebruikt zijn niet relevant	☐	☐	☐	☐	☐	☐
het geld voor de Bèta beurs had beter aan onderwijsvernieuwing binnen de opleiding besteed kunnen worden	☐	☐	☐	☐	☐	☐

← Evaluatie Bèta beurzen

Uw opleiding

Uw opleiding heeft in 2004 niet deelgenomen aan het Bèta beurs programma.

Welke opleiding bent u in 2004 als eerstejaars begonnen?

Geef hieronder de naam van de instelling en de opleiding waar u in 2004 begon.

Instelling:

Opleiding:

← Evaluatie Bèta beurzen

Waarom heeft u voor deze opleiding en voor deze hogeschool of universiteit gekozen?

	<i>speelde geen rol</i>			<i>speelde een belangrijke rol</i>	
ik vond deze opleiding inhoudelijk interessant	☐	☐	☐	☐	☐
deze opleiding sloot goed aan bij mijn capaciteiten	☐	☐	☐	☐	☐
het beroep dat ik met deze opleiding kan gaan uitoefenen sprak mij aan	☐	☐	☐	☐	☐
met deze opleiding heb ik een goede kans op een baan	☐	☐	☐	☐	☐
met deze opleiding dacht ik een hoog salaris te kunnen verdienen	☐	☐	☐	☐	☐
deze opleiding bood veel mogelijkheden om praktijkervaring op te doen	☐	☐	☐	☐	☐
deze opleiding besteedde veel aandacht aan theoretische grondslagen	☐	☐	☐	☐	☐
deze opleiding besteedde veel aandacht aan onderzoeksvaardigheden	☐	☐	☐	☐	☐
deze opleiding bood persoonlijke studiebegeleiding	☐	☐	☐	☐	☐
deze opleiding bevatte veel projectonderwijs	☐	☐	☐	☐	☐
het was mogelijk een verkorte onderwijsroute te volgen	☐	☐	☐	☐	☐

← Evaluatie Bèta beurzen

Waarom heeft u voor deze opleiding en voor deze hogeschool of universiteit gekozen? (vervolg)

	<i>speelde geen rol</i>			<i>speelde een belangrijke rol</i>	
ik verwachtte dat deze opleiding niet te moeilijk voor mij zou zijn	☐	☐	☐	☐	☐
de goede kwaliteit van het onderwijs aan deze hogeschool/universiteit	☐	☐	☐	☐	☐
de goede kwaliteit van deze opleiding aan deze hogeschool/universiteit	☐	☐	☐	☐	☐
de goede naam van deze hogeschool/universiteit	☐	☐	☐	☐	☐
deze hogeschool/universiteit was dicht in de buurt	☐	☐	☐	☐	☐
het studentenleven was aantrekkelijk	☐	☐	☐	☐	☐

← Evaluatie Bèta beurzen

In welke sector hebben uw ouders of verzorgers hun hoogste opleiding gevolgd?

	<i>moeder</i>	<i>vader</i>
onderwijs/ pedagogisch	☐	☐
taal, geschiedenis, kunst	☐	☐
sociale wetenschappen	☐	☐
economisch	☐	☐
juridisch	☐	☐
natuurwetenschappen, wiskunde, informatica	☐	☐
landbouw en visserij	☐	☐
gezondheidszorg en welzijn	☐	☐
horeca, toerisme, sport	☐	☐
transport en logistiek	☐	☐
niet van toepassing	☐	☐

← Evaluatie Bèta beurzen

Wat is de hoogste opleiding die uw ouders of verzorgers hebben?

	<i>moeder</i>	<i>vader</i>
lager onderwijs of minder	☐	☐
lager beroepsonderwijs (lbo)	☐	☐
mavo of mulo of ulo	☐	☐
middelbaar beroepsonderwijs (mbo)	☐	☐
havo of mms	☐	☐
hbs, gymnasium of atheneum	☐	☐
hoger beroepsonderwijs of universiteit - zonder diploma	☐	☐
hoger beroepsonderwijs (hbo)	☐	☐
universiteit	☐	☐
gepromoveerd	☐	☐
niet van toepassing	☐	☐

← Evaluatie Bèta beurzen →

In welke sector zijn uw ouders of verzorgers werkzaam?

	<i>moeder</i>	<i>vader</i>
onderwijs/ pedagogisch	☐	☐
taal, geschiedenis, kunst	☐	☐
sociale wetenschappen	☐	☐
economisch	☐	☐
juridisch	☐	☐
natuurwetenschappen, wiskunde, informatica	☐	☐
landbouw en visserij	☐	☐
gezondheidszorg en welzijn	☐	☐
horeca, toerisme, sport	☐	☐
transport en logistiek	☐	☐
niet van toepassing	☐	☐

← Evaluatie Bèta beurzen →

Uw opmerkingen

Als u naar aanleiding van onze vragen uw mening wil geven over het programma Bèta beurzen dan kunt u dit hieronder doen.

Overzicht van opleidingen van benaderde studenten

Tabel 22: Overzicht opleidingen waarvan studenten zijn uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek

BRIN	Naam Instelling	ISAT	Naam opleiding	β-Beurs opl?
21WN	Noordel. HS Leeuwarden; Leeuwarden	4331	Biotechnologie	J
24LE	Van Hall Instituut; Leeuwarden	4331	Biotechnologie	J
03MG	Hogeschool INHOLLAND Alkmaar	4397	Biologie en med lab onderzoek	J
21WN	Noordel. HS Leeuwarden; Leeuwarden	4397	Biologie en med lab onderzoek	J
25BE	Hanzehogeschool Groningen; Groningen	4397	Biologie en med lab onderzoek	J
01VU	Chr HS Windesheim; Zwolle	5221	leraar vo 2° gr wiskunde	J
21WN	Noordel. HS Leeuwarden; Leeuwarden	5221	leraar vo 2° gr wiskunde	J
22BO	Fontys HS Tilburg; Tilburg	5221	leraar vo 2° gr wiskunde	J
22BQ	Fontys Hogescholen Sittard; Sittard	5221	leraar vo 2° gr wiskunde	J
22JA	Fontys Pedagog. Techn. HS; Eindhoven	5221	leraar vo 2° gr wiskunde	J
22OJ	Hogeschool Rotterdam; Rotterdam	5221	leraar vo 2° gr wiskunde	J
25KB	Hs Arnhem en Nijmegen; Arnhem	5221	leraar vo 2° gr wiskunde	J
21PI	Wageningen Universiteit; Wageningen	6234	Moleculaire wetenschappen	J
21PJ	Universiteit Maastricht; Maastricht	6234	Moleculaire wetenschappen	N
21PI	Wageningen Universiteit; Wageningen	6841	Biotechnologie	J
21PC	Rijksuniv. Groningen; Groningen	6965	Technische Wiskunde	J
21UJ	Hogeschool INHOLLAND Delft	34331	B Biotechnologie	J
21WN	Noordel. HS Leeuwarden; Leeuwarden	34331	B Biotechnologie	J
24LE	Van Hall Instituut; Leeuwarden	34331	B Biotechnologie	J
27PZ	Hogeschool INHOLLAND; Rotterdam	34331	B Biotechnologie	J
03MG	Hogeschool INHOLLAND Alkmaar	34397	B Biologie en Medisch Laboratoriumonderz	J
21WN	Noordel. HS Leeuwarden; Leeuwarden	34397	B Biologie en Medisch Laboratoriumonderz	J
25BE	Hanzehogeschool Groningen; Groningen	34397	B Biologie en Medisch Laboratoriumonderz	J
27PZ	Hogeschool INHOLLAND; Rotterdam	34397	B Biologie en Medisch Laboratoriumonderz	J
07GR	Avans HS Breda-Tilburg; Breda	34397	B Biologie en Medisch Laboratoriumonderz	N
21RI	Hogeschool Leiden; Leiden	34397	B Biologie en Medisch	N

BRIN	Naam Instelling	ISAT	Naam opleiding	β-Beurs opl?
			Laboratoriumonderz	
23AH	Saxion Hogeschool Enschede; Enschede	34397	B Biologie en Medisch Laboratoriumonderz	N
25DW	Hogeschool Utrecht; Utrecht	34397	B Biologie en Medisch Laboratoriumonderz	N
25KB	Hs Arnhem en Nijmegen; Arnhem	34397	B Biologie en Medisch Laboratoriumonderz	N
01DZ	Stoas Hogeschool; Dronten	34917	B leraar vo 2° gr Agr Techniek I en II	J
21QW	HS van Amsterdam	35168	B Bedrijfswiskunde	J
21WN	Noordel. HS Leeuwarden; Leeuwarden	35168	B Bedrijfswiskunde	J
21ZL	Haagse Hogeschool	35168	B Bedrijfswiskunde	J
22BO	Fontys HS Tilburg; Tilburg	35168	B Bedrijfswiskunde	J
22BQ	Fontys Hogescholen Sittard; Sittard	35168	B Bedrijfswiskunde	J
01VU	Chr HS Windesheim; Zwolle	35168	B Bedrijfswiskunde	N
03BO	Hogeschool INHOLLAND Diemen	35168	B Bedrijfswiskunde	N
22OJ	Hogeschool Rotterdam; Rotterdam	35168	B Bedrijfswiskunde	N
01VU	Chr HS Windesheim; Zwolle	35221	B leraar vo 2e gr Wiskunde	J
22BO	Fontys HS Tilburg; Tilburg	35221	B leraar vo 2e gr Wiskunde	J
22BQ	Fontys Hogescholen Sittard; Sittard	35221	B leraar vo 2e gr Wiskunde	J
22JA	Fontys Pedag. Techn. HS; Eindhoven	35221	B leraar vo 2e gr Wiskunde	J
22OJ	Hogeschool Rotterdam; Rotterdam	35221	B leraar vo 2e gr Wiskunde	J
25KB	Hs Arnhem en Nijmegen; Arnhem	35221	B leraar vo 2e gr Wiskunde	J
21QW	HS van Amsterdam	35221	B leraar vo 2e gr Wiskunde	N
21WN	Noordel. HS Leeuwarden; Leeuwarden	35221	B leraar vo 2e gr Wiskunde	N
25DW	Hogeschool Utrecht; Utrecht	35221	B leraar vo 2e gr Wiskunde	N
29PY	Saxion Next; Deventer	35221	B leraar vo 2e gr Wiskunde	N
22BQ	Fontys Hogescholen Sittard; Sittard	35254	B leraar vo 2e gr Techniek	J
22JA	Fontys Pedag. Techn. HS; Eindhoven	35254	B leraar vo 2e gr Techniek	J
21QW	HS van Amsterdam	35254	B leraar vo 2e gr Techniek	N
21WN	Noordel. HS Leeuwarden; Leeuwarden	35254	B leraar vo 2e gr Techniek	N
22OJ	Hogeschool Rotterdam; Rotterdam	35254	B leraar vo 2e gr Techniek	N
25DW	Hogeschool Utrecht; Utrecht	35254	B leraar vo 2e gr Techniek	N
29PY	Saxion Next; Deventer	35254	B leraar vo 2e gr Techniek	N
22JA	Fontys Pedag. Techn. HS; Eindhoven	35382	B leraar vo 2e gr Bouwkunde I en II	J
22JA	Fontys Pedag. Techn. HS;	35383	B leraar vo 2e gr Bouwtechniek I en	J

BRIN	Naam Instelling	ISAT	Naam opleiding	β-Beurs opl?
	Eindhoven		II	
22JA	Fontys Pedag.Tech. HS; Eindhoven	35384	B leraar vo 2e gr Electrotechn I en II	J
22JA	Fontys Pedag.Tech. HS; Eindhoven	35385	B leraar vo 2e gr Mech Techn I en II	J
22JA	Fontys Pedag.Tech. HS; Eindhoven	35386	B leraar vo 2e gr Motorvoer.tech I & II	J
22JA	Fontys Pedag.Tech. HS; Eindhoven	35387	B leraar vo 2e gr Werktuigbouwk I en II	J
22JA	Fontys Pedag.Tech. HS; Eindhoven	35423	B leraar vo 2e gr Comsupt Techn I en II	J
21RI	Hogeschool Leiden; Leiden	39215	B Bio-informatica	J
25BE	Hanzehogeschool Groningen; Groningen	39215	B Bio-informatica	J
25KB	Hs Arnhem en Nijmegen; Arnhem	39215	B Bio-informatica	J
22OJ	Hogeschool Rotterdam; Rotterdam	39219	B Gezondheidszorg Technologie	J
21PH	Universiteit Twente; Enschede	50002	B Advanced Technology	N
21PK	Univ. van Amsterdam; Amsterdam	50012	B Bio-exact	J
21PL	Vrije Univ. Amsterdam; Amsterdam	50800	B Medische Natuurwetenschappen	J
21PG	Techn. Univ. Eindhoven; Eindhoven	56226	B Biomedische Technologie	J
21PH	Universiteit Twente; Enschede	56226	B Biomedische Technologie	J
21PB	Universiteit Leiden; Leiden	56286	B Life Science and Technology	J
21PC	Rijksuniv. Groningen; Groningen	56286	B Life Science and Technology	J
21PF	Technische Univ. Delft; Delft	56286	B Life Science and Technology	J
21PK	Univ. van Amsterdam; Amsterdam	56833	B Econometrie en Operationele Research	N
21PL	Vrije Univ. Amsterdam; Amsterdam	56833	B Econometrie en Operationele Research	N
21PN	Universiteit van Tilburg; Tilburg	56833	B Econometrie en Operationele Research	N
21PI	Wageningen Universiteit; Wageningen	56841	B Biotechnologie	J
21PL	Vrije Univ. Amsterdam; Amsterdam	56851	B Algemene Gezondheidswetenschappen	N
21PL	Vrije Univ. Amsterdam; Amsterdam	56856	B Bedrijfswiskunde en Informatica	N
21PC	Rijksuniv. Groningen; Groningen	56965	B Technische Wiskunde	J
21PF	Technische Univ. Delft; Delft	56965	B Technische Wiskunde	J
21PG	Techn. Univ. Eindhoven; Eindhoven	56965	B Technische Wiskunde	J
21PH	Universiteit Twente; Enschede	56965	B Technische Wiskunde	J
21PI	Wageningen Universiteit; Wageningen	56973	B Levensmiddelentechnologie	N

BRIN	Naam Instelling	ISAT	Naam opleiding	β-Beurs opl?
21PB	Universiteit Leiden; Leiden	56980	B Wiskunde	J
21PC	Rijksuniv. Groningen; Groningen	56980	B Wiskunde	J
21PD	Universiteit Utrecht; Utrecht	56980	B Wiskunde	J
21PK	Univ. van Amsterdam; Amsterdam	56980	B Wiskunde	J
21PL	Vrije Univ. Amsterdam; Amsterdam	56980	B Wiskunde	J
21PM	Radboud Univ Nijmegen; Nijmegen	56980	B Wiskunde	J
21PM	Radboud Univ Nijmegen; Nijmegen	56982	B Natuurwetenschap en Innovatiemanagement	N
21PC	Rijksuniv. Groningen; Groningen	56988	B Milieu-natuurwetenschappen	N
21PD	Universiteit Utrecht; Utrecht	56988	B Milieu-natuurwetenschappen	N
21PI	Wageningen Universiteit; Wageningen	56991	B Moleculaire Wetenschappen	J
21PJ	Universiteit Maastricht; Maastricht	56991	B Moleculaire Wetenschappen	N
21PM	Radboud Univ Nijmegen; Nijmegen	59304	B Moleculaire Levenswetenschappen	J
21PJ	Universiteit Maastricht; Maastricht	59304	B Moleculaire Levenswetenschappen	N
21PM	Radboud Univ Nijmegen; Nijmegen	60248	M Leraar vo 1e gr Wiskunde	J
21PB	Universiteit Leiden; Leiden	60318	M Mathematics and Education	J
21PF	Technische Univ. Delft; Delft	60343	M Mathematics Education	J
21PG	Techn. Univ. Eindhoven; Eindhoven	60343	M Mathematics Education	J
21PC	Rijksuniv. Groningen; Groningen	60614	M Edu en Com in de Wisk en Natuurweten	J
21PH	Universiteit Twente; Enschede	68151	M leraar vo 1e gr Wiskunde	J
21PK	Univ. van Amsterdam; Amsterdam	68151	M leraar vo 1e gr Wiskunde	J
21PL	Vrije Univ. Amsterdam; Amsterdam	68151	M leraar vo 1e gr Wiskunde	J
21PH	Universiteit Twente; Enschede	68155	M leraar vo 1e gr Natuurkunde	N
21PK	Univ. van Amsterdam; Amsterdam	68155	M leraar vo 1e gr Natuurkunde	N
21PL	Vrije Univ. Amsterdam; Amsterdam	68155	M leraar vo 1e gr Natuurkunde	N
21PD	Universiteit Utrecht; Utrecht	68516	M Leraar VHO Wiskunde	J

Overzicht van respondenten

Tabel 23: Aantal respondenten naar instelling en onderzoeksgroep

		Bètabeurs ontvangen (groep A)		geen Bètabeurs ontvangen (groep B)		Vergelijk (groep C)	
		cohort 2005	cohort 2004	cohort 2005	cohort 2004	cohort 2005	cohort 2004
instelling	Christelijke Hogeschool Windesheim	1	2	4	7	2	1
	Fontys Hogescholen Sittard	2	2	1	1	0	0
	Fontys Hogescholen Tilburg	8	6	4	5	1	0
	Fontys Pedagogisch technische Hogeschool	5	5	10	5	2	0
	Haagse Hogeschool/ TH Rijswijk	0	0	0	0	0	0
	Hanzehogeschool Groningen	0	2	6	6	1	0
	Hogeschool INHOLLAND	0	1	4	2	0	0
	Hogeschool INHOLLAND Delft	0	1	0	0	0	0
	Hogeschool Rotterdam	6	7	0	3	0	0
	Hogeschool van Amsterdam	2	3	2	4	6	1
	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	1	2	9	5	15	10
	Noordelijke Hogeschool Leeuwarden	3	3	6	11	1	0
	Stichting Hogeschool Leiden	0	0	1	1	7	3
	STOAS Hogeschool	0	0	0	0	0	0
	Van Hall Instituut	6	4	0	0	1	1
	Radboud Universiteit	0	0	21	2	1	7
	Rijksuniversiteit Groningen	11	11	11	11	0	1
	Technische Universiteit Delft	9	17	3	4	1	0
	Technische Universiteit Eindhoven	24	9	11	11	5	6
	Universiteit Leiden	11	5	8	6	5	1
	Universiteit Twente	19	13	8	0	13	22
	Universiteit Utrecht	16	12	4	3	4	7
	Universiteit van Amsterdam	9	6	2	4	7	2
	Vrije Universiteit Amsterdam	8	6	4	1	41	21
	Wageningen Universiteit	10	7	3	1	5	7
	andere instelling	0	0	3	8	75	46

Tabel 24: Respondenten naar instelling, opleiding en onderzoeksgroep

		Bètabeurs (groep A)		geen Bètabeurs (groep B)		Vergelijk (groep C)	
		cohort 2005	cohort 2004	cohort 2005	cohort 2004	cohort 2005	cohort 2004
Opleiding hogeschool chw	B Leraaropl. VO 2de graad Wiskunde	1	2	4	7	0	0
	andere opleiding	0	0	0	0	2	1
Opleiding hogeschool1	B Wiskunde	0	1	0	0	0	0
	B Leraaropl. VO 2de graad Wiskunde	2	1	0	1	1	0
	B Leraaropl. VO 2de graad Techniek	0	0	0	0	0	0
	B Bedrijfswiskunde	0	0	0	0	0	0
	andere opleiding	0	0	1	0	0	0
	Opleiding FHS Tilburg	0	0	0	0	0	0
	B Leraaropl. VO 2de graad Wiskunde	4	3	4	2	0	0
	B Bedrijfswiskunde	4	3	0	3	0	0
	andere opleiding	0	0	0	0	1	0
	Opleiding FPTH	1	0	0	0	0	0
	B Leraaropl. VO 2de graad Techniek	0	0	1	0	0	0
	B Leraaropl. VO 2de graad Bouwkunde I en II	0	1	2	1	0	0
	B Leraaropl. VO 2de graad Bouwtechniek I en II	3	0	1	0	1	0
	B Leraaropl. VO 2de graad Electrotechniek I en II	1	0	3	1	0	0
	B Leraaropl. VO 2de graad Mechanische Techniek I e	0	1	0	0	0	0
	B Leraaropl. VO 2de graad Motorvoertuigentechniek	0	1	1	2	0	0
	B Leraaropl. VO 2de graad Werktuigbouwkunde I en I	0	2	2	1	0	0
	B Leraaropl. VO 2de graad Consumptieve Techniek I	0	0	0	0	1	0
	andere opleiding	0	0	0	0	0	0
	Opleiding HH/THR	0	0	0	0	0	0
	B Bedrijfswiskunde	0	0	0	0	0	0
	andere opleiding	0	0	0	0	0	0
Opleiding HHS Gron	B Biologie en med. laboratoriumonderzoek	0	1	3	3	1	0
	B Bio-informatica	0	1	3	3	0	0
	andere opleiding	0	0	0	0	0	0
	Opleiding INHOL	0	1	4	2	0	0
	B Biotechnologie	0	0	0	0	0	0
	andere opleiding	0	0	0	0	0	0
Opleiding INHOL ALK	B Biologie en med. laboratoriumonderzoek	0	0	3	8	1	0
	andere opleiding	0	0	0	0	0	0

Opleiding INHOL delft	B Biotechnologie	0	1	0	0	0	0
	andere opleiding	0	0	0	0	0	0
OpleidingHS Rot	B Leraaropl. VO 2de graad Wiskunde	1	2	0	3	0	0
	B Gezondheidszorg technologie	5	5	0	0	0	0
	andere opleiding	0	0	0	0	0	0
Opleiding HVA	B Wiskunde	0	0	0	3	1	0
	B Bedrijfswiskunde	2	2	2	1	0	0
	andere opleiding	0	0	0	0	5	1
Opleiding HAN	B Leraaropl. VO 2de graad Wiskunde	0	2	3	3	0	0
	B Bio-informatica	1	0	6	2	1	0
	andere opleiding	0	0	0	0	14	11
Opleiding NHL	B Wiskunde	0	0	1	1	0	0
	B Leraaropl. VO 2de graad Wiskunde	2	1	2	2	0	0
	B Biologie en med. laboratoriumonderzoek	1	0	3	2	0	0
	B Biotechnologie	0	2	0	6	1	0
	andere opleiding	0	0	0	0	0	0
Opleiding SH Leiden	B Bio-informatica	0	0	1	1	0	0
	andere opleiding	0	0	0	0	7	3
Opleiding STOAS	B Leraaropl. VO 2de graad Agrarische techniek	0	0	0	0	0	0
	andere opleiding	0	0	0	0	0	0
Opleiding Van Hall	B Biotechnologie	6	4	0	0	0	0
	andere opleiding	0	0	0	0	1	1
Opleiding RU	M Leraaropl. 1ste graad wiskunde	0	0	0	0	0	0
	B Wiskunde	0	0	6	2	0	0
	B Moleculaire levenswetenschappen	0	0	15	0	0	7
	andere opleiding	0	0	0	0	1	0
Opleiding RUG	M Educatie en communicatie in de Wiskunde en Natuu	0	0	1	0	0	0
	B Wiskunde	4	6	0	1	0	0
	M Opleiding tot leraar VO van de 1ste graad in Edu	7	5	10	10	0	0
	andere opleiding	0	0	0	0	0	1
Opleiding TUD	B Life science and technology	9	17	2	4	0	0
	M Mathematics education	0	0	1	1	0	0
	andere opleiding	0	0	0	0	1	0
Opleiding TUE	B Technische Wiskunde	10	0	4	0	0	0
	M Mathematics education	1	0	2	0	0	0
	B Biomedische Technologie	13	9	5	11	2	0
	andere opleiding	0	0	0	0	3	6

Opleiding ULeiden	B Wiskunde	7	3	4	2	0	0
	B Life science and technology	4	2	4	4	1	0
	M Mathematics education	0	0	0	0	0	0
	andere opleiding	0	0	0	0	4	1
Opleiding UT	M opleiding leraar eerste graad wiskunde	0	0	0	0	0	0
	B Technische Wiskunde	11	13	3	0	1	0
	B Biomedische Technologie	8	0	5	0	1	20
	andere opleiding	0	0	0	0	11	2
Opleiding UUtrecht	B Wiskunde	16	12	4	3	1	0
	M Leraar voorbereidend HO in wiskunde	0	0	0	0	0	0
	andere opleiding	0	0	0	0	3	7
Opleiding UvA	M Leraaropl. 1ste graad wiskunde	0	0	0	1	0	0
	B Wiskunde	4	6	1	2	0	0
	B Bio-exact	5	0	1	1	0	0
	andere opleiding	0	0	1	0	7	2
Opleiding VU	M Leraaropl. 1ste graad wiskunde	0	0	0	0	0	0
	B Wiskunde	1	0	3	0	0	0
	B Medische natuurwetenschappen	7	6	1	1	1	0
	andere opleiding	0	0	0	0	40	21
Opleiding WU	B Biotechnologie	5	6	1	0	0	0
	B Moleculaire wetenschappen	5	1	2	1	0	0
	andere opleiding	0	0	0	0	5	7

Criteria en geraamde uitbetalingsjaar voor wo en hbo

Overzicht uitbetalingsregiem betabeurzen

WO

RU	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling collegejaar	in	uitbetalingssom
Wiskunde	150 EC in 3 ^e jaar	04/05 →	07/08		10*1500 = 15000
		05/06 →	08/09		10*1500 = 15000
Moleculaire Levenswetenschappen	150 EC in 3 ^e jaar	04/05 →	07/08		18*1500 = 27000
		05/06 →	08/09		18*1500 = 27000
Wiskunde lerarenopleiding	afronden master	04/05 →	06/07		2*1500 = 3000
		05/06 →	07/08		2*1500 = 3000

UL	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling collegejaar	in	uitbetalingssom
wiskunde	1. propedeuse binnen 2 jaar (€750,-)	04/05 →	06/07		21*750 = 15750
		05/06 →	07/08		23*750 = 17250
	2. bachelor binnen 4 jaar (€750,-)	04/05 →	08/09		21*750 = 15750
		05/06 →	09/10		23*750 = 17250
LST	bachelor binnen 3 jaar	04/05 →	08/09		20*1500 = 30000
		05/06 →	09/10		25*1500 = 37500
wiskunde-lerarenopl.	afronden master	04/05 →	06/07		18*1500 = 27000
		05/06 →	07/08		22*1500 = 33000

RUG	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling collegejaar	in	uitbetalingssom
wiskunde	150 EC in 3 ^e jaar	04/05 →	07/08		10*1500 = 15000
		05/06 →	08/09		10*1500 = 15000
LST	bachelor binnen 3 jaar	04/05 →	07/08		35*1500 = 52500
		05/06 →	08/09		35*1500 = 52500
wiskunde-lerarenopl.	afronden master	04/05 →	06/07		5*1500 = 7500
		05/06 →	07/08		5*1500 = 7500

3TU	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling collegejaar	in	uitbetalingssom	
technische wiskunde (TUD, TUE, UT)	3. propedeuse binnen 2 jaar (€750)	04/05 →	06/07		32*750 = 24000	
		05/06 →	07/08		32*750 = 24000	
	4. bachelor binnen 4 jaar (€750)	04/05 →	08/09		32*750 = 24000	
		05/06 →	09/10		32*750 = 24000	
LST (TUD)	bachelor binnen 3 jaar	04/05 →	08/09		14*1500 = 21000	
		05/06 →	09/10		14*1500 = 21000	
Biomedische technologie (UT en TUE)	UT:	04/05 →	06/07		14*750 = 10500	
		05/06 →	08/09		26*750 = 19500	
	1. propedeuse binnen 2 jaar (€750)	04/05 →	06/07		14*750 = 10500	
		05/06 →	07/08		26*750 = 19500	
	TUE	1. 150 ECTS binnen 3 jaar	04/05 →	07/08		14*1500 = 21000
			05/06 →	08/09		15*1500 = 22500
wiskunde-lerarenopl. (TUD, TUE, UT)	afronden master	04/05 →	06/07		24*1500 = 36000	
		05/06 →	07/08		30*1500 = 45000	

VU	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling collegejaar	in	uitbetalingssom
wiskunde	150 EC in 3 ^e jaar	04/05 → 05/06 →	07/08 08/09		3*1500 = 4500 3*1500 = 4500
Med. Natuurwetenschappen	150 EC in 3 ^e jaar	04/05 → 05/06 →	07/08 08/09		15*1500 = 22500 15*1500 = 22500
Wiskunde lerarenopleiding	master behaald 1. via ULO (60 EC) 2. via E-variant (120 EC)	04/05 → 05/06 → 04/05 → 05/06 →	05/06 06/07 06/07 07/08		5*1500 = 7500 5*1500 = 7500 5*1500 = 7500 5*1500 = 7500

UvA	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling collegejaar	in	uitbetalingssom
Wiskunde	150 EC in 3 ^e jaar	04/05 → 05/06 →	07/08 08/09		10*1500 = 15000 10*1500 = 15000
Bio-Exact	150 EC in 3 ^e jaar	04/05 → 05/06 →	07/08 08/09		4*1500 = 6000 10*1500 = 15000
Wiskunde lerarenopleiding	afronden master	04/05 → 05/06 →	06/07 07/08		5*1500 = 7500 5*1500 = 7500

WUR	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling collegejaar	in	uitbetalingssom
Moleculaire wetenschappen	120 ECTS in 2 jaar	04/05 → 05/06 →	06/07 07/08		10*1500 = 15000 10*1500 = 15000
Biotechnologie	120 ECTS in 2 jaar	04/05 → 05/06 →	06/07 07/08		10*1500 = 15000 10*1500 = 15000

UU	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling collegejaar	in	uitbetalingssom
Wiskunde	150 EC in 3 ^e jaar	04/05 → 05/06 →	07/08 08/09		45*1500 = 67500 45*1500 = 67500
Wiskunde lerarenopleiding	afronden master	04/05 → 05/06 →	06/07 07/08		15*1500 = 22500 15*1500 = 22500

HBO

INHolland	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling collegejaar	in	uitbetalingssom
Life science/ biotechnologie	210 EC in 4 ^e jaar	04/05 → 05/06 →	08/09 09/10		7*1500 = 10500 9*1500 = 13500

Windesheim	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling in collegejaar	uitbetalingssom
Lerarenopleiding wiskunde 2 ^e graads	1. 54 EC in na 12 ^e maand van inschrijving (€500,-) 2. 210 EC in het 4 ^e jaar of behalen getuigschrift na 48 maanden na inschrijving (€1000,-)	prestatie 1. 04/05 → 05/06 → prestaties 2. 04/05 → 05/06 →	05/06 06/07 08/09 09/10	10*500 = 5000 10*500 = 5000 10*1000 = 10000 10*1000 = 10000

Hanzehogeschool	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling collegejaar	in	uitbetalingssom
Bio-informatica	bij behalen propedeuse	04/05 → 05/06 →	05/06 06/07		2*1500 = 3000 4*1500 = 6000
BML/biotechnologie	bij behalen propedeuse	04/05 → 05/06 →	05/06 06/07		1*1500 = 1500 10*1500 = 15000

NHL	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling in collegejaar	uitbetalingssom
Lerarenopleiding wiskunde 2 ^e graads	a. 140 EC binnen 2,5 jaar of b. 170 EC binnen 3,0 jaar of c. 240 EC binnen 4,0	04/05 → 05/06 →	07/08; 08/09 08/09; 09/10	30*1500 = 45000 30*1500 = 45000
Bedrijfskunde	idem			14*1500 = 21000 14*1500 = 21000
BML/biotechnologie (ism Van Hall)	1. 90 ECTS in 2 ^e jaar 2. extra curriculaire activiteiten 50 uur 3. bestedingsvoorstel tbv gebruik beurs in 3 ^e en 4 ^e jaar.	04/05 → 05/06 →	06/07 07/08	12*1500 = 18000 15*1500 = 22500

Van Hall	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling in collegejaar	uitbetalingssom
BML/biotechnologie (ism Van Hall)	4. 90 ECTS in 2 ^e jaar 5. extra curriculaire activiteiten 50 uur 6. bestedingsvoorstel tbv gebruik beurs in 3 ^e en 4 ^e jr.	04/05 → 05/06 →	06/07 07/08	13*1500 = 19500 15*1500 = 22500

Hs Rotterdam	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling collegejaar	in	uitbetalingssom
Lerarenopleiding wiskunde 2 ^e graads	105 EC binnen 2 jaar	04/05 → 05/06 →	06/07 07/08		35*1500 = 52500 35*1500 = 52500
Gezondheidszorgtechnologie	100 EC in 2 jaar	04/05 → 05/06 →	06/07 07/08		25*1500 = 37500 35*1500 = 52500

HAN	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling collegejaar	in	uitbetalingssom
lerarenopleiding wiskunde 2 ^e graads	210 EC in 4 ^e jaar	04/05 → 05/06 →	08/09 09/10		6*1500 = 9000 6*1500 = 9000
Life science/ bio-informatica	210 EC in 4 ^e jaar	04/05 → 05/06 →	08/09 09/10		0 10*1500 = 15000

HvA	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling collegejaar	in	uitbetalingssom
Bedrijfskunde	210 EC in 4 ^e jaar	04/05 → 05/06 →	08/09 09/10		15*1500 = 22500 20*1500 = 30000

Hogeschool Leiden	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling collegejaar	in	uitbetalingssom
Life science/ bio-informatica	210 EC in 4 ^e jaar	04/05 → 05/06 →	08/09 09/10		6*1500 = 9000 10*1500 = 15000

Stoas	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling collegejaar	in	uitbetalingssom
Lerarenopleiding Techniek	210 EC in 4 ^e jaar	04/05 → 05/06 →	08/09 09/10		12*1500 = 18000 12*1500 = 18000

Efa	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling collegejaar	in	uitbetalingssom
Lerarenopleiding wiskunde 2 ^e graads	210 EC in 4 ^e jaar	04/05 → 05/06 →	08/09 09/10		30*1500 = 45000 30*1500 = 45000

Fontys	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling in collegejaar	uitbetalingssom
bedrijfswiskunde	1. 60 EC in 1 ^e jaar 2. 210 EC in 4 ^e jaar	04/05 → 05/06 →	05/06 en 08/09 06/07 en 09/10	15*500 = 7500 en 15*1000 = 15000 15*500 = 7500 en 15*1000 = 15000
lerarenopleiding technische vakken	1. 60 EC in 1 ^e jaar 2. 210 EC in 4 ^e jaar	04/05 → 05/06 →	05/06 en 08/09 06/07 en 09/10	50*500 = 25000 en 50*1000 = 50000 50*500 = 25000 en 50*1000 = 50000
lerarenopleiding techniek bavo	1. 60 EC in 1 ^e jaar 2. 210 EC in 4 ^e jaar	04/05 → 05/06 →	05/06 en 08/09 06/07 en 09/10	3*500 = 1500 en 3*1000 = 3000 3*500 = 1500 en 3*1000 = 3000
lerarenopleiding wiskunde	1. 60 EC in 1 ^e jaar 2. 210 EC in 4 ^e jaar	04/05 → 05/06 →	05/06 en 08/09 06/07 en 09/10	30*500 = 15000 en 30*1000 = 30000 30*500 = 15000 en 30*1000 = 30000

Haagsche Hogeschool / TH Rijswijk	behaalde prestatie	cohort	uitbetaling collegejaar	in	uitbetalingssom
Bedrijfswiskunde	210 EC in 4 ^e jaar	04/05 → 05/06 →	08/09 09/10		15*1500 = 22500 25*1500 = 37500